

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Az új kormány és a disszidensek.

Budapest, február 28.

(v.) A békepolitikának diadala, amelyet Széll Kálmán miniszterelnök a többség mai pártértekezletén proklamált, visszaviszi a disszidenseket a szabadelvű párt klubkötelékébe. Különállásuknak minden oka elenyészett, az új helyzet kényszerítő erővel vezeti őket vissza a régi pártállásba. Kimenniük a pártból, amelyhez hozzá volt forradva egész multjuk s amelynek nevét annyi sikerrel koszoruzta meg az ő működésük, nehéz áldozat volt. Visszamenniük oda most, hogy az ő törekvéseikkel egyazon szellem jutott uralomra, komoly kötelesség. Azt az áldozatot és ezt a kötelességet elveiknek szigorú szabta eléjük. Akkor szakítani kellett azzal a politikával, amely a politikai vezetés kudarcait a törvénytelen állapotok felidézésével akarta tetézni. Ma a támogatására kell sietniük annak a politikának, mely kibontakozott a válságos zavarokból, létrehozta a békét és jogaiba visszahelyezi az alkotmányos rendet. Kirajzásuk a szabadelvű pártból és visszacsatlakozásuk a többséghez csak más-más megnyilatkozása ugyanannak az elvi álláspontnak. Ezelőtt három hónappal nem akartak részesei lenni annak a politikának, amely szembeállította a többség önértékét és hatalmi érdekét a parlament munkaképességéhez és az alkotmányos rend folytonosságához fűződő nagy nemzeti érdekekkel. Ma nem vonhatják meg támogatásukat attól a politikától, amely szorgos kézzel siet újra felépíteni mindazt, amit az előző kormányzat végzetes dacossága lerombolt. Elvi alapjukról a disszidensek nem tértek le egy pillanatra sem. Decemberben nem is ők hagyták el a többséget, hanem a többség őket. Most is nem ők csatlakoznak

a szabadelvű párthoz, hanem a szabadelvű párt fogad el Széll Kálmán kezéből olyan politikát, amelynek elvi tartalma megegyez azzal az állásponttal, amely miatt még három hónappal ezelőtt le kellett mondaniok a régi pártkötelék fenntartásáról. Ők ugyanazok maradtak, de változott a helyzet és az uralkodó politika.

A Széll Kálmán politikája valóban ugyanabban az erkölcsi és politikai légkörben mozog, amely a disszidensek csoportját körüllebegi. Amit Szilágyi Dezső pozsonyi beszéde mint posztulátumot állított fel, az most kézzelfogható valóság gyanánt jelentkezik az új miniszterelnök kormányzati programjában. A parlamenti bajokat a Bánffy-féle politika elszigetelt jelenségnek tartotta, holott csak tünetek voltak, körtünetei a parlamenten kívül fekvő nagy politikai nyavalyának. Az obstrukciónak ezt az összefüggését az általános politikai helyzettel hirdették a disszidensek; ugyanezt az összefüggést ismerte fel és méltatja az új kabinet. A választások szabadságának és tisztaságának biztosítása, független és pártatlan jogszolgáltatás a választási ügyekben, a nemzet politikai akaratának a hatósági befolyás alól való függetlenítése, az ellenzéki meggyőződések közigazgatási üldözésének megszüntetése: a disszidensek által követelt mind ezek a reformok benne vannak az új kormány programjában, s ime alighogy megjelentek a szemhátáron, legott helyreáll a béke s hozzáláthat a parlament fontos feladatainak akadálytalan elintézéséhez. Kiderült tehát az, hogy aki meg akarja szüntetni az obstrukciót, annak a közeletet kell orvosolnia. Kiderült, hogy az eltiprás politikája nem csupán kegyetlen volt, mert pusztított, hanem okatlan is, mert tetézte azt a

bajt, amelyet el akart hárítani. Kiderült, hogy az ellenzéki erőszakot az alkotmánytalan kormányzással csak fokozni lehet s hogy a többség forradalma az alkotmány ellen nem veheti le a kisebbségnek forradalmát a többség ellen. Kiderült, hogy a békés tranzakció megmenthet mindent, holott az ellenzéki terrornak a többségi terrorral való dulakodása kockára teszi az országnak legértékesebb javait. Szóval, kiderült a disszidensek álláspontjának igazsága és helyessége. A válságnak forrása csakugyan ott volt, ahova ők mutattak. A veszedelmek csakugyan akkorák voltak, aminőknek ők mondták. S az orvoslást csakugyan az az eljárás hozta, amelyet ők ajánlottak. Az új helyzet teljesen igazolja az ő maguktartását és rácsafol mindazokra a gyanúsításokra, amelyekkel a rosszhiszeműség csoportnak viselkedését illette.

Az ország közvéleménye nem fogja elfeledni azt a nagy szolgálatot, amelyet a disszidensek a maguk egyéni érdekeinek felretételével az alkotmány veszélyeztetett ügyének tettek. A nemzet hálás lesz nekik hajthatatlan elvszilárdságukért és azért a példás áldozatkészségért, amelyet az ország érdekében komoly viszonyok között tanúsítottak. Csak harmincegyen voltak és mégis meg tudták állítani a már-már elháríthatatlannak látszó fátumot. Diadalukat az igazságnak hatalma vívta ki. Mikor a porondra vonultak, nem azt nézték, hányan vannak, hanem azt, hová szölgíti őket a lelkiismeret. Győzni csak tulerővel lehet, meggyőzni csak az igazsággal. A disszidensek meggyőzni akarták ellenfeleiket és barátait s tehát győztek is.

Széll Kálmán érdemeiből mindez nem von le semmit. A békepolitikának sikere az ő sikere. A nehéz problémát bátor és biztos kézzel ragadta meg, akciójában nem ismert

TÁRCA.

Az egységes morál.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Feszli Géza.

II. Jogbitortó érzések.

Van-e nagyobb gonosztevő, mint az, aki egy millió embert tudva és akarva legyilkoltatott? Es van-e fényben és dicsőségben és varázshatásban gazdagabb alakja az emberiség törtérlájának, mint Nagy Napóleon?

Egy ember, aki megírta a világot, aki trónokat döntött és trónokat emelt, aki megreformálta a geográfiát és úgy parancsolt a nemzetek uralkodóinak, mint kopóknak a vadász.

Egy ember, aki uralkodott a békén és a harcokon, aki összekötő hidat teremtett a behatárolt egyéni erő és a határokat nem ismerő isteni Mindenhatóság között, hogy aztán mindaddig, míg a történelem muzsája él, ott álljon az ő szellemalakja e hidnak kellő közepén, e hid boltívének csuespontján: pártatlanul és egyes-egyedül.

— Egy ember, aki önéregebből véges hatalmu Istenéggé avatta föl önmagát, — és akinek zsenije rabslolgájává tudott tenni mindent, ami mozog, lüktet, él és eleven: Európa szuronyerdejét, a tömegek hangulatát, aki kormányozni tudta a lelkesedést, a szerenese szeszélyeit, a dicsőség ragyogását, a népek és fejedelmek akaratát. Egy ember, aki egyesgyedül tette jogosulttá ezt a büszke megkülönböztetést: *én és a világ* — és akinek zsenije ugy tudta csoportosítani e két, egymással szembe helyezett végletet, hogy az „*én*” volt az uralkodó erő, a „*világ*” pedig az alkalmazkodó anyag. Az ő szobrának posztamentuma nem valami kis éretőmeg vagy márványdarab, hanem: *ez az egész*

földgolyó! — Egy ember, akit a hatalomnak csuespontjáról csak úgy lehetett ledönteni, hogy koalícióba lépett és egyidőben esküdött ellene össze minden rajta kívül álló tényező: Európa fejedelmei és Európa népei és a fölázadt szerencse és a megrémült Gondviselés!

Egy ember, aki önnön dicsőségének ragyogtatása céljából fölgujtotta és lángba borította és szakadatlanul a háború orkánjainak martalékául dobta oda a világot és aki e sok munkája közben még arra is ráért, hogy kivételesen — nagylelkű is legyen.

Könnyebb, némileg jogosultabb volna egy garázdálkodó földfeletti hatalomnak odadobni e lázadó szót: *hatalmad és önzésed egyaránt rémületes*, — semmint emlékében kicsinyíteni és a porait övező hódolattól megfosztani a nagy világhódító.

Miért könnyebb, miért jogosultabb?

Mert a földfeletti hatalom és az ember legalább egyenlőten fegyverekkel küzdenek, ellenben Napóleon közös és általános emberi vonásokkal született, és ő maga azzal az axiomával magyarázta meg a tömegeken való tulemelkedésnek titkát, hogy „nem a saját zsenije teszi az embert naggyá, hanem a mások — ostobasága.”

A dicsőségnek ez a bálványképe megdöntetetlenül és örök időkre fennáll. És nimbusszának védő szárnyai alatt fennállhat és megállhat minden, ami heroizmussal párosulva bünné magasztosul. Mert mindig jogosultnak látjuk és jogosultnak véljük és jogosultnak érezzük azt a megmehódolást, mely a vérontásnak glóriájával a humanitást megejteti.

A glória, akár kisebb, akár nagyobb sugárkévét boosát: egyszerűen kerítőjévé válik az ember jobb érzéseinek. Az egoizmus karjaiba hajtja, illetőleg a hiuságnak illúziókba ringató puha vánkosain fölállozza a részvétet és süketé tesz a fájdalomnak hangjai — és vakká tesz a szenvedésnek vonaglássai iránt. A glória megrészegíti a természetes jogérzetet és a hu-

manitás gyöngö hevíléseit abszorbeálja és elbitorolja és az emberi önzésnek sokkal hevülékenyebb kohójában preparálja azt a szenvedélyes lelkesülést, amelytől mindinkább még szomszababbá válik, aki töle egyszer megittasul.

A glóriának behelző dallamától megsiketül a humanitás. Mert a sebesültek, árvák és özvegyek jajgatása — még ha közös szolozsmává válna is — nem oly impozáns hangverseny, mint az ágyudörgés, a csatakiáltás és a puskaropogás. De még a párbaj-pisztolyok durranása iránt is fogékonyabb az ember, mint a halálának megsebesült dzsentelmén árváinak reszketve nyöszörgő siralma iránt.

A glória vakká teszi a humanitást. Jobb érzéseinknek az a látóképesége, mely a jog és méltányosság vonásait fölismeri: személfényét veszti el.

Miért?

Mert a dicsőség élénkebben tündöklől és gazdagabban szórja szemképrázttató sugarait, mint a szonvedő lélek fényes követe: a néma könny.

De a glória némává is teszi a humanitást és a jobb érzések sugalmazó hangját elfojtja.

Miért?

Mert a gyözelmi riadók lármás hangjait az illúzió átszuggeralja akárkinek lelkébe és e toladó erőteljes hangok hatása alatt elveszti visszhangot keltő erejét az idegen fájdalom.

Az önzés az erősebb fél, a szeretet a gyöngébbik. Amazon épül föl a bün, emezen az erény. A bün beszédes, az erény hallgatag. A romboló orkán csodálatot provokál, a szélesend unalmat. A hallgatag természet szépsége iránt gyözebb a fogékonyaság, az üvöltő vad vihar, melyben az elemek egymással böszülten csatáznak, sokkal több bámulóra lel.

A harci dicsőség védőszárnyai alatt elismerésben sütkérezik minden, ami az egyes individuumban megnyilatkozó rendkívüli erőre vall. A heroizmus: erő, és semmi más! A rendkívüli

tétovázást és szilárd léptekkel haladt a nehezen elérhető cél felé. Nem bibelődött a tünettel, hanem a kórság szülő oka felé fordult orvosló szándékával. Éles eszével megtámasztotta előre az akadályokat, de nemes erélye nem rettent vissza előlük. Ugy ment neki feladatának, ahogy csak nagy arányú férfiak tudnak felkészülni: edzett akarattal, ropant kitartással és rendíthetetlen elszántsággal. Alkotnia és küzdenie kellett egyszerre. Az egyik kezével megvédelmezni azt, amit a másikkal teremtett. Ügyessége bámulatot, erélye tisztelget gerjeszt. Körülötte a durva erőszak dohogott és a sunyi fondorkodás settenkedett; előtte új meg új akadályok tornyosultak, mögötte pedig zugva forrongott egy felzaklatott ország keserű türelmetlensége. Ilyen viszonyok közt csak hideg fővel és meleg szívvel lehet megállni. Penne megvolt a józanság nyugalma és a lekésedésnek szép hevülete. Sikere teljes, érdeme nagy, jutalmul pedig az ország lelkes hálája árad feléje.

Hősies küzdelme vívmányainak védelmére sietnek vissza a disszidensek a régi pártkötelekbe. A kötelességtudás e bajnokai odaállanak a kibontott zászló alá, amely az új kormány első sikerét s ezzel együtt az ő törekvéseiknek helyességét is hirdeti. Az új politika talán nem lesz kitéve megtámadtatásoknak a többség egy s más árnyalata részéről. Reméljük, hogy akik nem fogadták örömmel a kibontakozás politikájának hatalmas előrenyomulását, azok is tartaléktalanul bele fognak nyugodni annak immár végleges, megdönthetetlen diadalába. Ami a disszidenseket Széll Kálmán mellé szülítja, az tehát nem a bizalmatlanság a levert harcipárt irányában, hanem az a morális kötelesség, hogy a legteljesebb közösséget vállalják az új politikával, amely tartós békét ígér az országnak s e békét hasznos munkára kívánja kihasználni. Meggyőződésük egész erejével, őszinte lojalitással ajánlják fel a szabadelvű pártba visszatérők az új miniszterelnöknek lelkes támogatásukat. Önérzetük, tehetségük, népszerűségük s az a hatalmas erő, amelyet szívós elvi szigoruk rejt magában, gyarapítani fogja a kormánynak alkotó erejét és restaurálni a szabadelvű pártnak tekintélyét. Széll Kálmán politikája tetterős és őszinte hivatást nyert azokban a férfiakban, akik maig disszidensek

lelkierő pedig — úgy mint minden erő — nem nyugvó, hanem cselekvő állapotában válik szembezőkővé.

Az a nyugvó erő, mely az erénynek posztulátuma, a látszatra dolgozó húságra nézve rendszeren kárba vész. De az a cselekvő erő, mely a bűnben megásra toronyosul: bőségesen kamatozik.

Gyakran bámulatba ejti az embert és a jog, igazság és méltányosság rovására hihetetlen koncessziókat esik ki a megtevészett itélettel egy-egy szerelmes asszony vagy férfi szenvedélyes vívódása.

Miert?

Mert lábbal tapos mindent, ami utjában áll. Fontolgatás nélkül hajítja ki lelkéből azokat az érzéseket, melyek céljának ellentmondanak. Minden melléktekitetést kizáró szenvedélyességgel rohan az egyetlen cél után. A cél csak egy: binni azt, akít bensejének minden izomszálával és agyának minden gondolatával imád.

Kétségtelen, hogy a nagy szerelem a léleknek minden erejét egy célban koncentrálna. Ez által az életinger fogékonysága egy irányban eléri a szuperlatívuszt és minden más irányra nézve pang vagy — meghal. Medea szétvágná a kis testvérének testét és szertesét hajjalja részeit, hogy az tildőző apa időt veszítsen, míg a szétronsolt tagokat összeszedi s ezalatt időt nyerjen a két szőkevény: Jázon és Medea. Mert Medea lelkében meg van halva minden, egyedül csak Jázon él benne.

És a Medeaéhoz hasonló érzelmek, akár férfi, akár nő szívében lobognak: rendszeren megvesztegetik az ítélkeztést, bitorolják a csodálatot és elalattják az igazságérzetet.

A heroizmus az igazságérzetnek eszkamotáló bűvésze, mestersége: szemfényvesztés.

Ezzel a heroizmussal fogjuk szembesíteni az egységes morált.

voltak s holnaptól fogva ismét elfoglalják régi helyüket a szabadelvű táborban, amelynek egységét az elmúlt kormányzatnak végzetes hibái megbontották, de amely most ismét egybe forrad az új politikának megtisztult törekvéseiben.

BELFÖLD.

Emmer Kornél és választói. Dr. Emmer Kornél, aki a disszidensek közt elsőnek fejtette ki a szabadelvű pártból történt kilépése okait, most újra választóhoz fordult, arra kérve választ, vajjon helyeselnék-e, ha visszatérne a szabadelvű pártba. A nagyszombati választók képviselőjök a felszólítására tegnap gyűlést tartottak, amelyben egyhangulag határozatba foglalták képviselőjök iránt érzett változatlan ragaszkodásukat és szeretetüket. Együttal kijelentették feliratukat, hogy képviselőjök úgy eddigi politikai magatartásával, mint mostani álláspontjával teljesen egyetértenek.

Bucsu és beköszöntő.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, február 28.

A Széll-kormány mutatkozott be a szabadelvű pártnak és az ország közvéleményének is. Széll Kálmán nagyszabású beszéddel felelt báró Podmaniczky Frigyes pártelnök üdvözlésére és az ország egész közvéleményének tapsai fogják holnap megadni a visszhangját annak a zugó tapsviharnak, amely erre a beköszöntőre megreszkettette a Lloyd-klubnak felrissült levegőjét. Ezt a grandiózus manifesztációt más helyen méltatjuk érdeme szerint. E nagy esemény köré csoportosulnak a mai mozgalmas napnak egyéb epizódjai, amelyek közül nem egy külön-külön is elég nevezetes volna arra, hogy kiemelje a mai napot a politikai hétköznapok sorából.

Délelőtt bucsuzott el a szabadelvűpárt báró Bánffy Dezso volt miniszterelnöktől, aki azután a miniszterelnökség tisztikarának bucsutisztelgését fogadta. És bucsuztak a többi távozó miniszterek is: báró Dániel Ernő, Erdély Sándor és Perczel Dezso. És elfoglalta helyét miniszteriuma élén a Széll-kormánynak két új minisztere, Hegedűs Sándor és Plósz Sándor.

Az új igazságügyminiszter székfoglalója természetesen rövidebb volt, hiszen Plósz Sándor nem új ember az igazságügyminiszteriumban, amelynek vezetésében eddig is első munkatársa volt elődjének. Az ő munkás két keze erős nyomokat hagyott eddig is már annak a miniszteriumnak a működésében, amelynek törvényelőkészítő munkájában Plósz Sándor mely jogtudása egyik elsőrangú tényező volt. A nádor-utcai palotában nem volt tehát ma bemutatkozás; csak tisztelgetek az új miniszternél az ő régi bajtársai, akiknek most első vezére lett, akik között vezetett, akik között első volt eddig is.

Nagyobb a jelentősége Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter székfoglalásának. Az új kereskedelemügyi miniszter, midőn átvette a szokott szolenniss módon tárcájának vezetését, hosszabb beszédet intézett az előtte tisztelgő tisztviselőkarhoz, és ez a beszéd messze el fog hangzani, túl a miniszterium sűrű falain és erős meggyőződésre váltja azoknak a reménykedését, akik Hegedűs Sándor államférfiúi egyéniségétől új korszakát várják a magyar közgazdasági politikának. Ez a minden ízében előkelő, tartalmas és lendületes egyéniség frappansul jelentkezik Hegedűs beköszöntő beszédében.

Az ilyen alkalmakkor sablonokhoz szokott fulunket szokatlanul friss hangja üti meg a tetterőnek, az alkotás vágyának, a kötelesség nemes szigorú felfogásának. És csak jelzi bár, de elég érthetően tudunkra adja az a beszéd, hogy aki elmondta, az nagy koncepciókkal, öntudatosan átgondolt, biztos kézzel felépített programmal foglalja el tevékenységének új, szélesebb terennumát. Ezt a programot természetesen más alkalommal fogjuk meghallani. De hogy a megvalósításához Hegedűs Sándor hozzálát már holnap, az egészen bizonyos. Bizonyossá teszi ezt minden beszéd nélkül Hegedűs Sándor egyénisége, amely a gyors elhatározásokban, folytonos,

gyümölcsöző munkában nőtt meg és emelkedett a magyar politikai élet legelső köze.

A mai nap változatos képét kiegészítik az ellenzéki pártok értekezletei, amelyekben minden párt külön megadta a szankeióját a békelegál-tak működésének. A kompromisszum ezzel vált forma szerint is befejezett; holnaptól kezdve következnek az effektuálása.

A mai nap eseményeiről a következőkben számolunk be:

A Széll-kormány a Lloyd-klubban.

— A szabadelvű párt értekezlete. —

A Lloyd-klub termei ma este igazi fényes ünnepet láttak. Fényes és fölemelő ünnepet, amely gazdag, meleg színekben mutatta a parlamenti többségnek hirtelen megújodását. Új lélek költözött be ebbe a pártba és ez új életet jelent a magyar politikában. Az átváltozás szinte csodás volt; csodás a gyorsasága, csodás az intenzitása. Nem lehet ráismerni arra a sokadalomra, amely a fényes termekben nyüzsgött, zsbongott ma. Ez nem a nehéz, lusta tömeg, amely gépiesen cammogott a hatalom után; cselekvésre, alkotó munkára kész seregnek látszik ez, amely lelkesedéssel kész követni az új vezért, aki lelket öntött belé.

A zsufolt termekben riadó éljenzés köszöntötte Széll Kálmánt és miniszterétársait. Az ősz Podmaniczky ünnepi eszendben nyitotta meg az értekezletet, néhány szíves szóval üdvözölve az új kormányt. És azután még nagyobb lett a csend és egyre feszültebb a figyelem, mikor Széll Kálmán kezdett szólni. Szavait eleinte tisztelgettes csend fogadta csupán, csak gyéren hangzott éljenzés; egyszerre azonban mintha elektromos áram gyújtott volna lángot a lelkekben, úgy zugott fel a tetszés moraja, erősen, hatalmasan, mint a vihar orgonája. És a tetszés moraja egyre fokozódott és olyan ovációvá nőtt, amilyenre alig volt példa még a szabadelvű párt huszonnég éves történetében.

Leirhatatlan hatása volt ennek a beszédnek, s ebben a hatásban rész jutott bizonyára a szónoklat szépségének is, amely igazán bamu-latos. Bevezetésképpen igazi lovagias gyűn-gédséggel és tapintattal emlékezett meg Széll Kálmán elődjéről, azután tömören, világosan ismertette a kompromisszum megállapodásait és a végén hatalmas lendülettel aposztrofálta a pártot, amely szinte mámoros lelkesedéssel adta meg a visszhangot vezérének szavára.

Am a szónoki szépségek mellett is legfőbb tényezője diadal ennek a csodás hatásnak az az erkölcsi diadal, amelylyel Széll Kálmán kormányzata kezdődik. A kibontakozás politikájának, a tiszta erkölcsök politikájának nagyszerű diadala volt a mai fényes, zajos ünneplés igazi exponense.

Hogy ez így van, azt leginkább mutatta két beszéd, amely a Széll Kálmánra következett: gróf Tisza Istvánnak és Pulszky Ágostonnak a beszéde. Ébben a két beszédben a harcias politika végképpen meghódolt a békének jegyében megszületett új rezsim előtt; a harcias elemeknek két legelső képviselője deferált minden fenntartás nélkül Széll Kálmán békés, bölcs és erős vezetésének.

Az új miniszterelnök még egyszer felszó-lalt azután, megköszönve a párt szimpátiájának igazán impozáns megnyilatkozását és végül, megújuló dörgő éljenzés közben jelentette be az elnök a disszidensek visszacsatlakozását. Ez volt a mai nagyszerű ünnep legméltóbb befejezése.

A konferencia lefolyásáról következők részletes tudósításunk számol be:

Az országgyűlési szabadelvű párt ma este hét órakor báró Podmaniczky Frigyes elnöke alatt értekezletet tartott, amely következőleg folyt le:

Báró Podmaniczky Frigyes elnök: Tisztelt értekezlet! Mintán a mai napon van először szoren-onénk Széll Kálmán ő excellenciáját (Éljenzés), az új miniszterelnököt mint pártvezérünket tisztelhetni, azt hiszem méltó hozzánk, hogy szíves üdvözlötet mondjunk neki. Éljen Széll Kálmán! (Lelkes éljenzés.) A mai értekezletnek első tárgya: pártvezérünknek, Széll Kálmán miniszterelnöknek felszólalása. (Halljuk!)

Széll Kálmán miniszterelnök: Igen tisztelt értekezlet! Ő esászári és apostoli királyi felsőge legyességéből és parancsából miniszterelnökké

neveztetvén ki, siettem e párt kobebe, hogy magamat és miniszterársaimat a pártnak bemutassam és mint e pártból megalakult kormány elnöke, e pártnak szives támogatását kérjem ki. (Élénk éljenzés.)

Keresetlen, egyszerű szavakkal fogom a tisztelt értekezlet előtt kifejtteni, mily alapon alakult meg e kormány és mik azon elvek és mik azon alapirányzatok, amelyek e kormányt működésében vezetni fogják. Talán nem fogja a tisztelt értekezlet szerénytelenségnek venni tőlem, aki immár 30 éve mult, hogy szakadatlanul tagja vagyok a törvényhozásnak és keletkezé óta e pártnak tagja, hogy hosszasan és részletesen fejtegessem, mi az én politikai hitvallásom. (Ugy van!) És azért röviden csak arra mutatok rá, hogy két alapvető gondolat az, amely az én politikámat képezi, mióta én politikáról gondolkodom és politikával foglalkozom. (Halljuk! Halljuk!)

(Alapelvek.)

Az egyik: tántoríthatatlan ragaszkodás az 1867. XII. törvényekhez, (Élénk helyeslés.) amit állandó alkotásnak tekintek, amelyhez tántoríthatatlanul ragaszkodom, annak igazi, valódi, hamisítatlan értelméhez, tartalmához, minden betűjéhez. (Élénk helyeslés.)

A másik, — talán azt sem kell bővebben fejtegetnem — a másik alapvető gondolata az én politikai meggyőződésemmek és irányzatomnak: szabatos, világos, határozott szabadelvű irány (Hosszas, élénk tetszés és éljenzés); az a szabadelvű politika, amely hosszú évtizedek harcai és törekvései által elvekben jégesedett meg, alkotásokban domborodott ki és sürte le a maga törekvéseinek eredményeit; (Igaz! Ugy van!) ugy, amint én azzal magamat azonosítottam, amióta csak politikailag gondolkodom és amelyért nagy és nehéz kérdésekben és időkben természetesen minden habozás, minden vonakodás nélkül helyt álltam. (Élénk helyeslés.) Mert én is azt tartom, amit mindannyian, hogy ezzel a politikával lehet megvalósítani azt, ami minden magyar ember ideálja, az egységes magyar nemzet számára kiepíteni az egységes magyar államot; (Élénk helyeslés.) intézményekkel és anyagi és kulturális erejének fejlesztésével. (Élénk helyeslés.)

(A béke.)

A képviselőház munkája, t. értekezlet, közel hat hónap óta szünetel. Egy parlamenti krízis tört ki; áldatlan, ádáz harc gátolt meg minden munkát és zavarta meg a parlament egyensúlyát és az én t. elődöm azzal a gyors elhatározással, amely az ő kiváló tulajdonsága, nemes és hazafias eltökéléssel kijelentette, hogy nem áll utjában a kibonyolításnak, (Élénk tetszés és éljenzés.) és megkezdődtek a tárgyalások a helyzetből való kibontakozás iránt, s e tárgyalások nagy nehezen, nagy vonatottsággal hosszú heteket vettek igénybe. Végre, tisztelt értekezlet, előállott egy fordulat, és ezen fordulat végre előidézte azt, hogy a tárgyalások egy eredményben végződtek, egy eredményben, amely különböző kérdésekre vonatkozólag tisztázva a helyzetet, alkalmas arra, hogy a parlament munkásságát felvegye és a parlamentbe bevonuljon azon ádáz küzdelem helyett a béke anygala.

Én azt hiszem, tisztelt értekezlet, hogy ugy áll előttünk a kérdés, hogy ha lehet — és lehet — becsületes és tisztességes alapon a békét megcsinálni, azt elutasítani nem szabad. (Ugy van!) Én el fogom önk előtt mondani, igen tisztelt barátaim, egészen objektíve, miből áll az, méltóztatásnak a felett határozni, teljesen szabadon, teljesen objektív és nyugodt elhatározással. (Halljuk!)

Az a béke, melyet én hozok, a következőképpen van gondolva: Az ellenzéki pártok elveik fenntartása mellett megszüntetik a harcot, felveszik a munkát, nem gátolják a parlament nyugodt tárgyalásait; nem gátolják az elnök és alelnökök választását és nem gátolják az indemnity-törvénynek megszavazását, egy toldalékkal, amelynek célja a két havi törvénykülvüli állapotnak legalizálása (Helyeslés) és a kormány által teljesített szolgálat iránti felmentés. (Helyeslés.) Nem gátolják megszavazását a véderő-törvény egy évi

meghosszabbításának, (Helyeslés) az ujjonek megajánlásának, (Helyeslés) harmadszor nem gátolják az Ausztriával fennforgó gazdasági viszonyt egy évre szabályozó provizóriumnak a meghozatalát, hasonlólag egy bizonyos hozzáadással, hogy az e részben is két hónap óta fennálló törvénykülvüli állapot lokalizáltassék (Helyeslés) és végre elfogadják s nem gátolják a horvát egyezménynek hasonlólag egy évre való meghosszabbítását mindaddig, míg a törvény által előírt módon az új országgyűlés az egyezés iránt intézkedik, itt is legalizálva a két havi hiatust. (Helyeslés.) Meg kell jegyezmem, hogy a provizórium javaslatba felveendő lesz azon szövegtől eltérőleg, mely előterjesztett az én tisztelt elődöm által, illetőleg elődöm kormányának pénzügyminisztere által két dolog: az egyik egy bevezetés, amely az 1867: XII. törvények 58. szakasza alapján és annak értelmében betű szerint kimondja, hogy miután az Ausztriával fennforgó viszonyokat az 1867: XII. törvények 61. szakasza alapján vámszövetség útján nem sikerült rendezni, az 1867: XII. törvények 58. szakaszának világos betűi értelmében, azoknak alapján s azoknak értelmében előállott Magyarország részére az önálló vámterület jogállapota, amelynek folytán ugyanazon törvények 58. szakasza értelmében fenntartott önrendelkezési alapon az ország beigtatja és elfogadja a fennálló állapotokat, ugy amint vannak, egy évre. (Helyeslés.)

Ezenkívül egy toldalék vétetett fel, amely a külföldi szerződésekre vonatkozólag szabályzatul mondja ki, hogy dacára annak, hogy az ország az önálló rendelkezés alapján intézkedik ezen kérdésekben, még pedig az 1867. XII. törvények 58. szakasza értelmében, a külföldi szerződések megkötésére vonatkozólag az 1887. XVI. törvények illető szakasza mérvadó. (Helyeslés.) Ez a kis változtatás lesz az, amelyet leszak szerencsés a Házban annak idején javaslatba hozni s kérem a tisztelt értekezletet, hogy ezzel a kiegészítéssel együtt méltóztatásnak a provizórium-javaslatot elfogadni. (Helyeslés.)

Amint most már hivatalosan vagyok értesítve az ellenzéki pártok határozatairól, egyhangulag elfogadják ezeket a megállapodásokat, mind, (Helyeslés.) a függetlenségi párt, egyhangulag és egyértelműleg. A Házban ezen javaslatok tárgyalásának befejezése után következnek az 1899. évi költségvetés tárgyalása, még pedig lehetőleg ugy, hogy honorálták és honorálják a kormánynak azon óhaját, hogy újabb indennityre ne szoruljunk és e költségvetés április végén törvényerőre emelhető legyen. (Helyeslés.)

(A választások tisztasága.)

Ennek utána, tisztelt értekezlet, ugy miként az én igen tisztelt elődöm az értekezletnek bejelentette, én is és az a kormány, amelynek elnöke van szerencsés lenni, kész vagyok a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot a Ház elé terjesztetni ama szövegben, amelyben azt 1896-ban a képviselőház elfogadta. Ezen kuriai bíráskodási törvény kiegészítettnek némely szakasszal, amelyek a választási eljárásra vonatkoznak és a választási visszaélések kérdésével foglalkozva, egynemelyiket, vagy legtöbbjét felveszik azon szakaszoknak és azon rendelkezéseknek, amelyeket annak idejében a nemzeti párt és annak vezére a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalásával megbízott bizottságban a választások tisztasága érdekében előterjesztett.

Az én tisztelt elődöm az ügy állását előadta, előadta azokat az eltéréseket, amelyek akkor fennforogtak; én ezeknek a részletes fejtegetésébe ezuttal belemenni nem akarok; de csak azt emelem ki, hogy ezek az eltérések közös megállapodással meg lettek szüntetve, amely megállapodásban én igyekeztem némely lényeges dolgokat, amelyeket nem tartottam koncedálhatóknak, fenntartani és azokat koncedálni, amelyeket a törvényjavaslatnak igazi szelleme és célja értelmében koncedálhatóknak véltem. Így követeltetett az ellenzék részéről, hogy az összes tisztviselők egy törvényhatóság területén ki legyenek zárva abból, hogy képviselőjelöltek lehessenek; én ehhez nem járultam hozzá, csak a főszolgabíróra és a szolgabíron néve; (Helyeslés) mint akik közvetlenül az adminisztrá-

cionális területen, illetőleg a választókerületben hivataloskodván, az ő közigazgatási kerületük összeesvén a választókerülettel, jogosultnak tartottam azt a kifogást, amelyet ez ellen felhoztak, és a választások tisztasága szempontjából ezt koncedáltam; de sem főispánra, sem alispánra ez kimondva nincs; különben is a főszolgabíróra és szolgabíróra néve is ugy, hogyha egy bizonyos időn belül történik; az ő hivataloskodása és képviselővé választása közti idő, gondolom, három hét.

Ezen kívül követeltetett a csendőrség alkalmazásának elejtése. Ebben a kérdésben azt az álláspontot tartottam fenn, hogy a csendőrségnek és rendőrségnek beavatkozását és felhasználását nem lehet elejteni, már a választás szabadsága és a rend fenntartása érdekében sem. (Ugy van!). De igenis koncedáltam, hogy ez a szakasz körülírassék akképpen, hogy valóban ne vezessen visszaélésekre a csendőröknek és rendőröknek alkalmazása, hanem hogy ezek csakis a rendnek és a választási szabadságnak fenntartására legyenek alkalmazhatók. (Helyeslés.)

Követeltetett ezenkívül, hogy az összes funkcionáriusokra néve kimondassék, hogy fegyelmi ügyekben a belügyminiszter helyett a közigazgatási bíróság legyen a felelőzesi forum. Abban történt megállapodás, hogy az összes funkcionáriusoknak fegyelmi fóruma megmaradt második fokozatban a belügyminiszter, de a választási elnök és a szavazatszedő bizottság elnöké mégis másodikfokban a közigazgatási bíróság lesz, amit igen szívesen elfogadtam azért, mert praecedent képezett, sőt prejuzdikált ebben a kérdésben az a tény, hogy a közigazgatási bíróságról szóló törvény tárgyalásával foglalkozó bizottság jelentésében ez a kérdés ekképpen már előntve volt, de szorított tisztán az elnökre.

Azonkívül egy eltérés volt még arra néve, hogy a tisztviselő semmiféle módon ne jelentkezessék a választásnál mint választópolgár és ne adja jelét annak, hogy ő a választásban másodfokhoz tartozik. Ezen eltérés is akképpen lett megszüntetve, hogy ő hordhat jelvényeket, megjelenhetik körmeneteknél, a házra zászlót tűzhet, szóval szint vallhat, csak a körutazásból van kivéve, ami esetleg mégis visszaélésekre adhat alkalmat. (Mozgás.) Hogy választási gyűléseket nem hívhat össze, azt már igenis helyesnek tartom.

Még egy differencia volt: az elnökre, aki választási visszaélést követ el, vagy szabálytalanságot követ el a választásnál, a propositio szerint ki volt mondva a pénzbírság s a fogság és pedig meglehetősen nagy és erősen súlyos büntetés, tudniillik három évre terjedhető fogság. Ezt igen nem véltem elfogadhatónak, de hozzájárultam ahhoz, hogy ha az elnök olyan tényt követ el, amelyről kétséget kizáró módon az bizonyítható be bírói eljárással, kontradiktórium eljárással, hogy szándékosan akarta a választási eredményét meghamisítani, ebben az egy esetben van csak a fogságnak helye, tehát a legkvalifikáltabb súlyos esetben, amikor — gondolom — nem lehet fenntartani azt az álláspontot, hogy ilyen esetben is ne bűnhődjék az illető. (Helyeslés.)

(A házszabályok.)

Ezenkívül tisztelt értekezlet, lényeges eltérés nem volt és lényeges eltérés nincsen azon megállapodások között, amelyekhez hozzájárultam és azon megállapodások között, amelyek az én tisztelt hivatali elődöm között és az ellenzék között a tárgyalások akkori állása szerint fennforogtak. Együttal ki lett fejezve részünkről nemcsak most, hanem a tárgyalásoknak már korábbi stádiumában, amint méltóztatnak tudni, hogy a házszabályoknak revíziója sok irányban sürgősen szükségesnek mutatkozik. Én ezen álláspontot elvileg magamévá tettem természetesen a tárgyalások legelejétől fogva és abban a kérdésben fennforgó igen nagy ellentéteket, amelyekről az én tisztelt hivatalbeli elődöm az utolsó konferencia alkalmával beszámolt, az alapon véltem kiegyeztethetőknak, ha azon szakaszok, amelyek felvették a kormányjavaslatba a célból, hogy az ugynevezett technikai obstrukció és a névszerinti szavazásokkal való eljárásnak lehetőleg gát vé-

tessék, kiküszöböltessek, ezen szakaszok valóban, mondhatom, csekély, apró modifikációkkal, lényegben el lettek fogadva. (Helyeslés.) Így el lett fogadva az, hogy a jegyzőkönyv hitelesítéséhez csak négy szónok szólhat és egyszerű szavazással dönt a Ház fölötté (Helyeslés); el lett fogadva és meg lett állapítva, hogy a Ház indítványkönyvének a felolvasásánál, az ott bejegyzettek indítványának vétetvén, a házszabályok szerint e fölött egyszerű szavazással dönt a Ház. (Helyeslés.) El lett fogadva, hogy a napirend megállapításánál csak négy szónok beszélhet és akkor a Ház minden további vita nélkül egyszerű szavazással dönt; az ülés pedig addig el nem osztható, amíg a kérdés eldöntve nincs. (Élénk helyeslés.) Azt hiszem, hogy éppen ez a szakasz az, amelyben ez a rendelkezés kétségtelenül igen nagy értékkel bír arra vonatkozólag, hogy a parlament munkarendje és rendes menete biztosítva legyen. Ezenkívül az ülés meghosszabbítására vonatkozólag ki lett mondva, hogy ha indítvány tétetik az ülés meghosszabbítására és az indítvány nem akar hosszabb időtartamra való meghosszabbítást, mint egy órára, — de egy órára igen — akkor ugyanazon tárgyak és a budgetnél — más tárgynál azt iterálni lehet — akkor ez az indítvány minden vita nélkül, egyszerű szavazással döntetik el. (Helyeslés.)

Igaz, hogy az ülés meghosszabbítására tett indítványnak illetlen korlátozó elintézése, hogy vita nélkül kell feletten határozni, csak egy órára van szorítva, de én azt hiszem, ez az egy óra az, ami becses, de az egy óra az, ami a tárgyalásokat siettet, mert tapasztalásból tudjuk azok, akik a képviselőházban hosszas ideig ülünk, hogy mult időkből, midőn végtelenül nyúló budget-tárgyalások alatt a 3 óráig tartó gyűlést határozták el, szertelen kiágazó és végtelenbe nyúló tárgyalásokról többé nem volt szó, mert az a harmadik óra végtelenül fontos a tárgyalások siettetésére és elég is.

Ebben áll nagyjában a házszabályoknak a technikai obstrukció megakadályozására vonatkozó módosítása.

Következett ezután egy igen nagy kérdés, az *elnöki jog- és hatáskör kiterjesztésének kérdése*, (Halljuk!) ugyamint azt a kormány tervezetének 205., 206. és 207. §-ai tartalmazták. A tényleg fennálló Házszabályok 204. §-a, amely kimondja a kizárás lehetőségét, nem is lett soha alkalmazva. Ennek ellenében a kormány részéről javaslatba hozott, hogy a végrehajtás megtörténik, ha szükség van rá és másképp nem lehet intézkedni, fegyveres erő alkalmazásával is. Hát, t. értekezlet, énnekem, megvallom őszintén, magamnak is kifogásaim voltak ezen szakasz illetlen módosítása iránt, de kénytelen vagyok bevallani, hogy ezt így keresztülvinni nem is akartam; vita közben én tettem egy indítványt és az előzettséggel az ellenzék részéről azonnal el lett fogadva. Ez az indítvány abból áll, hogy mondják ki a pártok ezen megállapodás folytán kötelezőleg, hogy a 204. szakasznak ez idő szerint módosítása nem történik meg, de ha, amit nem várunk és nem remélünk, az az eset előadná magát, amit 30 év óta a képviselőház ülésén nem adta elő magát, hogy az elnöknek represszív rendszabályokhoz kellene nyulni, illetőleg, hogy a kizárás esetében kellene nyulni, elvárják a pártok a Ház minden tagjától, hogy ha ezen büntetés alá esik, annak magát önként aláveti s a 204. §-nak végrehajtását nem gátolja. (Helyeslés.) Méltóztassanak a szöveget kegyesen meghallgatni, rövid. Ha annak erkölcsi értékét méltóztatik figyelembe venni, ha figyelembe méltóztatik venni azt, hogy ez által egy bizonyos obligó vállaltak a pártok magukra nézve, hogy ha a kizárás esete állana elő, nem veszik védelembe az illetőt, aki a büntetés alá esett, hogy megvárják, hogy az illető önként aláveti magát: egy olyan a Ház tekintélyéhez méltó, erkölcsi eredmény és hazafias megoldás van elérve, mely a fegyveres erőnek igen nehéz aktuálisánál (Igaz! Ugy van!) értékesebb annál is inkább, mert ameddig úgy latenter megállapodásnak látszott, — mondom, csak latenter — hogy a 204. §. csak akadémikus szakasz, amelynek

végrehajtásáról nincs szó, ki van mondva, hogy szükség esetén igenis végrehajtandó és alkalmazandó. Méltóztassanak meghallgatni, ez a deklaráció a következő lenne:

A Házszabályok 204. szakaszának módosítása nem tartatott ez idő szerint sem cél-szerűnek, sem szükségesnek. A magyar képviselőház önérettel és elégteltel tekintetbe arra vissza, hogy 1865. óta 34 évi szakadatlan működése alatt nem forgott fenn eset, melyben ezen szakasz alkalmazásának szükségére előállt volna; a magyar parlament méltósága és tekintélye érdekében reméljük, hogy nem lesz arra szükség ezután sem; de ha az a sajnálatos eset beállna, ha ezen szakasz alkalmazása elkerülhetetlenné válnék, az összes pártok részéről kimondatik és megállapítatik, hogy a házszabályok 204-ik szakasza végrehajtandó. (Helyeslés.) A képviselőház összes pártjai felteszik és elvárják a ház minden tagjától, hogy ha a ház valamely tagjára a kizárás határozata kimondatnék, az minden represszív rendszabály alkalmazása nélkül önként meghajol a házszabályok értelmében kimondott ítélet előtt és erkölcsi kötelességének ismeri magát annak önként alávetni. (Helyeslés.)

Tisztelt értekezlet! A kuriai bíraskodás és a házszabályoknak akként kontemplált revíziója között szerves összeköttetés van megállapítva az alapon, hogy a házszabályok revíziója megtörténik, ha a kuriai bíraskodási törvény törvényre emelkedik és megfordítva. Ugy van ez gondolva, hogy a kuriai bíraskodási törvény a képviselőház által tárgyalatnék, átküldetnék a főrendiházhoz, azáltal a képviselőház a házszabályokat tárgyalja és hogyha a főrendiház visszaküldi az ízenetét és a házszabályokat a képviselőház letárgyalta, akkor szentesítés alá bocsátatik a kuriai bíraskodási törvény és véglegesen megszavazatik a házszabály-revízió. (Helyeslés.)

(A kiegészítés.)

Tartalmaz az a békeokmány még egy pár más pontot is, amit feltétlenül szükségesnek tartok a tisztelt értekezlettel közölni; hiszen lényegben majdnem szó szerint közöltem eddig a többi is. Ha ez letárgyalatik, akkor még tárgyalandó lesz, nézetem szerint kellő időben — és az is benne van a megállapodásokban — a végleges kiegyezési törvény, vagyis az Ausztriával fennforgó közgazdasági viszonyok 1903-ig, illetve 1904-ig való rendezéséről szóló törvény, amelynek tárgyalása ellen ezen megállapodások értelmében az ellenzéknek nem szabad gátat vetni. (Helyeslés.) Ebben is ki van mondva, hogy abba a törvénybe felveendő a különben azonos tartalomhoz a bevezetési klauzula, felveendő a külföldi szerződések kérdése és felveendő az a pont, hogy a mennyiben 1903-ig időközileg vámszövetség nem jönne létre, — amelynek tárgyalására és előkészítésére a kormány abban a törvényben egyuttal utasítottik — egy évig tovább fennmarad a törvény, de vele együtt a nemzeti szerződések is egy évvel prolongáltak.

Ezután — és ez nagy fontossággal bír — van szerencsém jelenteni még azt, hogy ki van mondva, hogy „amennyiben Ausztriával a törvényben előirt módon vámszövetség kötötték, jelen megállapodás az arra irányuló törvényjavaslata is fennáll.”

Ez azt teszi, hogy nem az idén, hanem, ha egy év alatt vagy két év alatt, vagy három év alatt állam-szövetségről szóló törvényjavaslat előterjesztetnék, az a megállapodás, hogy annak a törvényre emelését gátolni nem szabad, érvényes erre is, (Helyeslés.) ami úgy gondolom, igen egészséges és a jövő szempontjából előrelátó intézkedés. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Es most, tisztelt értekezlet, nem marad más hátra, mint hogy egy pontjával foglalkozzam még ezeknek a mindenkinek türelmét — természetesen találok — erősen igénybe vett tárgyalásoknak. (Halljuk! Halljuk!) Az utolsó része t. i. ez: Méltóztassanak rá emlékezni, tisztelt elődöm jelentést is tett arról a pártnak, hogy az ellenzék követelt többféle kijelentéseket 9 illetőleg 10 pontban, arra vonatkozólag, hogy a volt kormány megkösse a jövő kormányt is, és így a jövő kormány a legközelebbi teendőkre nézve tegyen kijelentéseket, úgy a törvényhozás egyes teendőire, mint kormányzatának irányára vonatkozólag; követeltetett egyes konkrét kér-

désekben formulázott megállapodás, és formulázott nyilatkozattétel a jövő kormányzati irányra, vagy szellemre nézve van szerencsém jelenteni, hogy ezen kétségkívül nem egészen parlamentáris és normális eljárástól és kívánságtól az ellenzékiek előltak teljes loyaltással és előzettséggel és erről a békeokmányban nincs is többé szó; ebben az van:

Az új miniszterelnök a béketárgyalások folyamán felmerült és még a jelen országgyűlés tartama alatt megalkotandó törvényekre, valamint a kormányzati működésre vonatkozólag a házban fogván nyilatkozni, e helyen külön megállapodások felvételének szüksége fenn nem forog. (Helyeslés.)

Ezek után, t. értekezlet, miután volt szerencsém elmondani mindazt, ami a békeokmányba tartozik, a t. értekezlet szíveségébe és kegyébe kell némelyeket ajánlanom, amik e percben a t. értekezlet előtt elmondani szükségesnek tartok. (Halljuk! Halljuk!)

(A győztes az ország.)

Én, t. értekezlet, az imig vázolt feltételekkel ellátott megállapodásokat, az ugy felnevezett béke művét meggyőződésem egész erejével és lelkem egész melegével ajánlom a t. értekezletnek elfogadásra. (Élénk helyeslés.) Én azt hiszem, hogy a béke becsületes és különösen tiszteltreméltó alapokon van megköve. (Ugy van!)

Én azt hiszem, t. értekezlet, hogy most ez a helyes felfogás: ne keressük azt, ki mit adott, ki mit engedett; ne keressük azt, ki mit áldozott, hanem keressük a kibontakozást, amely ebből az áldatlan helyzetből kivezeti az országot, (Ugy van!) amely megszünteti a törvényen kívüli állapotot s a munkásságnak az útjait megnyitja; (Ugy van!) ne keressük azt és ne kérdezzük, ki itt a leggyőzött fél és ki itt a győztes? Hát egyik sem. Győztes az ország maga s az országnak az érdeke, mely a békének néz elébe. (Igaz! Ugy van!)

És én, tisztelt értekezlet, nagyon érzem és méltányolom, hogy ez a párt ebben a küzdelemben sokat állott ki; megállotta nyugodtan és férfias önérettel helyét (Ugy van!) az az öntudat töltheti el a pártot, ha ezt a békét elfogadja, hogy ezzel visszaadja az országnak nyugalmát. (Ugy van!) Ezzel visszaadja a parlamentjének egyensúlyát és munkaképességét, mint egy nagy nemzeti kincsét, nemcsak a parlamentét, de magát az országot. (Ugy van!) És ha azt visszaadta, akkor remélem, hogy a béke és az engesztelődés érzete bevonul a kedélyekbe is, és ez a béke állandó és tartósabb lesz, mint a minőnek azt a béketárgyalások megindulása előtt hittük. (Ugy van!)

En, tisztelt értekezlet, már nem akarok sokat mondani. Kötelességemben áll természetesen, hogy holnap a képviselőházban elmondjam a kormány működésének irányelzeit, és — habár nem sokat adok a szóra, az egy divatos szó — bizonyos programmszerű nyilatkozatokat tegyek. A tisztelt értekezlet — miután alapvető gondolatimat és elveimet itt deklaráltam — talán nem tartja szükségesnek, hogy e nyilatkozat részleteivel untassam. (Helyeslés.) Holnap megteendém a Házban; de pár szót kell még mondanom.

Én érzem, hogy erőmnek elégtelensége és fogyatékosága mellett merész vállalkozás volt ez állást elfoglalni, és e feladat nagy nehézségeivel megbirkózni és megküzdni akarni; én a kötelességteljesítés momentumát láttam elérkezettnek és azért vállalkoztam; és vállalkoztam azzal a hittel, azzal a reménnyel, hogy a tisztelt értekezlet ezen intenciókat, amelyeket vállaltam, kegyes lesz méltányolni és támogatását megvonni nem fogja. És csak ez ad nekem erőt a feladat nagy és óriási nehézségével szemben. Hát igen, én ide jöttem és kérem a szabadelvű pártnak támogatását. (Lelkes éljenzés.) De tessék azt egészen objektíve, nyugodtan, higgadtan mérlegelni és nekem csak akkor megadni, ha önknek meggyőződése akképp fogad el, aminő vagyok. Én ehhez a párthoz fordulok, erre a pártra fogok támaszkodni. (Tetszés és éljenzés.) és kérem támogatásukat. De nem tagadom, sőt kijelentem, hogy igen szívesen fogadom mindenkinek a támogatását, aki az én programmat támogatni jön ehhez a pártok keretén belül. (Élénk helyeslés.)

Azt a bizalmat, amelyet én most kérek, azt én előlgnék tekintem, nem érdemeltem még ki; azon leszek és becsülettel igyekezem arra, hogy ezt a bizalmat gyümölcsöztessem az önk számára, értékben, erőben, és tőkében megőrizsem és közelebbi, vagy távoli időben épségben és tisztán adjam vissza az önk kezébe. (Élénk helyeslés.) Én a pártvezetést úgy fogom fel, hogy az, akit a véletlen idehelyezett, az csak primus inter pares; én a pártot egy élő testnek és faktornak tekintem, (Élénk helyeslés.) és vele egyetértőleg akar eljárni, nyíltan, becsületesen, őszintén és komolyan. (Igaz! Ugy van!) Én minden nézetet és mindenki ellenvetését szívesen meghallgatom (Helyeslés és éljenzés.) és a tág kapacitációnak tért engedek, mert az eszmék és a nézetek harcának az embere vagyok, (Élénk helyeslés és éljenzés.) de kijelentem, ne vegyék szerepnyelenségnek, hogy annak a felelősségnek érzetében és sulya alatt, amelyet a feladat nagysága mellett magamban érzek, nem fogadom el senki befolyását, sem titkosat, sem nem titkosat, semmi mást nem tekintek soha mérvadónak, mint a párt egyetemének akaratát. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Ezzel a felfogással jöttem ide, ezzel a felfogással fogok igyekezni a nehéz állással járó kötelességeket betölteni; és önk fognak ítéletet hozni és bármilyen legyen az, én azt mindig igen szívesen elfogadom és meg fogok előtte hajolni. (Hosszas élénk tetszés, éljenzés és taps.)

(Bizalom.)

Lukács Béla: Tisztelt értekezlet! Azon kimerítő előterjesztés, melyet az imént hallottunk, kötelességévé teszi a szabadelvű párt tagjainak, hogy arra néző állást foglaljanak és kötelességből folyólag méltóztatassanak megerőszelni, hogy nézetüknek teljes őszinteséggel kifejezését adják (Halljuk! Halljuk!) Azok, a kiket Széll Kálmán miniszterelnök ur kormányzatának általános irányára nézve mondott, hogy tudniillik a 67-ik kiegyezésnek rendületlen híve, hogy kormányzatának irányát a szabadelvű irány szájába meg (Élenezés) és hogy politikai támogatásának gyökereit ebben a pártban keresi (Ugy van!), azok mindnyájunk osztatlan helyesléssel találkoznak (Ugy van!) és valamint mi Széll Kálmántól, aki 30 éve hű és kiváló tagja a szabadelvű pártunk, nem várhattunk egyebet (Ugy van!), úgy azt hiszem, kijelenthetem, hogy Széll Kálmán sem várhat egyebet a szabadelvű párttól, mint hogy ebben az irányban büszkeséggel fog megállni mellette. (Ugy van!)

De a helyzet tulajdonképpen nehézségei nem is ezekben, hanem, mint mindnyájan tudjuk, azokban a körülményekben rejlettek, amelyek a törvényhozás rendes működését lehetetlenné tették. Nem lehet tagadni, hogy a szövetséget ellenzék obstrukciója folytán az ország nehéz helyzetbe jutott és hogy a törvényalkotás szünetelése károkat okozott az országnak. Én sem kutatom ma, ki és mi okozta ezeket a bajokat; de azt hiszem, annyival tartozunk magunknak, kijelenteni, hogy a szabadelvű pártot legfeljebb annyiban terhelheti a felelősség, hogy nem tudott idejekorán ura lenni az obstrukciónak. (Helyeslés.) De ezzel a helyzettel immár számolunk kell. A közvélemény, az egész ország, melegen óhajtja a kibontakozást. Minél előbb, annál jobb; és ha a kibontakozás útjait és módját keressük, magam részéről is abban a véleményben vagyok, hogy a kibontakozásnak leghelyesebb és az ország érdekeire nézve legkevésbé sérelmes módja a pártok közötti kölcsönös megértés útja. (Ugy van!)

És ebben a meggyőződésben lévén, nem habozom kijelenteni, hogy teljes készséggel fogadom el a kibontakozásnak azon módját, azon útját, amelyet a miniszterelnök ur iménti előterjesztésében megjelölt. (Helyeslés.)

Hallottuk az egyezmény pontozatait és hallottuk azok legilletékesebb magyarázatát. Az eredetileg felállított követelések egy némelyikét elejtjük tehát mi, de viszont az ellenzék is a maga követeléseit egy némelyikét elejtette. A meggyezés tehát valójában kompromisszum jellegével bír, (Ugy van!) és a kompromisszum nem lehet lealazó egyik pártra nézve sem. (Ugy van.) A meggyezés lehetővé teszi, biztosítja a parlament rendes működését; de amint hallottuk, továbbmenőleg is biztosítja ez ország érdekeinek teljes megóvása mellett mindazon vitális kérdéseknek törvényes rendezését, amelyeknek mielőbbi megoldását az ország és a monarchia érdekei sürgetően követelik. És ha tovább vizsgáljuk az előterjesztést, a meggyezés keretében csakis oly kérdések vonatnak bele, amelyeknek rendezését és megoldását a szabadelvű párt maga is fel-

adataul tekintette és amelyeket tehát, ha megvalósít, csak a saját ígéreteit teljesíti. (Igaz! Ugy van!)

Nem bocsátkozom azon kimerítő előterjesztésnek egyes részleteibe; hiszen a részleteknek egy némelyikére nézve talán egyikünknek-másikunknak lehetnének kifogásaink; de az a nézetem, hogy az ilyen tranzakciót az ország nagy érdekeinek szempontjából és nem egy párt kizárólagos látóköréből kell megítélni és hogy különösen számba kell venni a fennforgó körülményeket és az adott viszonyokat és ebből a szempontból azt hiszem, kijelenthetem, hogy a mezejezés, úgy, amint azt a miniszterelnök ur előterjesztette, megfelel az ország érdekeinek, (Igaz! Ugy van!) mert minden rázkódtatás nélküli biztosítja azt, amire az országnak ez idő szerint nagy szüksége van: a békés kibontakozást, a törvényhozás és a kormányzat rendjét. (Igaz! Ugy van!) És éppen azért, t. értekezlet, amidőn az alkalommal is teljes elismeréssel adozom azon kiváló érdemek iránt, amelyeket pártunk volt vezére báró Banffy Dező (Élénk éljenzés.) az ország körül szerzett, ez a tisztelet és ez az elismerés nem akadályozhat abban, hogy viszont köszönetet ne mondjak Széll Kálmánnak, (Élénk éljenzés.) aki vállalkozott egy nehéz helyzetből az országot és a szabadelvű pártot is kivezetni. (Élénk éljenzés.) Mindnyájan tanúi voltunk annak a rendkívüli tevékenységnek, amelyet a békés kibontakozás érdekében Széll Kálmán kifejtett. Mondhatni, emberfeletti feladtnak látszott a kiélelt személyi ellentétek és a félkörbácsoló politikai szenvedélyek közepette biztos révpartra vezetni az ország hajóját. (Ugy van!) Reméljük, hogy az egyezmény le fogja csendesíteni a politikai pártok heves küzdelmeit és hogy mindnyájan vállaltva közre fogunk munkálkodhatni az ország érdekében a sebak orvoslásán, az ország konszolidálásán és a további fejlődés lehetővé tételén. (Élénk helyeslés.)

A kibontakozás érdeme a Széll Kálmán érdeme lesz, (Élenezés.) aki bizott — és reméljük, nem csalódott — abban, hogy ha néha a politikai küzdelmek nagyobb hullámokat vetnek is nálunk, de a magyar politikai tényezők hazafisága mindenkor, a legnagyobb válságok közepette is megtalálja azt az utat, amelyen az ország békés fejlődését biztosítani lehet és biztosítani kell. (Helyeslés.) És ha a kormányzat és a törvényhozás folytonosságának megakasztása már eddig is sokat ártott az ország politikai prestigejének és gazdasági hitelének, reméljük és hisszük, hogy most már ennek a politikai prestigeinek helyreállításán velünk együtt, vállaltva fog közreműködni az ellenzék is. (Tetszés és helyeslés.)

Ezek előrebocsátása után, tisztelt értekezlet, amidőn teljes elismeréssel adozom a miniszterelnök urnak azon hazafias törekvéseit és elhatározásait, amelyivel a kibontakozás kétségkívül nehéz feladatára vállalkozott, bátor vagyok indítványozni (Halljuk! Halljuk!) hogy a békés kibontakozásnak Széll Kálmán miniszterelnök ur által megjelölt útját elfogadja és a miniszterelnök ur által előterjesztett programm keresztülvitelére vállalkozott szabadelvű kormányt teljes készséggel és lojálisan fogja támogatni. (Általános helyeslés.)

Gróf Tisza István: Tisztelt értekezlet! Egyetlen egy körülmény az, amely rövid felszólalásra készít, mert hiszen az elhangzott beszéd után tulajdonképpen egyszerűen szavazattal állunk konstatáltnak, hogy az igen tisztelt miniszterelnök ur által előadottakat a magam részéről is tudomásul veszem és elfogadom.

De, tisztelt értekezlet, van egy körülmény, mely annál az őszinteségnél fogva, amelyet, mióta a közélet terén szerepek, mindig, mindenkiel szemben, de kétszeresen pártvezéremmel szemben is követni megtanultam, kényszerít, hogy rámutassak azon egy pontjára a szituációnak, amelynél fogva teljes megnyugvással, a jövőbe vetett teljes reményvel nem viselhetem. Ez, tisztelt értekezlet, a házszabályok tervezett megoldása: és itt mindjárt kijelentem, hogy nem a 204. §-ra vonatkozóan aggályaim, én melegen óhajtottam volna azt a kibővítést is a 204. §-nak, amely a múlt kormány javaslatában foglaltatott és amely utóvégre is sokkal enyhébb formája a szankciónak, mint amely a külföldi házszabályokban foglaltatik; nem nyughatam azonban szemem azon nagy nehézségek előtt, amelyek ez szakasznak mint kompromisszum-tárgynak, a mai pillanatig való elfogadása előtt állottak, és a magam részéről hajlandó lettem volna teljes megnyugvással megalkudni egy olyan kompromisszummal, amely ezen szakasz elejtése mellett teljes garanciát nyújt az ugynevezett technikai obstrukció elkerülésére szemben; őszinte ajánlatomra, tisztelt értekezlet, nekem komoly aggályaim vannak abban az irányban. Ha abba a helyzetbe jönnék, hogy remélhetnék meg részletes módosításait az előterjesztett javaslatnak, kötelezőemnek tartanám azon egyes pontokra is rámutatni, amelyek nézetem szerint elégtelenségek fognak bizonyulni, miután azonban máma bizonyos fait accompli előtt állunk és csak a között lehet választásunk, hogy az egész szituációt úgy a hogy van, elfogadjuk, vagy el ne fogadjuk, tartózkodom a részletekbe való meneteltől, csak előre jelzem a nehézségeket, előre jelzem azon nagy aggályomat, hogy ha talán nem is a közvetlen jövőben, de amint egyszer új kérdések merülnek fel,

amelyek különösen a közjogi alapon nem álló ellenzék nézve obstrukcionális eljárás halás témáján mutatkoznak, ismétlődhetnek azon bajok, amelyeknek az ország most oly nagy kárát vallotta, és magam úgy látom, hogy a most tervezett házszabályok, bár tagadhatatlannal javították a helyzetet, kellő orvoslást mennyire nem nyújtanak. Ez tette tisztelt értekezlet rám nézve nehezebbé az elhatározást, igyekeztem a legdrágábbban mérlegelni azt, hogy mit kíván tőlem a közérdek; és miután ismétlem, csak ezen alternatíva előtt állhattam: vagy elvetni az egészet, vagy elfogadni az egészet, nem könnyen ugyan, de azon konklúzióra jutottam, hogy dacára ezen aggályainknak, dacára ezen veszélynek, melyet a jövőben ez irányban látok, elfogadom az előterjesztett javaslatot. (Élénk éljenzés.) Elfogadom nyitott szemmel annak hátrányai iránt is, de minden bátság gondolat nélkül, teljes, erős elhatározással. A tisztelt értekezletnek talán minden tagja tudhatja rólam azt, hogy én a leg-erősebb harcot sem riadtam volna vissza (Ugy van!) megvívatom volna azt nyugodt lelkiismerettel azon hitben, hogy igaz ügyet szolgálok és megvívatom volna a siker iránti teljes reményvel, azon hitben, hogy a magyar nemzet tulajdonképpen többsége előtt igazolni tudom ezt a célt, azonban tisztelt értekezlet, a körülmények úgy alakultak, hogy a békés megoldás lehetősége mutatkozik. Már most, a legtevesebb, a leg-helyesebb, a legkárosabb dolog volna, ha azokat az indulatokat, azokat a szenvedélyeket, amelyekre talán szükségünk lett volna a harcban, itarkodó belevinni abba a szituációba, amely a békés kibontakozás esztuációja. (Helyeslés.)

(Támogatás.)

Én azt hiszem, hogy ha most elfogadjuk, amint elfogadjuk a békés kibontakozás ezen módját, ebben azon további következés van, hogy vonjuk le a következtetéseket saját magunkra nézve minden irányban. Helyezkedjünk arra az alapra, amely adottot előttünk és igyekezzünk a közérdeket, a közügyet ezen alapon helyesen szolgálni. (Helyeslés.) És, tisztelt értekezlet, megkönnyíti ezen elhatározást rám nézve azon nyilatkozat, melyet az igen tisztelt miniszterelnök úrtól hallottunk, de még jobban megkönnyíti az, hogy ezen nyilatkozat kifejezésre jut-talja az ő érületét és egyéniségét: azt az érületet és azt az egyéniséget, amelyet nemcsak szavakból, de egy hosszú nyilvános életből tanultunk megismeri. (Ugy van!) Ezen tények még inkább, mint szavai adják meg nekem a hitet és reményt arra, hogy azon elvi alapon, amelyen állottunk és amelyen szilárdan megállani akarunk, igen sikerrel, kitartással, bizalommal fogjuk az ország ügyeit tovább szolgálni. Hozzájárulok a javaslatához. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Puszyk Ágost: T. értekezlet! Dacára az előrehaladott időnek, a tárgy fontosságánál fogva legyen szabad csak röviden néhány észrevételt tennem. (Halljuk! Halljuk!)

(Kritika.)

Én megvallom, hogy az igen tisztelt miniszterelnök ur és pártvezérünk beszédét nem azaz az előlegzett bizalommal hallgattam, amire feljogosítja őt a pártban eddig elfoglalt állása, eddigi politikai pályája, hanem hallgattam azon rideg kritikával, a melyet szükségesképpen gyakorolni kell ilyen kijelentéssel szemben mindenkinek, aki komoly elhatározásra akar annak alapján jutni és azon kérdést vetettem fel magam előtt, miáltal ezen kijelentéseket tette, hogy van-e ezen kijelentésekben bárminemű nozzanatlanság, ami a legfergesebb öntudatot, a legkényesebb elvi skrupulózitást a tekintetben megingathatná, hogy azon elvek mellett, amelyeket a múltban vallott és azon eljárás mellett, melyet a múltban helyesnek tartott, őt teljes következetességgel támogatgatja-e, igen vagy nem. És lelkiismeretes meghallgatása után — mondom — ezen rideg kritika gyakorlása után csakis azon eredményre jutottam, hogy magam nézve is, aki pedig — amint tudják — nem voltak talán azok között, akik leginkább tartózkodtak volna a partekinteteinek érvényesítésében és nem voltam talán azok között, aki tartózkodott volna attól, hogy magát ott, ahol helyesnek látta, exponálja a párt érdekei és elvei mellett, meggyőződtem arról, hogy e kijelentésekben nemcsak hogy nem foglaltatott semmi, ami a teljes bizalmat és azon után való haladás támogatását, amelyet a miniszterelnök ur kiélelt, kizárna, hanem ellenkezőleg, hogy az elvek iránti legrigorúbb ragaszkodás mellett is ez teljesen lehetővé tettett nemcsak, hanem hogy eddigi elveink tekintetében semminemű ellentét nem forog fenn erre vonatkozólag, amit a tisztelt miniszterelnök ur kijelentett. (Helyeslés.)

Magam is azon meggyőződésben vagyok, amelyet tisztelt barátom előttem kifejtett, hogy tudniillik azok, amiket a parlamentáris rend biztosításának megállapítására vonatkozólag az igen tisztelt miniszterelnök ur, mint kompromisszum-eredményt előterjesztett, nem jutnak el odaig, ahová meggyőződésem szerint előbb vagy utóbb a magyar parlamentnek békés munkarendjének biztosítása és kötelességei teljesítése szempontjából eljutni kell, hogy további rendszabályoknak is a szükséges előbb-utóbb be fog allani és én magam nem habozom nyíltan megmondani, hogy annak meggyőződésemelől ma is azt vagyok hatva; de épp úgy tartaléktalanul elismerem, hogy azok, amelyeket az igen t. miniszterelnök ur előterjesztett, a jelen rideg állottal szemben oly haladást képviselnek, amelyet alig hittem, hogy békés kompromisszum útján elérni lehessen; és konstatalok még egyet, (Halljuk! Halljuk!) hogy ezen kijelentés a közös ügyek kezelése tekintetében, melyet a vánszerződés megkötésére vonatkozólag az igen tisztelt miniszterelnök ur az ellenzék pártoktól nyert, messze túlhalog azon reményeken, melyeket e tekintetben bárki kor táplálunk. (Ugy van!) Ezt egészen tartaléktalanul és őszintén kijelenteni kénytelen vagyok és kényte-

len vagyok kijelenteni azt is, hogy mindkét tekintetben ha nem is a jövőt minden időkre és minden körülményekre biztosít, de becses vívmányokat értünk el. (Ugy van!) amelyek lehetségesek teszik, hogy azt mondjuk, hogy a küzdelemből megalázás nélkül kerültünk ki. (Ugy van!)

Többet ez időszert az hiszem az igen tisztelt miniszterelnök ur sem kíván tőlünk. Szándékai tisztaságát megannyian, azt hiszem, osztatlanul elismerjük: osztatlanul elismerjük, hogy azon elvek, amelyek őt vezérlik, ezen pártunk rég vallott és mindig vallott elvei: azt hiszem, hogy azt is konstatálhatjuk, hogy azon az uton, amelyen haladt, eredményeket ért el és hogy ennél fogva jogosítva van tőlünk követelni, hogy eljárása iránt azon bizalommal legyünk, amelyet ezen eredmények igazolnak. Egyéb iránt azt hiszem, azt tőlünk nem követelik, hogy egyenként bármely nézetünkről vagy elvünkről mondjunk le, sőt, amit felfogtam, ó hitt bennünk fel arra, hogy, miután ő a pártta akar támaszkodni s a pártunk nyilván kifejezett nézeteit akarja irányadóknak tekinteni, e tekintetben mindnyájan nyíltan, őszintén és tartaléktalanul ezeket fejezzük ki. Ezeket egyszerűen konstatálom és a konzekvenciát természetesen abban vonom le, hogy, bárha a házszabályok tekintetében az én egyéni kívánságaim tovább mentek volna, mégis a szituációra való tekintettel, én is tartaléktalanul hozzájárulok az általa előadottakhoz. (Élénk helyeslés.)

Keitai Ferenc: Tisztelt értekezlet! Azok után, amiket a tisztelt előttem szólók mondtak, nekem nem sok mondanivalóm van. Azonban azt tartom, hogy komoly pillanatban, mint amilyenben most vagyunk, minden képviselőnek kötelessége, nyíltsággal jelezni azon álláspontot, amelyet elfoglal.

A tisztelt értekezlet előtt nem ismeretlen, hogy én is azok közé tartoztam, akik a kibontakozás útjait más irányban keresték, mint amelyben sikerrel megoldást nyertek. (Halljuk! Halljuk!) De miután mindnyájunknak az volt a célja, hogy az a kibontakozás eléréssék, és az igen tisztelt miniszterelnök ur előadásából meggyőződtem arról, hogy ő a fennfoglalt viszonyok között elért minden lehetőt, ezt mint befajezett tényt megnyugvással fogadom; lehetetlen azonban elhallgatnom, hogy ilyen nagy párt keretében, mint a milyen a miénk, hat hónapi komoly harc érzelmi ellentéteket keltett fel, amely érzelmi ellentétek, hiába tagadnánk, léteznek. Én hiszem és remélem, hogy az igen tisztelt miniszterelnök ur ezeket az érzelmi ellentéteket el fogja simítani és rövid idő múlva helyre fog állni azon párt kebelében azon érzelmi egység is, amelyre szükség van. (Ugy van!)

Az igen tisztelt miniszterelnök ur kijelentette, hogy a 67-es alapon határozott nemzeti és szabadelvű politikát akar követni. Ezt a politikát én teljes nyíltsággal és becsületesen, minden hátsó gondolat nélkül hajlandó vagyok támogatni. Egy kijelentést azonban teszsek az az vonatkozik a kuriai bíráskodásról szóló törvényre. Azokat az intézkedéseket, amelyek a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslathoz a választások tisztasága tekintetében felveendőnek lesznek, helyeslem, mert magam is híve vagyok mindannak, ami a választások tisztaságát biztosítani képes, de a tisztelt értekezlet előtt ismeretes, hogy 1874 óta, mióta a kuriai bíráskodásnak eszméje felmerült, a kuriai bíráskodásnak rendszere egyetlen egy pártban sem az ellenzéknek, sem pedig a változó kormánypártokban nem képezett pártkérdést, mert azok, akik a célt magát helyeselték, elvleg jelentették ki, hogy a kuriai bíráskodás, mint ilyen az országgyűlés szuverenitásának megsértése nélkül el nem képzelhető. Én a programbeszédemben, amelyet 1896-ban választóm előtt tartottam, kifejtettem, hogy én a kuriai bíráskodáshoz ezen elvi okoknál fogva nem járulhatok: én nem hiszem, hogy most kellene ebben a tekintetben határozott állást foglalni; értem azokat a tendenciákat, amelyeket az igen tisztelt miniszterelnök ur a választások tisztasága tekintetében az ellenzékkel megállapított; azonban sem kell magamnak tartanom, hogy a kuriai bíráskodás tekintetében, álláspontomat akkor fejtsem ki, amikor a javaslat tárgyalás alá kerül. Különbösen az előterjesztet indítványt elfogadom.

(Köszönet.)

Szell Kálmán: Csak igen röviden akarok őszintén meleg köszönetet mondani azért a szíves támogatásért és szíves fogadtatásért, amelyben az igen tisztelt értekezlet, legalább itélve azokból, amit az előttem szólott tisztelt barátaim mondtak, engemet részesíteni kegyeskedett. Nagy köszönetet mondom, őszintét és mélyet, az ország érdekében, a parlamenti munkásság és a parlamenti egyensúly helyreállításának érdekében azért, hogy az értekezlet ezt a békéművet szankcióval ellátni kegyeskedik (Ugy van!) és lezár egy korszakot, amelynek, adja Isten, szelleme tünjék el örökre. (Élénk tetszés.) Köszönetet mondom azon kegyességért, amelylyel felém nyújtani méltóztatnak szíves bizalmukat; legyenek arról meggyőződve, hogy ugymin az előbb felszólalásomban mondtam, mindent el fogok követni, hogy csekély erőmtől telhetőleg azon a a helyen megállhassak, de csak a tisztelt értekezletnek és ennek a szabadelvű pártunk támogatásával. (Élénk helyeslés.) Ugy értem, mint ahogy előbb mondtam, ezt megköszönöm ismételve, őszintén és melegen és kérem szíves és becses támogatásukat. (Élénk eljenzés.)

Báró Podmaniczky Frigyes: T. értekezlet! Miután senki többé felírva nincsen, talán méltóztatnak megengedni, hogy mint egyhangú párttáborozatot kimondjam, hogy a párt egy a békeponozatokat, mint Lukács Béla indítványát elfogadja. (Általános

élénk helyeslés és eljenzés.) Méltóztatnék még egy levelet meghallgatni, amelyet ma délután vettem.

A disszidensek visszatérése.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A mai napon hozott egyértelmű megállapodásainknak megfelelőleg tisztelettel bejelentjük, hogy a szabadelvű pártkörbe belépünk.

Fogadjá nagyméltóságod kitünő tiszteletünk kifejezését.

Budapest, 1899. február hó 27.

Szilágyi Dezső s. k., gróf Csáky Albin s. k., gróf Andrássy Gyula s. k., Láng Lajos s. k., gróf Andrássy Gyula s. k., gróf Andrássy Tivadar s. k., gróf Bathányi Lajos s. k., gróf Bathányi Tivadar s. k., Gyórfy Gyula s. k., Chorin Ferenc s. k., Emmer Kornél s. k., Dobóczy Ignác s. k., Enyedi Lukács s. k., Forlikas Kálmán s. k., gróf Széchenyi Tivadar, báró Fiáth Miklós s. k., báró Harkányi János s. k., Hieronymi Károly s. k., Leidenfrost László s. k., báró Perényi Zsigmond s. k., gróf Serényi Béla s. k., gróf Széchenyi Aladár s. k., Semsey László s. k., gróf Teleki Géza s. k., gróf Sztáray Gábor s. k., gróf Thorozkay Miklós s. k., Blaskovich Sándor s. k., Rohonczy Gedeon s. k., gróf Pejacsevh Artur s. k., Ragályi Lajos s. k.

Báró Podmaniczky Frigyes: Méltóztatnék ezen levelet tudomásul venni. (Helyeslés.) Tudomásul vétetik és így jelentem, hogy ezen új tagokkal a szabadelvűpárt tagjainak száma 283-at tesz. (Általános élénk eljenzés.)

Ezzel az értekezlet véget ért.

Az ellenzéki pártértekezlet.

(Nemzeti párt.)

Az országgyűlési nemzeti párt **Szentiványi Árpád** elnöke alatt értekezletet tartott, melyben a parlamenti békére vonatkozó megállapodásokat tárgyalta. Ezeknek a megállapodásoknak a jegyzőkönyvét **Hock János** egész terjedelmében felolvastva, ugy ennek, valamint a jegyzőkönyvhöz mellékelte javaslatoknak a kuriai bíráskodásról és a házszabályok módosításáról szóló javaslatok tartalmát **Horváthy Nánor** terjedelmesen és minden részletre kiterjedően ismertette, s ezeknek fontosabb intézkedéseit teljes szövegükben felolvasta. Ismertette továbbá az Ausztriához való gazdasági viszonyok rendezésére vonatkozó, **közzégi formák** tartalmát is, melyekben az **önálló vármegyei jogállapota és a küljüdelmi költendő kereskedelmi szerződés kötöttség** az országának törvény által biztosított joga teljesen megvan. Az értekezlet az előterjesztett megállapodásokat egyhangúlag elfogadta és azokat jóváhagyta. Egyszermind **Hodossy Imre** és **Jednák Oszkár** az értekezlet tüntető helyeslése között a párt köszönetét fejezte ki a békétárgyalásokra kiküldött **pártvezetőnek** hazafias és sikeres működéséért.

(Függetlenségi párt.)

A függetlenségi- és 48-as párt ma délután 5 órakor **Kossuth Ferenc** elnöklésével értekezletet tartott. Az értekezlettről a következő hivatalos értesítést adták ki: **Kossuth Ferenc** elnök megnyitván az értekezletet, **Papp Elek** bejelentést tesz a nemes-öcsai választásról. Majd elnöke előterjeszti a békétárgyalások határozatait, melyeket a párt egyhangúlag helyesléssel elfogadott, egyuttal az értekezlet köszönetét és hálafejtését ki **Kossuth Ferenc** elnöknek és a békétárgyalásokban résztvevő többi tagoknak is hazafias működésükért.

A párt számos tagja abból indulva ki, hogy az **Egyetértés** napilap, melyet a vidéken igen sok helyen a párt organumának tekintenek, a párt állásfoglalását a lezajlott nagy küzdelem alatt igen sokszor clesen ellátta — egy határozati javaslatot adott be, amelylyel a párt kimondja, hogy az **Egyetértés** a pártnak sem nem különöneye, sem pedig nézeteit nem tolmácsolja. Ugyanezen határozatban elítélendőnek mondja ki **Eötvös Károly** képviselőnek, mint pártagnak politikai magatartását és mint az **Egyetértés** főrészvényesének a nagy politikai küzdelem folyamán a lep irányítására gyakorlati ténykedését is. E javaslattal szemben **Endrey Gyula** halasztási indítványt adott be a kör alapszabályaira hivatkozva; ez indítványt azonban a párt nagy többsége nem fogadta el. **Ráthay László** az indítvány kettéválasztását javasolta, amit a párt szintén nagy többséggel elvetett. Ennek utána a szavazás megejtetvén, a párt a benyújtott javaslatot nagy többséggel elfogadta.

(Az Ugron-frakció.)

A **Bartha Miklós** elnöke alatt álló függetlenségi és 48-as párt mai értekezletén helyesléssel tudomásul vette a kiküldötték jelentését s megbizta

Polányi Gézát, hogy a Ház holnapi ülésén, **Szell Kálmán** miniszterelnök programbeszéde után a párt részéről politikai jellegű észrevételeit megtegye.

A függetlenségi és 48-as pártnak két árnyalata, parlamenti körökben elterjedt hírek szerint, valószínűleg a legközelebbi idő múlva egyesülni fog.

(A néppárt.)

Az országgyűlési néppárt ma este 6 órakor népes értekezletet tartott, melyen a békeszerződés jegyzőkönyvét készséggel és egyhangúlag tudomásul vette és önmagára nézve kötelezőnek jelentette ki. Egyuttal őszinte köszönetet szavazott **Szell Kálmán** miniszterelnöknek a béke létesítése körül kifejtett tevékenységéért és arról, valamint a békejegyzőkönyvre vonatkozó párttáborozatról azonnal értesítette. Végül megbizta az értekezlet **Molnár János** pártelnököt, hogy a Ház holnapi ülésében jelezze a pártnak az új kormány irányában elfoglalandó álláspontját.

A nagy bucsuzás.

A szabadelvű párt helyiségében ma délelőtt tíz órakor majdnem teljes számmal együtt voltak a párt tagjai. Ott voltak már az új miniszterek is. Felőrával később pedig az egész hatalmas tábor hosszú kocsisorral sietett fel a budavári palotába, hogy olbucsuzzék a volt miniszterelnöktől, báró Bánffy Dezsőtől. A nagy bucsuzás a miniszterelnöki palota díszes fogadótermében történt, ahol a belépő Bánffy Dezsőt utóljára még riadó eljenzéssel fogadták.

Ekkor aztán kivált a sorból az **ész Podmaniczky Frigyes** s a párt nevében így bucsuztatta a távozót vezet:

(Podmaniczky beszéde.)

Nagyméltóságú ur!

Tisztelt elvtársunk és barátunk!

Mindenekelőtt legyen szabad nekem a szabadelvű párt nevében köszönetet mondanom azért, hogy szíves valál megengedni, miszerint e mai napon bucsuzásra jelenjünk meg előtte.

Azon négy év, mely alatt Te, nagyméltóságú ur, miniszterelnök és pártvezér valál, melyben be van véve emlékkönyv; (Igaz! Ugy van!) de nemcsak emlékkönyv, hanem lelkünkbe is. (Élénk eljenzés.) Annyi mindenféle nevezetes ügy fordult elő ezek alatt az évek alatt, (Igaz! Ugy van!) és ezek minden tekintetben az ország és a király érdekében oldattak meg. (Lelkes eljenzés.) És mi büszkéek vagyunk arra, hogy mint napzsámok, mint sereg, mint közigények a Te vezérlet alatt, ezek megoldásában teljes szívvel és lélekkel, meggyőződésünk mélyéből közreműködöttünk. (Lelkes eljenzés.)

Ez az az érzés, amely ma idehozott bennünket és amely érzésünket mi egyszerű kedélyünk mélyéből fakadó szavakkal fejezzük ki, a midőn Noked, nagyméltóságú ur, halás köszönetünket fejezzük ki azért, amit Te, míg vezérünk levél, cselekvés és hála köszönetet mondanak azért, amit Te a haza érdekében tettél. (Igaz! Ugy van! Élénk eljenzés.)

Mi egyszerű polgárok vagyunk, a honnak egyszerű polgárai, ami birtokunkban nincs hatalom; mi azokat, akiket tisztelünk, becsülünk, azokat nem jutalmazhatjuk sem kincsekkel, sem kitüntetéssel; mi csak szívünk érzeményeit rakhatjuk le azok lábai elé, (Ugy van! Élénk tetszés.) akiket tisztelünk és becsülünk; de Te, nagyméltóságú ur, nem is szorulsz arra, hogy tőlünk kincset fogadj el, mert hisz Te birsz azért a megmörtötetlen gazdag kincsesel, amely Tizedet körülövez és amely vértől elillenségeid nyílni erőlenül visszapatannak és a porba hullanak. (Ugy van!) Négy évi működésed alatt azt tapasztaltuk, hogy minden igyekezeted oda irányult, hogy Magyarország apostoli királyának jogait megvédelmezted (Ugy van!); hogy Magyarország királyának diadóságot emeljed (Ugy van! Élénk tetszés és eljenzés!) és mint igaz magyar államférfi, a magyar hazának önállóságát kidomborítad (Ugy van!), emeljed, diadóságra vigyed. (Szűnni nem akaró tetszés, lelkes eljenzés és taps.)

Hogy ez utóbbi eszmét a maga tükélyében keresztül nem vitheted, annak oka nem te benned rejlik, hanem egészen más, most fölemlítésre nem méltó körülményekben, (Igaz! Ugy van!) Az a nagy kincs, amely benned rejlik, az a te kristálytisza öntudatod és lelkesmereted; (Igaz! Ugy van!) mert te kötelességedet mindig szentül, hiven teljesítetted a király és a haza iránt. (Igaz! Ugy van!) É kincs olyan, amelyet ember kéz nekéd nem nyújthat, de amelyet embri kéz töled nem is vehet el. (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés.) E kincs birtokodban van és birtokodban fog maradni élted utolsó napjáig, azontul pedig a történetről fogja följegyezni a történelemben arany betűkkel azt a kincset, melyet te mostan megszerezted maradtad. (Hosszas lelkes eljenzés.)

És most, nagyméltóságú ur, tisztelt elvtársunk és barátunk, végeztül egy kerést vagyok bátor kockázatni a szabadelvűpárt nevében hozzád és ez az, hogy most, miután arról a magas polcra, amelyen négy évig voltál, lezállottál, légy kegyes és fogadj ismet helyet sorainkban. (Helyeslés.) azon sorokb-n, a melyekből kiindulva fölemelkedtél; légy szíves barátunk maradni, elvtársunk maradni s velünk együtt közreműködni a közügyek, a közhaza javán és haladásán. (Élénk eljenzés.)

És miután ezen kerést hozzád intéztem, nem marad más hátra, mint kijelentnem azt, hogy a

szabadelvűpárt a gondviseléshez más fohászt nem intéz, mint azt, hogy téged boldogságban, megelégedettségben, családod körében nyugalom környezzen; feledve a multak keserves küzdelmeit, élj egy szebb jövőt. Az Uristen téged soká tartson még! (Perceikig tartó lelkes éljenzés.)

(Bánffy válasza.)

Báró Bánffy Dezső a bucsuzatára így válaszolt: Nagyméltóságú elnök ur! Igen tisztelt barátaim!

Négy évig mint Magyarország miniszterelnöke részesültem abban a szerencsében, hogy ti engem vezetéketül tekinthettek. Azt megelőzőleg még három évet számítok ehhez, szerencsés voltam a képviselőház elnöki székében ülve, ismét a szabadelvűpárt, a ti támogatástok mellett közreműködni, szolgálhatok tetetni azon irányban, amint azt az igen tisztelt elnök ur mondotta: a koronának, a királynak és a hazának.

Ezen lefolyt hét évre tekintek vissza, midőn a szíves üdvözlét, a jó kívánásokat fogadom s köszönetemet fejezem ki akkor, amidőn ti a lemultakra visszatekintve, szívetek érzelmeit hozzátok. Fogadjátok ezért őszinte hálaomat, fogadjátok ezt az alkalommal minden politikai vonatkozás nélkül. A jelen pillanatot, a jelen körülményeket, a jelen alakulásokat nem tartom alkalmasoknak arra, hogy bármely vonatkozásban — akár visszatekintőleg, akár előremutatólag — politikai irányban nyilatkozzam, kötelességemnek tekintem tartózkodónak lenni, mert azt hiszem, a jelen helyzetben a közügynek, a koronának és a hazának, amelynek szolgálatában eddig működtem. (Lelkes éljenzés.) akkor teszek igazán szolgálatot, ha ettől őszintén tartózkodom. (Tetszés és éljenzés.) A körülmények alakulása eldönti, mit hogyan kell tenni s lehet esetleg alkalom arra is, hogy visszatekintőleg, vagy előremutatólag nyilatkozhassam. Most, ez alkalommal, maradjunk tisztán a barátságos, szíves megemlékezés keretében; ezért is hoztátok el szívetek érzelmeit, amelyekért őszinte, hála köszönetemet fejezem ki. Legyetek meggyőződve, hogy örömmel, kellemetesen, boldogan fogok emlékezni ama letelt időkre és mindig, minden változásában a sorsnak, büszkeségemet fogja képezni, hogy az intakt szabadelvű párt hétvézes életében résztvehettem mint házelnök és résztvehettem az utolsó négy esztendőben nagy kérdések megoldásánál mint a pártunk vezére. (Lelkes éljenzés.)

Tartsatok meg emlékezetekben; én megtartom egyen-egyen emlékezetemben a ti egyéniségeteket, megtartom azon küzdelmek emlékeit is és azon sikerek fényét, dicsőségét is, melyeket veletek együtt működve érhetünk el.

Legyen ennyi ez alkalommal elég; legyen elég, mert hiszen e pillanat nem alkalmas arra, hogy egyebet mondjak, mint azt, hogy büszke vagyok arra, hogy veletek együtt mehettem.

Hogy ti ez alkalommal, e pillanatban meleg, szívből jövő érzelmeitek hoztátok nekem, köszönöm ezt és kérek, tartsatok meg jövőre is emlékezetekben. (Hosszantartó zajos tetszés, éljenzés és taps.)

A volt miniszterelnök végül kézzorítással bucsuzott el a szabadelvűpárt tagjaitól, akik közül sokan báró Bánffy nevéjén is tiszteltek.

(Bánffy és tisztikara.)

Ma délelőtt 10 órakor vett bucsut a miniszterelnökség tisztikara báró Bánffy Dezsőtől. A távozó miniszterelnököt a diszterembe léptekor lelkes éljenzés fogadta. A tisztviselői kar nevében Tarkovich József valóságos belső titkos tanácsos mondott beszédet, amelyben eltekintve minden politikai vonatkozástól, csak a távozó hivatalfőnöktől bucsuzott. A szónok meleg szavakban emlékezett meg a példás munkásságról, kitartásról és szorgalomról, amelylyel a miniszterelnök az egész tisztviselői karnak előljárt és azon igazságérzetről, amelylyel a miniszterelnök minden alantas közegének igyekezetét meg tudta becsülni. Bánffy báróban azonfelül az egész tisztikar a magyar nemzeti állameszem legpreugnansabb képviselőjét tisztelte és mint ilyent, fokozott lelkesedéssel szolgált. Végül arra kérte a szónok a távozó miniszterelnököt, hogy tartsa meg munkatársait szíves emlékezetében.

Bánffy báró szemmel látható meghatottsággal válaszolt. Hangsúlyozta, hogy hála köszönettel tartozik a miniszterelnökség tisztikarának, amely működésének egész ideje alatt mindig csak megelégedését érdemelte ki és panaszra, gáncsra soha okot nem szolgáltatott. Örömmel tapasztalta, hogy a tisztviselői kar buzgó igyekezetében rendes kötelességén fulment s még nagyobb örömmel fogja emlékeztető-

ben megőrizni azt, hogy e derék tisztviselői karral együtt a nemzeti eszmét szolgálhatta.

Az érzékeny bucsu után a miniszterelnök a tisztviselőkar minden egyes tagjával kezét szorított és az egybegyűltek lelkes éljenzése közt visszavonult.

A szabadelvű párt bucsuzása után a Bánffy-kabinet tagjai bucsuztak Bánffy bárótól, mint a volt kabinet elnökétől, mire az új kabinet tagjai Széll Kálmán miniszterelnököt üdvözölték, akiknek elnöklése alatt az új kabinet tagjai miniszterelnökségi palotában mindjárt minisztertanácsot is tartottak, amelyben a legközelebbi napok teendőit beszélték meg.

Ezután Podmaniczky Frigyes báró vezetése alatt a közmunkatanács tagjai vettek bucsut a miniszterelnöktől, mint a tanács elnökétől.

Perczel bucsuja.

Perczel Dezső, a volt belügyminiszter is ma délelőtt bucsuzott el miniszteriuma tisztikarától.

Jakabffy Imre államtitkár bucsuzatta s rövid beszédében különösen azt az érdemet hangsúlyozta, melyet a távozó miniszter a közigazgatás államosításának előkészítése s az anyag fáradságos összehordása körül szerzett.

Perczel Dezső erre megindult hangon válaszolt.

— Engedjék meg, mondotta többek közt, hogy amint idáig sohasem tettem, egész szubjektív maradjak s megvalljam, hogy őszintén fájalom a választ attól a tisztikartól, mely mindenkor olyan lelkesen támogatt. De ha kötelességem más helyre szólít is, mindig szívesen fogok az itt töltött esztendőkre gondolni s kérem önöket is, hogy tartsanak meg jó emlékkémben.

Mindenkivel kezét szorított s aztán a volt miniszter eltávozott hivatalából.

Dániel és Hegedűs.

A kereskedelmi miniszteriumban a mai nappal hivatalosan is megtörtént a változás. A tisztikar az államtitkár vezetése alatt elbucsuzott a volt miniszterrel s egy órával később nagy lelkesedéssel hallgatta meg az új miniszter beköszöntőjét, mely az üdvözlő tisztikarra rendkívül mély benyomást tett.

A bucsu és a beköszöntő lefolyásáról itt következik tudósításunk.

(A bucsu.)

A kereskedelmi miniszterium tisztikara délelőtt tizenkét órakor bucsuzott el báró Dániel Ernőtől. A bucsubeszédet Schmidt József államtitkár mondta, különösen hangoztatva, hogy a tisztikar lelkesedéssel és örömmel végezte feladatát a távozó miniszter vezetése alatt, aki működésének mindig szigorú és igazságos, de egyáltalán méltányos és jóindulatu bíráló volt.

Báró Dániel Ernő meghatottan felelt az államtitkár beszédére s többek közt ezeket mondta:

Főleg fognak menteni attól, hogy most, midőn négy évi működés után ő felsége saját kérelmére kegyelemben fölmenteni méltóztatott, ennek a miniszteriumnak a négy évi működésére visszapiantást vessek. Hisz nemcsak én, de önök is, akik közvetlen részei voltak a munkásságnak, sokkal elfogultabbak és tekintetben, semhogy képesek volnának erről pártatlan, objektív ítéletet mondani. Bizuk ezen négy évi működés bírálatát a későbbi korra és azokra, a kik kevesebb elfogultsággal fognak itélni e dolgok fölött.

A volt miniszter azután meleg kézzorítással vált el a tisztikarnak minden egyes tagjától.

(A beköszöntő.)

Délután egy órakor a miniszterium tisztikara már Hegedűs Sándornál, az új kereskedelmi miniszternél tisztelgett. Hegedűs Sándor a miniszterium nagytermében fogadta a tisztikart s mikor az államtitkár meleg üdvözlése elhangzott, hosszabb beszéddel válaszolt a viszonyt, amelyet a jövőre nézve maga és hivatalnokai közt remél.

Schmidt József államtitkár üdvözlő beszéde így hangzott:

Nagyméltóságú miniszter ur!

Nekem jutott a szerencse, hogy Nagyméltóságodat a vezetése alá rendelt kereskedelemügyi m. kir. miniszterium, a többi hivatalok és intézetek tisztviselői kara nevében magas állásában mely tisztelettel üdvözölhessem.

Méltóztatásuk nagyméltóságodnak meggyőződve lenni arról, hogy ennek a karnak minden egyes tagja tudatával bír annak, hogy ebben a magas állásban milyen nagy és fontos feladatok megoldása, minő gond és felelősségterhes munka vár nagyméltóságodra. Tudja ezt s ebben a tudatban férfias egyenességgel jelenti ki, hogy

teljes munkakedvvel várja nagyméltóságod rendelkezéseit és utmutatását s mindig kész lesz azokat, tulmenve a hivatalos kötelességszabta határon, tőle telhető buzgalommal és kitartással teljesíteni. (Igaz! Ugy van!)

Ehhez a szilárdan eltökélt, erős szándékhoz engedje nagyméltóságod bizalmát és kegyes jóindulatát kérem. (Élénk éljenzés.)

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter erre a következő beszéddel válaszolt:

Méltóságos Uram! Tisztelt Uram!

Őszinte bizalommal jöttem önök közé s nem kérek egyebet, mint hasonló bizalmat. Nagy, nehéz feladatra vállalkoztam, különösen azért, mert hazánk közgazdasági érdekeinek széles köre várja munkakodásunkat és még inkább azért, mert a hivatalos működés előttem csak távolból ismeretes és ennek következtében sokat kell tanulnom, tapasztalnom, hogy azt a gépezetet, amelyből ez áll, célszerűen és minden fönnakadás nélkül vezethessem.

Ha mégis vállalkoztam erre, első sorban természetesen ő császári és apostoli királyi felségének nagymértékű kegye biztatott, másfelől biztatott a kötelesség, biztatott a remény, hogy ebben a működési körömben kellő támogatást fogok nyerni egy buzgó tisztikar és az ország minden tényezője részéről.

Arra kérem önöket és önök által az egész országos közvéleményt, ne méltóztatassanak irányomban nagy várakozásokat támasztani, mert a várakozáson alul maradni: szegény, a várakozást meghaladni: dicsőség. Ne tegyenek ki engem annak a szegénynek és ne foszszanak meg ettől a dicsőségtől. (Élénk tetszés és éljenzés.) Jól tudom azt is, hogy egy nagy testületben, amilyen most vezetésem alá kerül, különböző munkakörben különböző tehetségek, különböző jelleme, azt lehet mondani, bizonyos összhangba hozandók és ez igen nagy, nehéz feladat. És mert munkaprogramot nem akarok adni, ezzel a parlamentnek tartozom, önöknek csak arról a viszonyról kívánok szólni: arról a viszonyról, amely fölfogásom szerint köztünk üdvös és hasznos lehet, ha egyenlően fogjuk föl. Kellő tisztelettel a rang iránt, éltem az érdem és a munkásság lesz irányadó (Lelkes éljenzés.) és éppen azért iparkodni fogok tanácskozásaink, tárgyalásaink és az ügyek vezetése közben megismereni az érdem s a munkaerőt. (Tetszés és éljenzés.) Különösen kérem az előadó urakat, ne titkoljanak el előlem semmit az ügyekből; hadd ismerjem meg mindazoknak erejét, akik bármely mértékben hozzájárulnak a kérdések megoldásához, hogy abban a helyzetben legyek, hogy jó lélekkel, lelkiismeretesen mérlegelhessem mindenkinek tehetségét és működését (Zajos tetszés és éljenzés.); mert én igazságos, szigorú, de a szigorú szeretettel egyesítő akarok lenni. (Eljenzés.)

Nagyon jól tudom azt, hogy minden erkölcsi testületben, ahol annyi tudomány, annyi képzettség, annyi ambíció van, amennyi itt van, e miniszteriumban és exponált közegekben vannak vetélkedések, talán surlódások is; és különösen itt ez annál természetesebb, mert heterogén tényezők vannak egyesítve; ha e vetélkedés a munka vetélkedése és ha e surlódás a vélemények surlódása, kellő tisztelettel fogadom (Eljenzés.), de ha e vetélkedés a hiúság és celszövövények vetélkedése és ha e surlódás a egyéni érdekeknek a surlódása, ezzel szemben a legnagyobb szorral fogok eljárni. (Élénk tetszés és éljenzés.) Nagyon jól tudom, hogy ekkora testületben s általában az ország tisztviselőkarában nagyon sok keserűség és egyáltalán anyagi gondok is fordulnak elő. Méltóztatassanak elhinni, mindezek iránt az erkölcsi és anyagi bajok iránt érzékelem van, mert keresztesültem a magam erejéből (Tetszés és éljenzés.) és éppen úgy tudok érzeni az utolsó közzeggel, aki önfeláldozó munkáját, talán anyagi bajok között végzi, mint a legelsővel, aki magas színvonalról tekintti át az egészet és vezeti az egészet. (Élénk tetszés és éljenzés.) És éppen azért szolidaritást érzek az elsőtől az utolsóig mindenkivel és érzelmeim melegségét viszem át működésem utolsó részletébe is, de ebből a melegségből csak az fog részeseülni, aki arra érdemes és aki hasonló melegséggel fordul hozzám. (Lelkes éljenzés és taps.) Azt is megmondom önöknek: van egy különös természetem: a legnaivabb jóindulattal és jó fölfevésekkel közeledem mindenkihez; de csak egyszer vegyek észre valakiben rossz indulatot, félrevezetési szándékot, vagy bármiféle, meg nem engedett, korrektségnyánt, abban az esetben teljesen elfordulok tőle és a legnagyobb merevséggel viseltetem iránta. (Élénk helyeslés.)

Megvannak eszméim, megvan irányom; ezekhez hű leszek, ezekhez ragaszkodom.

Hogy fogom az önök segítségével keresztülvinni az életben, azt a tapasztalás, önök közreműködése, böles tanácsa, szorgalma és munkássága fogja megadni és remélem, hogy ebben nem fogok csalódni. (Élénk éljenzés.)

Tudom jól, hogy sokszor lankadás, csüggedés, akár erkölcsi, akár anyagi bajok miatt, hatalmába keríti a tisztviselőt. De kérem, még azokat is, akik küzdenek, ne felejték el, hogy az ország legféltettebb kincseinek lelkiismeretes kezelői kell, hogy legyenek; ne felejték el azt a magasabb példát, melyet a legmagasabb, legnagyobb hivatalnok, a felsejbe a király ad, (Lelkes éljenzés.) aki sok csalódásnak és sok bánatnak volt kitéve és mégis, mondhatom, bámulatos szorgalommal és kitartással, önfeláldozással napról-napra a legosztatolatosabb munkát végzi. Ezt azért mondom, mert ha a lankadás vagy pedig len hanyagság következtében némely dolgok nem kellő időben, vagy nem kellő módon intézettek el, azt csak mi tudjuk, akik a külvilágból jövőnk be, hogy ebből mekkora károsodása van a közönségnek; azt csak mi érezzük, akik anyagi téren működünk, hogy egy félszeg intézkedés vagy késedelem milyen nemzetgazdasági károkat okoz. Azért tehát azokhoz is, akik szövednek, azokhoz is, akik küzdenek és egyáltalában mindnyájukhoz egyaránt szeretném azt a kérést intézni, hogy soha se feledkezzenek meg küzdelmet és önfeláldozást igénylő pályájukon sem a magasabb, fenséges példáról, sem az ország érdekeiről és követelményeiről, arról a nagy közönségről, amelynek mindnyájan egyen-egyen szolgáltatásban kell, hogy legyenek és csakis ennek érdekei szolgálatában. (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés).

Az új igazságügyminiszter.

Az igazságügyminisztérium tisztikara délután egy órákor tisztelt Plósz Sándor igazságügyminiszternél. Rhózer László, a rangban legidősebb miniszteri tanácsos üdvözölte az új minisztert és nem volt nehéz sora, mert hiszen eddig is egy hajlékban, egy munkán fáradoztak együtt. De a rövid üdvözlésből is kiáradt a szeretet melege, melylyel a tisztikar a régi államtitkárból kinevezett új miniszterhez közeledik.

Plósz Sándor igazságügyminiszter is megindult válaszlát az üdvözlésre:

— Sokkal régebben vagyok már az önök jóakaró kollégája, semhogy apróra ne ismerném a nehézségeket, melyekkel nemcsak hivatásuk teljesítése közben meg kell küzdeniök. De az együttmunkálkodás éveiben meggyőződtem, hogy az önök iparkodásán nem is mulik, mert egész tudásukkal és egész képességükkel szállnak síkra a nehézségek ellen. Azt is tudom, hogy miniszter csak akkor dolgozhatik eredményesen, ha törekvéseit munkatársai helyesen értik és ennél fogva meg is valósíthatják. Ez ad nekem reményt, mikor a nehéz feladatra vállalkozom és hiszem is, hogy az önök buzgóságával, munkarejével és szeretetével nem lesz meddő az én munkám fáradsága sem.

Zugó éljenzés hangzott fel, de külön ismerkedésre itt nem volt szükség, mert hiszen Plósz Sándor eddig is jól ismerte tisztikarát. Különbösen az új miniszter a mai napon tényleg is átvette az ügyek vezetését.

Lemondó államtitkárok.

A félhivatalos O. É. a következőket jelenti:

Néhány lapban az a hír jelent meg, hogy a kormányváltás következtében az államtitkárok rendelkezésre bocsátják állásukat s egyszerűsödött új választásnak vetik alá magukat. A mi értesülésem szerint ez csak ama minisztériumok államtitkárait néve áll, amelyekben a vezetés más kezébe ment át. Tényleg csakis Schmidt József és Jakabffy Imre államtitkárok adták be lemondásukat. A többi minisztériumok államtitkárait lemondásuk a parlamenti szokás nem kívánja. Ami a minisztereknek mandátumukról való lemondásait illeti, csakis az utjonnan kinevezett miniszterek, Széll Kálmán, Hegedüs Sándor és Plósz Sándor fogják magukat új választásnak alávetni.

A holnapi ülés.

A képviselőház holnapi ülésé elé, melyen az új kormány bemutatkozik, érhető várakozással néz az egész ország. A karzati jegyeket már napokkal ezelőtt elkapták s érdekes jelenség, hogy a háznagy hivatalban igen sokan könyörögnék legalább egyszerű belépőjegyért, mert nekik ott kell lenni a nevezetes ülésben.

— Kérem, engem Debrecen városa kért fel, hogy asonnal telegrafáljam le az ülés lefolyását! — mondta például valaki.

De még ilyen hangzatos ajánlással is nehéz

ma már jegyhez jutni, mert a főváros lakossága fürge volt s hamarosan elkapkodta a jegyeket. S az ülés kétségtelenül meg is érdemli a nagy érdeklődést. Négy esztendő óta a publikum már el is felejtette, minő ceremóniák közt esik meg az új kormány bemutatkozása s így a holnapi ülés már ezen a módon is eseményszámba megy. De azért nem az a jelenet lesz a legérdekesebb, mikor a háznagy bevezeti az új kabinet tagjait, az éljenzés sem, mely az új kabinet helyfoglalása és a régi kabinet fölmentésének bejelentése nyomán fog felhangzani. Az egész nemzet teljes érdeklődését inkább azok a politikai nyilatkozatok kötik le, amelyek Széll Kálmánnak magában is jelentős programja után az összes pártok vezéreinek ajkáról fogják az új korszaknak elkövetkezését dokumentálni. Ezekre kíváncsi a parlament, ezekre az egész magyar nemzet. S a nagy kíváncsiság meg is fogja találni kielégítést.

Az emlékezetes ülésben még Madarász József, az ősz koronák fog elnökölni. Ő fogja felolvasztani a volt miniszterelnök átiratát, mely a régi kabinet lemondásának elfogadását közli a parlamenttel. Ő fogja nyilatkozásra felhívni az új miniszterelnököt s aztán az összes pártok vezéreit. S ő fogja az új miniszterelnök kíváncsiságához képest a csütörtöki ülés napirendjét is megállapítani.

Délután egy órákor aztán az új kormány a főrendiház ülésében is bemutatkozik.

Az új kormány üdvözlése.

Kassa, február 28.

A Széll-kabinet kinevezése jó hatást keltett Kassán, ahol a nemzeti pártnak meglehetősen sok híve van. Különösen a várható fuzió szerzett nagy lelkesedést és a vezetőférfiak valamennyien őszintén üdvözlök a szabadelvű pártba való beolvadást, amely sokaknak már régi vágya. A pártok és testületek felirat után fogják üdvözölni az új kabinetet.

Szombathely, február 28.

Reiszig Ede főispán rendkívüli közgyűlésre hívta össze Vasvármegye törvényhatósági bizottságát annak a küldöttségnek megválasztása végett, amely a vármegye illusztrális fiat, Széll Kálmán miniszterelnököt üdvözölni fogja. A rendkívüli közgyűlés március 6-án lesz s aztán a nagyszámú tagokból álló küldöttség legott Budapestre indul, hogy Vasvármegye örömét a miniszterelnök előtt tolmácsolja.

Eger, február 28.

Az idevaló szabadelvű párt Lukács Lászlót kitüntetéssel alkalmából feliratilag üdvözölte.

KÜLFÖLD.

A leleplezett konspiráció.

Budapest, február 28.

Szó sincs róla: bolondot tett Déroulède Pál ur, a revanche koszorú költője, mikor Roget tábornokot és csapatát az Elysée ellen akarta vészélni; azt is készséggel el lehet hinni ennek az exaltadónak, hogy teljesen önállóan cselekedett és esze ágában sem volt ezzel a royalisták szekerét tolni, vagyis inkább húzni. És mégis úgy esett, hogy ez a bolondság okos dolog volt és ez az önálló, önkéntes cselekedet szoros kapcsolatban van a royalista összeesküvéssel. Anynyira szoros kapcsolatban van vele, hogy nemcsak leleplezte, hanem halomra is döntötte az egész konspirációt, amely, mint a szorgos házmotózárok mutatják, ugyancsak messzeágazó volt. A köztársaság szinte hálával tartozik Déroulède-nek ezért a bolond csínyért, mert ennek a nyomán elindulva, csirájában fojthatnak el egy nem csekély veszedelmet s egyáltalán más irányba terelődik vele a közvélemény igazgottsága, úgy hogy a Dreyfus-ügy lebonyolítása aligha simábban nem fog menni, mint ment volna különben.

Ami a revíziós javaslatot illeti, a szenátus ma folytatta a tegnapi vitát. A mai tárgyalás kevés érdekes mozzanatot nyújtott. Eddigél az eredmény az, hogy a szenátus belemegy a részletes tárgyalásba, tehát nem vetette el már eleve a törvényjavaslatot. Igaznak bizonyulhat tehát az a jóslat, hogy a szenátus 25—30 szavazati többséggel el fogja fogadni a javaslatot. Holnap a kormányjavaslat mellett egy ellenjavaslatot is fog tárgyalni a szenátus.

Mai távirataink a következők:

A szenátus vitája.

Páris, február 28.

A szenátus ma folytatta a vitát a revíziós törvényjavaslat felett.

Tillaye, a volt Brisson-kabinet közmunka-minisztere, aki Cavaignackal együtt mondott le, a javaslat mellett szólalt föl, amely szerinte sem nem alkalmi, sem nem kivételes, hanem az illetékességet megállapító törvény lesz s amely nem a kormány, hanem az ország megmentését célozza.

Nagy derűtlenséget keltett, amint az antirevizionista szónok jogi argumentumai során Laborinak a büntetőperrendtartáshoz kiadott kommentárjára hivatkozott, majd így szólt:

— A Picquart-ügy elnyújtása már botrányos kezd lenni!

Leconte: Most nincs erről szó!

Tillaye: Senkinek sem volt célja a semmitlen büntető tanácsot gyanúsítani, amikor mozgalom indult meg a nemzeti hadsereg megvédelmezésére. (Egy hang a baloldalon: Mit tart Déroulède-ér?)

Tillaye: Csak a vádlottaknak az érdeke az, hogy a revízió az egyesített tanácsok elé kerüljön, mert ha kiszül ártatlanságuk, akkor ettől a forumtól méltán lehet remélni az elégtételt az aljas gyanúsításokért.

Magner: Vonja vissza az aljas szót!

Tillaye: Jó, tehát megfoghatatlan gyanúsítások. El kell fogadni ezt a törvényjavaslatot a közvélemény megmentése és a nyugalom helyreállítása érdekében.

Monis (demokrata) támadja a törvényjavaslatot és Mazeau, aki túllépte bírói jogkörét, amikor tanácsot adott a kormányknak.

Morellet: Tudja ezt ő maga is! Sem tegnap, sem ma nem volt itt! (Mazeau ugyanis tagja a szenátusnak.)

Monis: Csak az antirevizionisták támogatják ezt a törvényjavaslatot, mert remélik, hogy így abban marad a revízió. Amíg világhossz nem lesz, amíg az a cél, hogy a Dreyfus-pőr újabb haditörvények elé vigyék, amely egyszerűen nemmel vagy igennel mondja ki az ítéletet, addig nem lesz megnyugvás; a büntetőtanács megokolt ítéletében ellenben meg fog nyugodni a közvélemény. (Tetszés baloldalon.)

Lebret igazságügyi miniszter kéri a Házat, hogy fogadja el a törvényjavaslatot, a melyben nincs semmi jogsérelem. A revízió-ügy tárgyalása a semmitlen egyesült tanácsai előtt nyilvános és kontradiktórius lesz és minden tekintetben lehetővé lesz téve minden elemnek a bizonyítás. A kormány csak meggyőződésért követte, semmi tekintetben sem prejudikál az ítéletnek, az ítélőhatalom igazságosságát kívánja és arra törekszik, hogy véget vessen a mostani zavaroknak és helyes megoldást hozzon létre. Rámutat Mazeau megokolására a jelenlegi törvényjavaslat előterjesztését illetően. A miniszter nem hiszi, hogy a Dreyfus-pőr megsemmisítése, ami az ügy kezdetekor lehetséges lett volna, még jelenleg is bekövetkezhetnék, mert a pőr revíziója iránt való kérelemnek helyet adtak.

Ennek következtében már késő, hogy erre visszatérjenek. A dossier vizsgálatából szabálytalanságoknak kellene kiderülniök, hogy a pőr megsemmisítése iránt való kérelem tekintetbe jöhesse. A miniszter azzal a kijelentéssel végzi szavait, a kormány meg van győződve arról, hogy a törvényjavaslat megnyugvást fog hozni. (Tetszés.)

Az igazságügyminiszter után a republikánus Morellet, majd Dupuy beszélt. A miniszterelnök véleménye szerint a törvényjavaslat ellen felhozott érvek nem állhatnak helyt. Ő tudatában van kötelességének és éppen ezért terjesztette elő a törvényjavaslatot, amelyet a kamarában a republikánus többség elfogadott. (Ellentmondás.) Ez azt bizonyítja, hogy a kormány sohasem hallgatott bizonyos csoportokra és bizonyos ligákra. Azt kérdi, vajon ellenfelei nem érdekelik-e meg ezt a szemrehányást? (Heves ellentmondás, Zaj.) A miniszterelnök kijelenti, hogy eljárását nem a hadsereg sugalmazta és biztosítja a Házat a hadsereg tiszteletéről a törvény és az alkotmány iránt épp úgy, mint odaadásáról a haza iránt. Ez a törvényjavaslat semmiképp sem csorbítja a garanciákat a vádlottak hátrányára. A vizsgálat adatait ki fogják nyomtatni. Azt akarjuk, hogy mindenki tudjon mindent. A miniszterelnök visszatartja azt a szemrehányást, hogy meg akarja változtatni az ítéletet, mert hiszen nem tudja, hogy minő ítéletet fognak hozni. Azt óhajtja, hogy olyan ítélet mondassék, amely előtt mindenki meghajoljon a berzenkedő hőbortosok kivételével. Végül felveti a miniszterelnök a bizalmi kérdést.

Waldeck-Rousseau azon kezdte, hogy ő semmiféle ligának sem tagja és ettől az egész ügytől távol áll. Sokan kivételesnek, mások alkalmiának

mondták ezt a törvényjavaslatot; ő a legjobb nevet tudja rá: a gyöngék törvényjavaslata. (Helyeslés a baloldalon.) Kiváncsi rá, hogy hogyan fogják elejét venni a gyanúsításoknak ezzel a törvényjavaslattal. A hajsza tovább fog tartani, nem lesz se vége, se hossza. A Dreyfus-pör megmarad tovább is nyílt kérdésnek. Készüni ő az olyan bíráknak az ítélkezését, akik becsületesek ugyan, de elfogultak. Az egyetlen megbízható bíró az, aki a törvényt alkalmazza és nem indul a parlament szavazata és hangulata után. Beszéltek itt arról is, hogy a közvéleménynek megvan a maga ítéllete a bírákról. Ha ez igaz, akkor nincs igazságszolgáltatás. A miniszterelnök azzal érvelt, hogy több tagu bíróság nagyobb garancia. Ha idáig jutottunk, akkor az egyesített tanácsokat sem fogják kimélni. A törvényeknek már nem tudnak tiszteletet szerezni, csak így lehetett egynehány lázítónak az utcán forradalomra biztatnia a népet. Ez az a lecsillapítás, amit ettől a törvényjavaslatról remélhet a köztársaság. Kövesse hát mindenki a lelkiismeretét, amikor szavaz a javaslat felett. (Tetszés a baloldalon.)

Következett a szavazás. A szenátus 155 szavazással 125 ellenében elhatározta, hogy átírja a részletes tárlgyalásra.

Bernard (radikális) indítványozta, hogy a tárgyalást halasztás holnapra, mert a törvényjavaslat helyett 6 más törvényjavaslatot akar előterjeszteni.

Ezt az indítványt 135 szavazattal 125 ellen fogadták. (vet.)

A royalista összeesküvés.

Páris, február 28.

Több lap, különösen a *Rappel* azt írja, hogy azok az iratok, amelyeket Buffet-nél, az orléáni herceg párisi képviselőjénél elkoboztak, kétség-telen bizonyosságot tesznek egy orléanista összeesküvésről. A lapok jelentése szerint az iratokból kitűnik, hogy *külföldi uralkodók is adtak pénzt a csínyre, amelyet egy aktív tábornoknak kellett volna végrehajtania. Az orléanistáknak abban a pillanatban kellett volna a eszelekvés terére lépniük, mikor ez a tábornok hadügyminiszterré lett volna, ami a legközelebbi időre volt kilátásban. Déróuledé azonban mindent elrontott.*

Páris, február 28.

A *Journal* szerint az elkobzott iratok között egy névjegyzék volt olyan emberek neveivel, akiket arra szemeltek ki, hogy az államcsíny sikere esetén a mostani prefektusok és más tisztviselők helyére jöjjenek.

A *Figaro* úgy tudja, hogy az elkobzott iratokban megvolt minden részlete a *jövendőbeli monarchista-revolom szervezésének* s névjegyzéke azoknak az embereknek, akiket az orléáni herceg Franciaországba való visszatérése esetére tisztviselőül kiszemelt. Azt azonban nem hiszi a *Figaro*, hogy az összeesküvést be lehetne bizonyítani, ámbar egy meglehetősen terhelő tartalmu levelet találtak, amelyben ez van:

Igyekeztek megtudni, hogy X. tábornok kész-e a cselekvésre. Ha igen, tudassa velem rögtön és én átküldöm önnek a választ. Akkor minden jól menne!

A levél aláíróját nem nevezi meg a *Figaro*, de megjegyzi, hogy az illetőnek ma vagy holnap felvilágosítást kell adnia Fabre bírónak.

Buffet, az orléanisi herceg párisi képviselője, kijelentette a *Figaro* egyik munkatársa előtt, hogy a royalisták sem Déróuledédel, sem valamely vezető állásban levő tábornokkal nem eszküdtek össze.

A *Petite République* szerint Buffet egy interview során azt mondta, hogy ha azt hiszik, hogy ő valamely összeesküvésben részes, kívánja, hogy állami törvényszék elé állítsák. Ez a kívánsága aligha mihamarabb nem teljesül.

Páris, február 28.

A rendőrség Buffet lakásán a következő tárgyakat foglalta le: egy zászlót ezzel a felirattal: *Honneur, Dieu, Patrie*, öt zászlót, melybe P. (Philippe) volt himezve, fényképeket s metszeteket, melyek az orléanisi herceget bölesőben, dajkájá ölében, iskolában, templomban, szakállal és szakál nélkül, gyalog és lóháton ábrázolják, továbbá vidéki royalisták leveleit, melyekben támogatást vagy állást kérnek.

Fabre szenátor interpellálni fogja a kormányt a Ligue de la Patrie Française-nak a hadseregben üzött propagandájáról.

Páris, február 28.

Pasques vizsgálóbíró, aki tegnap *Rogel* tábornokot hallgatta ki, ma Déróuledé hozta maga elé, aki állhatatosan megmarad a mellett, hogy ő nem pillanatnyi bolondságból, hanem érett megfontolással tette azt, amit tett. Ő egy eszmé-

nek szentelte magát és logikusan törekedett annak a megvalósítására. Ő hazafi, aki elszántan tör előja felé, amelyet magának kitűzött és semmitől vissza nem riasztatja és el nem csüggeszteti magát.

HIREK.

A máhdi sirja.

Kitchener lord, a szirdár, a máhdi hült tetemeit nem földeltette el, hanem éjnek idején, — senki se tudja, hol — a Nilus vizébe dobatta. Ott nyugszik most a máhdi, a Nilus fenekén, az iszapba mosódva, fölötté rohan a bibliai folyó, tovább, a végtelenségbe. A máhdinak nincs sirja, tehát nagyon okos ember lord Kitchener, a győztes hadvezér, a ravasz politikus. Ő sokat tapasztalt és így tudja, hogy egy-egy sirnak milyen jelentősége van a világ történelmében. Ő már bizonyára látott elspádnai hívő keresztényeket Jézus sirjánál, látott villogószemű költőket Shakespeare nyughelyénél, látta Napoleon márványos, aranyos, oszlopos sirját Párisban, s tudja, mi az: egy sirnál megállni. Az államférfiu nem akarja, hogy legyen egy hely, ahová zárandokolni lehet panaszos imával. A ravasz és okos angol ugyan miért ültesen el egy darab földbe egy holt embert, hogy aztán forradalmak és háborúk fakadjanak abból a humuszából, amelyet a máhdi teste táplál? Éjnek idején, talán éppen egyikén ama csodálatos tropikus éjszakáknak, amelyekről oly szépeket olvastunk Stanley-nél, a suhogó habok közé merült a máhdi, s ezzel vége minden fizikai szereplésének. Az embereknek csodálatos hatalommal uralkodik az emlék. Tudunk sirni egy száraz virágszálon, meg tudunk döbenni egy íróasztal láttára, és fölforr a vérünk, tüzbeporul az agyunk, ha megállunk a temetőben bizonyos síroknál. A vértanúk pályájának szebbik fele a sirjuknál kezdődik. A máhdi fölött pedig lassu esobbanással folyik a Nilus. . . Így csinálják az angolok a negatív történelmet. Ha a máhdi valahol elföldelik, mint valami közönséges császárt vagy királyt, vagy félistent, legyen bár egyszerű földhányás a síremléke, a sírok csodálatos varázsa egyre nő benne. A sírok vonzanak; oda elmegy az ember, ha bánata van, s ha éppen az fekszik ott, aki oltozó könyvet ejthetne a mi bajunkra, vagy aki azért mult el tőlünk, mivel szeretett minket, nincs az a földi hatalom, amely meggátolja a mi panaszos sirásunkat a csöndes, hideg ember fölött. Találkozik a sirnál két panaszos, három, tíz, száz, ezer. A panaszból keserű vád lesz, a vádból harag, a haragból forradalom. A csöndes ember pedig hallgat a sirja fenekén. Biztosan tudom, hogy vannak emberek, akik a föld alatt is éreznek bizonyos pillanatok alkalmával. Lehetetlen, hogy az anyja ne érezze meg, amikor a gyereke a sírjára borul. Ez ellenkezőnek a mi szívünk egész világával, a mi összes meggyőződéseinkkel. Lehetetlen, hogy egy rajongó ne érezzen a föld alatt, ha az ideálja, amelyért meghalt, veszélyben van. Ám mondják némelyek, hogy a Heine gránátosai merő szatirák a Napoleon-imádatra, ám esküdjének meg mások arra, hogy két gránátos nem tud kivágnatni a sírból a császárt, a császárt megvédeni: a föld alól, mint tavaszkor a gerjesztő illat, föltolakszik a gondolat a világba. Föltolakszik az érzés: a lelkesedés, a harag, a bosszu, a szeretet, a megboesátás. A nagy rajongók, a történelem és a költészet almodozói lenn tovább szövik a maguk sugárhímese álmait. Mint az illatra a méhe, úgy gyűl az álmodók fölé az elnyomottak csoportja. Aki a gondolatot eltemette, oltárt állított a temetőben a gondolatnak. S mivel a mi gyöngé szívünk úgy ragaszkodik a fizikai valósághoz: egy kőhöz, egy csomó

földhöz, kereszthez, mauzoleumhoz, vagy fűbenőtte gödörhöz, a máhdi úgy temették el, mint Attilát. Ezredévek multak el és mi még mindig keressük a hún királyt a *Tisza* fenekén, pedig nem *szeretjük* őt, nincsenek szálak, amelyek a lelkünkhez kötnek az ő alakját. De keressük, mégis. Istenem, ha Attilának meglelt volna a sírja, akármilyen egyszerű domb, de biztos, hogy benne a hármaskoporsó, mily más lenne most a magyarok történelme!

Folyik a Nilus a reszkető fényű tropikus éjszakában, s a fenekén alszik a máhdi.

M. F.

Budapest, február 28.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 28-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Kinevezés.** Dr. *Kacsovics* Mihály és dr. *Hoffmann* József kultuszminiszteri titkároknak a király az osztálytanácsosi címet és jellegzet, dr. *Ghyucz* Jenő belügyminiszteri segédtitkárnak pedig a miniszteri titkári címet és jellegzet díjmentesen adományozta. E kinevezésekről szóló királyi kéziratokat a hivatalos lap mai száma közli.

— **A főszertartás-mester jubileuma.** Gróf *Hunyady* Kálmán, lovassági ezredes, főszertartás-mester, tegnap ünnepelte huszonöt éves főszertartás-mesteri jubileumát. Ebből az alkalomból megjelent a lakásán *Lichtenstein* Rudolf herceg altábornagy, első fődvarnagy és a király megbízásából annak szerencsekívánatai mellett az uralkodó sajtókezü aláírásával díszített fényképét adta át a főszertartás-mesternek. Ezután sajtókezü aláírásával tolmácsolta *Lichtenstein* herceg. Később *Leobenstein* Henrik lovag udvari tanácsos, szertartás-mester vezetése alatt a szertartási szolgálat küldöttsége jelent meg Hunyady grófnál, hogy a hivatal nevében üdvözlőjük főnöküket. Személyesen gratuláltak még gróf *Paar* Ede lovassági ezredes és *Bolfras* Arthur tábornagy, *Wetschl* Ferenc, a fődvarmesteri hivatal első udvari tanácsosa, az udvari szolgálat főnökei, az udvari hivatalok igazgatói, számos udvari hivatalnok stb.

— **A főmei kormányzó Budapestén.** Gróf *Szapáry* László fumei kormányzó ma reggel székelyről Budapestre érkezett.

— **A pápa beteg.** *Rómából* táviratozzák: A pápa, aki tegnap délelőtt fél 11 óráról délután fél 2-ig koronázásának közeledő évforduló napja alkalmából a diplomáciai kar tagjainak szerencsekívánatait fogadta, a fogadás után fáradtnak érezte magát és panaszkodott, hogy fázik, ami különben már két nap óta jelentkezik nála. Ma reggel óta fájdalmat érez oldalában. Dr. *Lapponi*, a pápa háziorvos, aki a szent atyát háromszor meglátogatta, látat konstátált, azt tanácsolta, hogy maradjon ágyban és teljes nyugalmat ajánlott. Majdnem bizonyosnak tartják, hogy a március 2-ára kitűzött fogadás elmarad és hogy a pápa március 3-án nem mond misét a házi kápolnában, amint tervezte volt.

— **Katonai felolvasás.** A katonai tudományos és kaszinó együletben tegnap este *Harimann* Vilmos ténparancsnoksági őrnagy felolvasást tartott e címen: „Vezetés a hegyvidéki háborúban, különösen a Karszthegységben.”

Bevezetésül fejtegette Montenegro esetleges magatartását, ha Ausztria-Magyarország nagy európai háborúban venne részt, majd a montenegróiak jellemét mint harcsokat és a Karszthegységet, mint hadi színhelyet. Azután a hegyvidéki háború különböző fázisairól szólt és kiemelt egyes sajátos momentumokat, mint: a rajtütést és a lesállást. Végül a tüzérség felosztását és alkalmazását és az ütközet vezetését fejtegette.

Az érdekes felolvasást nagy tetszéssel fogadta a nagyszámu előkelő közönség, melynek soráiban ott voltak: *Lobkowitz* herceg tábornagy, hadtestparancsnok, *Rohonczy* és *Bernolák* altábornagyok, *Valentic*, gróf *Attems*, *Albach* és *Gaudernak* vezérőrnagyok, továbbá a helyőrség számos törzs- és főtisztje és tiszthelyettese.

— **Csemegi Károly beteg.** *Csemegi* Károly nyugalmazott kuriai tanácselnök nagybetegen fekszik reálitanoda-utcai lakásán. Tegnap este olyan rosszul volt, hogy tanácskozásra hívták hozzá *Korányi* Frigyes és *Janny* Gyula tanárokat. Ma reggelre némi javulás állott be állapotában.

— **A trónjavesztett királynő.** Marseille-ből jelentik, hogy Madagaskár volt királynője, *Ranavalô*, akit Franciaország megfosztott trónjától, odaérkezett és Algeriába megy. A francia kormány Algír mellett jelölt ki neki lakást, ahol villát rendezett be számára és huszonegyezer frank évi járadékot utal ki neki.

— **Dr. Christomanos Naplólevele.** Dr. Christomanos Konstantin, boldogult királynéknak egykori görög nyelvtanítója, mint Bécsből jelentik, kéthónapos távollét után visszatért. Ez idő alatt Londonban és Párisban járt, ahol *Naplóleveleinek* angol és francia fordítása dolgában időzött. Ezek után dr. Christomanos déli vidékre megy, megrendült egészségének helyreállítására, aminek tulajdonítják voltaképpen az egyetlen és másutt betöltött nyelvtanári állásairól való lemondását. Naplóleveleinek francia kiadásához állítólag egyik legnevesebb francia író ír előszót.

— **Gyermekvédő kongresszus Budapest.** Az idén tartandó nemzetközi gyermekvédő kongresszusra, amely szeptember közepén lesz Budapesten, a meghívókat a bel- és külföldre már szétküldték. Az orvosi szakosztályban eddig dr. *Szegő* Károly, dr. *Faragó* Gyula, dr. *Temesváry* Rezső, dr. *Farkas* József, dr. *Grósz* Gyula, dr. *Vámos* Gyula és dr. *Bóky* János egyetemi tanárok jelentettek be előadásokat. A külföldi orvosok közül *Concetti* és *Celli* jelentettek előadókul. Bejelentések az orvosi szakosztályban dr. *Bóky* János tanárhoz intézettek.

— **Véres kardpárba.** *Szatmári* tudósítónk jelenti: Véres kardpárba folyt le ma *Szatmár*on dr. *Fejes* István ügyvéd, a *Szatmár* és *Vidke* szerkesztője és *Fereny* János városi pénztári ellenőr között. Dr. *Fejes* István mindjárt az első összecsapásnál hosszú vágást kapott az alsó karján, mely átmetsette az összes izmokat, *Fereny* János csak könnyebb sérülést szenvedett jobb kezén. A párba egy hírlapi cikk adott okot.

— **Polgári iskolai tanárok gyűlése.** A polgári iskolai tanárok országos egyesületének központi organuma *Lád* Károly elnöklése mellett ma délután tartotta rendes havi ülését, amelyen *Szatmári* Károly felhívta az egyesület figyelmét a miniszternek egyik legújabb intézkedésére, mely alkalmas arra, hogy a polgári iskolai oklevél értékét lecsökkentse. *Wlassics* ugyanis *Bodnár* György és *Nagy* Károly tanfelügyelőségi tollnoknak megengedte, hogy *Szatmár*on az ottani elemi iskolai tanítóképző tanáraiból alakított úgynevezett *tanárvizsgáló bizottság* elől a polgári iskolai tanári vizsgálatot a nyelvtudományi szakosportból letegyék. *Lád* Károly elnök indítványára kimondja a tanáregyesület igazgatósága, hogy helyteleníti a szatmári esetet és a husvéti naggyűlésnek ajánlani fogja, hogy a miniszterhez feliratot intézzenek, melyben hasonló engedélyek megadását a polgári iskolai tanári oklevél értékének kockázata miatt mellőzni kéri. Egyúttal a tanáregyesület átir az országos tanárvizsgáló bizottsághoz, hogy támogassa ebben az irányban való akcióját.

— **Zola, Dreyfusé.** Egy párisi újságíró kapta egy *new-yorki* impregziótól a következő levelet:

— Igen tisztelt uram, — tudom, hogy ön ismerős a párisi írói körökben. Nem birhatná az Zola Emilt, hogy husz fölolvastát tartson Amerikában 100,000 frankért? Vagy Dreyfusné, hogy ugyanezt az összeg kétszereséért megtegye?

Ez igazán csak Amerikából jöhetett.

— **A katolikus tanügyi tanács ülése.** A katolikus tanügyi tanács bizottsága ma délelőtt tartotta alakuló ülését a központi papnévelő disztermben. Az ülésen elhatározták, hogy a magyar katolikus egyház kilencszáz éves jubileumakor az ország összes katolikus iskoláiban ünnepélyeket tartanak és a magyar katolikus tanügyi kilencszáz éves múltját egy a székes fővárosban tartandó tanszerkiállításon mutatják be a nagyközönségnek. A huszonöt tagu tanügyi tanács tagjaivá a fővárosból *Ember* Károly képzőtanárt, *Győrffy* János tanügyi író, fővárosi tanítót, *Walter* Károly fővárosi igazgató-tanítót, dr. *Wesely* Ödön tanárt és dr. *Zelling* Vilmos hittanárt és lapszerkesztőt neveztek ki.

— **Fapusztítás a császár miatt.** A berlini *Thiergarten* évszázados hatalmas fáit közül már a napokban ki fognak dönteni ötezeret és angol parkák fogják átalakítani a sűrű erdőt. Ezzel Berlin elveszti egyik legnagyobb nevezetességét. Ezt a fapusztítást a rendőrség eszelte ki a császár életének nagyobb biztonságá céljából. Vilmos császár ugyanis minden nap órák hosszat sétál a *Thiergarten*ben s olyankor a legszemesebb detektívek őrködnek fölötte. Ezt a munkájukat nagyon meghihezti a sűrű erdő és akár-hányszor elvesztik a császárt szemük elől. Ilyenkor szokott történni, hogy a császárt kérvényekkel zaklatják. Már ki is jelölték a kivágásra ítélt hatalmas fákat.

— **Halálhíradás.** Behárfalvi *Urbán* Géza volt pénzügyminiszteri miniszteri tanácsos tegnapelőtt elhunyt 55 éves korában. A megboldogult özvegyét és hat kiskorú gyermeket hagyott hátra. *Schmidt* Géza országgyűlési képviselő sógorát gyászolja benne. Ma délután 4 órakor helyezték örök nyugalomra a farkasréti temetőben.

Zászlóffy Gábor gazdasági felügyelő február 27-ikén 66 éves korában Szamosújvárt elhunyt.

Szopkovich Gyula székesfővárosi tanító 25 éves korában elhunyt. Temetése holnap, szombán, délután fél 3 órakor lesz Sándor-utca 27. sz. a lakásáról.

— **Egy dudás két oszárában.** A bálban több-kevesebb mulatni szokás. Jól mulatni, sehogysé mulatni, de mulatni, mert a bált arra találták ki a maga eredeti becsületes mivoltában. Már a forma, amiben ez a mulatság megcsig, olyan naiv, hogy ha ragaszkodik hozzá a publikum, nincs diszpancia a mulatságban, se a tükörre kefélt parketten, se a csűr szerűjén, ha véletlenül ott adódik elő egy kis báli alkalom. Tán, keringőzés, polkázás, ugrálás, amit eredetiben az állattól tanultunk el csak azután tettünk muzsikára, hogy meglegyen a formája is. Azonban hát szűztalaj nem létezik ma már a politika számára. Beférkőzik az a templomba, az iskolába, a családba és még a bálba is, a hol pedig szép kisasszonyoknak kellene keringeni nyalka urfiak karján tisztes nyugodalmas körben, amivel mamák, nagynénik ölelik át a táncos csoportot. Mi tudjuk, hogy mi a bál manapság. Nálunk is van oláh bál, tót bál, szász bál, ahál megverik a cigányt, ha csárdást játszik, jámbor bál vad bál — szóval mindenféle nemzetiségű színezett mulatság, amelyből kifolyólag pópának, dászkelnek, szolgabírnak egyformán meggyűlik a baja. Ha elmege bele, az is baj, mert semmi szükség a fraternizálásra, meg hogy békülékenyek és szives jóindulatu népeknek mutassuk magunkat, ha nem megy el, az még nagyobb baj, mert minek háborúságot csinálni ok nélkül, szóval mi talán első sorban értjük meg a szegény prágai német konzul kellemetlen állapotát, akinek csehek és németek között kell táncolni és akit odahaza mindenképpen ütnek. Jó, ha széles a háta. Legújában az a búne, hogy részt vett egy cseh bálban. Meg is kapta érte a magát. *Hasse* képviselő ur nagyon leforda a birodalomgyűlésen egy interpelláció keretében, még talán azt is mondta, hogy elárulta a hazát azzal az egyetlen egy francia négyessel, amit eljárt a cseh bálban. Bülow államtitkár szép politikusan válaszolt ilyenformán:

A prágai konzulnak óvatosan kell föllépnie. A konzulnak mindenesetre meg kell óvnia a németek érdekeit és nem szabad megsértenie a német nemzeti érzést, de viszont azt a látszatot sem szabad keltenie, hogy az ottani belső harcokban bármikor is állást foglalt. Amennyire konstatalható, a konzul nem tért le a neki előírt utról. A prágai konzul olyan hivatalnok, aki minden korábbi állásában megállotta a próbát.

A konzul maga is érezte, hogy ez a szláv mulatság még bajba keveri és sietett jelentést tenni a dolgról otthon. Nehogy azt higgyék, hogy talán a csehekkel paktál. Azt mondja, hogy az idén már annyit német bálban volt, hogy tönktréncolt három pár lakkeipőt, hát ezek után szükségesnek látta azt, hogy elmenjen egy cseh mulatságra is. Különbön is úgy kérte magát, míg elhatározta, hogy egy éjszakát átbalozik a csehekkel, mint valami nagyon rátartós kisasszony. Ezek után nyugodt lehet a nagy német nemzet, a konzul Prágában nem paktál a csehekkel. Prágában azonban egyhamar hiába várják cseh bálba a német konzult. Dehogy megy. Csak nem bolond, hogy kicsapassa magát a hivatalából.

— **A vetélytársak.** Kassáról telegrafálják: *Vothanel* Bertalan és *Fodor* Gyula 18—19 éves legények egy leánya voltak szerelmesek. Minthogy egyik sem volt hajlandó félre állani, tegnap éjjel a korszombán a fölött összereszték, miközben *Vothanel* éles kést rántott elő és úgy megsebezte vetélytársát, hogy *Fodor* félholtan összerogyott és a kórházba kellett szállítani. Életben maradásához nincs remény.

— **Házasság.** *Hoch* Samu március 5-én, délután fél 4 órakor vezeti oltárhoz a dohány-utcai izraelita templomban *Deutsch* Margit kisasszonyt, *Deutsch* Miksa fővárosi iparos leányát. — *Fekete* Gyula államrendőrségi tisztviselő eljegyezte *Kaiser* Ferenc fővárosi nagyiparos leányát, *Irma* kisasszonyt. — *Geist* Gáspár földbírtokos tegnap tartotta esküvőjét *Kleiner* Ilonával, *Kleiner* Ármán gázgyári igazgató leányával.

— **Az egyetemi körből.** *Ludvígh* Rezső, az *Egyetemi kör* elnöke elfoglaltsága miatt tudvalehetőleg lemondott állásáról. Az elnökválasztó bizottság ülést tegnap este tartották meg a körben s egyhangulag *Bibó* István joghallgatót kiáltották ki elnöknek. *Ludvígh*al együtt legújabb *Ábrányi* Kornél és több főtisztviselő is lemondott; ezeknek a helyét a napokban töltik be.

— **Gyorsírási tanfolyam.** Az *Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület* folyó évi március hó 6-án három óra terjedő magyar és német nyelvű esti gyorsírási tanfolyamot nyit a Gabelsberger-Markovits rendszerű gyorsírásból. A tanfolyam vezetésével *Brasch* Arnold okleveles gyorsíró-tanárt bízták meg, kinél e tanfolyamokra beiratkozhatnak. (Uj-utca 41.)

— **Letartóztatott kereskedő.** *Nagyváradról* táviratozzák, hogy a rendőrség *Egri* Manó ottani kereskedőt gyújtogatás miatt letartóztatta. Egri butor-zárt érteken felül biztosította, felgyújtotta és aztán eltávozott lakásáról, hogy a gyanút elhárítsa magáról. A vizsgálat azonban kiderítette, hogy ő maga szándékosan gyújtotta föl butorait, hogy ilyen módon pénzhöz jusson.

— **Sikkasztó katonatiszt.** Kassa város katonatiszti körében régóta sutognak egy hadnagy gyanús eltűnéséről, amely sikkasztással van összekötésben. Kiderült, hogy a dolog csakugyan igaz. *Hofmann* Ottó, a 6. számú szejkerész oszdtály hadnagya tényleg szabálytalanul kezelte a róá bizott kincstári pénzeket és midőn felebbvalói leszámolásra szólították fel, hirtelen betegot jelentett és felvettette magát a 20. számú helyőrségi kórházba. A kórházból január 24-ikén este észrevétel nélkül megszökött, miről a katonai kórház vezetősége rögtön jelentést tett. *Hofmann* ellen szigorú vizsgálatot indítottak, amiből kitűnt, hogy a kincstári pénzeket a legszabálytalanabban kezelte és nagyobb összeget elikkasztott. Eddig 261 forint 41 krajcár hiányt konstataltak. Minthogy *Hofmann* január 24. óta nem jelentkezett, a katonai hatóság ma köröző levelet adott ki ellene és a hadnagy nyomozását, esetleg letartóztatását kéri. *Hofmann* Ottó 24 éves, sziléziai születésű, szegény szülők gyermeke, szőke, nyálank természetű, hosszukás arcu. Tiszti körökben állatános a sajnálkozás a könnyelmű hadnagyról.

— **Kalózkodás a jótékony-ság nevében.** Budapesten évről évre több a jótékony egyesület és évről évre nagyobb a nyomorúság. Mit csinál hát akkor az a sok jótékony csoport. Sok? Több a soknál, mivelhogy ez idő szerint *ezzerhetvennégy* olyan egyesület van a fővárosban, amelynek az a célja, hogy a szegény ember javára megadóztassa a valamicskét vagyonszabambert. A sok egyesület munkájának alig van valami látszatja. Anynyira titokban dolgozik a legnagyobb részük, hogy a munkára kíváncsi lesz a főváros is, meg a belügyminiszter is. Egy öttagu vegyes bizottságot bízták meg azzal, hogy nézze át az *ezzerhetvennégy* egyesület adminisztrációját s végül számoljon be azzal, hogy melyik közülök a jótékony s melyik a szédelő. A munka nagyon lassan megy, mert a könyvvezetés a legtöbb jótékony egyesületben ismeretlen valami. Vezetnek valami könyvet éppen, ahogy eszükbe jut, de az ezekben bevezetett adatok szörnyen megbízhatatlanok. Eddig tizenöt egyesülettel jött tisztába a bizottság. Van köztük olyan is, amelynek az évi bevétele haterz forint, a személyzet fizetése pedig ötezernyolcszáz forint benne. S hogy nem egy van ilyen a tizenöt között, azt az bizonyítja, hogy hatot föl is oszlat a miniszter közülök, ha a bizottság javaslatára hallgat. Hanem ha már megkezdődött a sörös az *Augusz* urék istállóiban, nem ártana talán a gyorsabb tempó. Ha egy bizottság nem boldogul a munkával, bízzák tiz bizottságra a dolgot, öt helyett ötven becsületes emberre, akik hamarosan képesek elvégezni a nagy takarítást.

— **Krivány.** *Aradról* jelentik, hogy a minap *Rózsay* Pál árvaszéki kiadót hallgatta ki *Nyiró* Géza vizsgálóbíró arra nézve, hogy *Krivány* János nagyobb összeget ígért neki, ha az *Almay*-féle nagykorúsítási kérvényt az *expediálásnál* visszatartja. A kiadó vallomásai folytán most egész sereg kisebb megyei tisztviselőt idézett meg a vizsgálóbíró. Mára voltak beidéző kihallgatásra: *Rózsay* Pál kiadó, *Deszdán* Péter, *Decsov* Miklós, *Kovács* Miklós, *Bayer* János irnokok és *Tornyai* Albert nyugalmazott irnok. Különösen az utóbbi kihallgatásától várnak sokat. Állítólag *Tornyai* Albert, aki azelőtt csendbiztos volt, még évek előtt jelentést tett *Szatmári* Gyula alispánnak *Krivány* örült költelezéseiről s kifejezte azt a gyanúját, hogy lehetetlen, miképp egy ember, aki nem sikkaszt, így éljen és szórja a pénzt. Erre aztán jött egy állítólagos vizsgálat s a dolog vége az lett, hogy *Tornyai* Albertet erősen megfeddtek, hogyan meri a felettes tisztviselőt így — meggyanúsítani.

— **Tisztújított közgyűlés.** A napokban *Álmásy* Géza vármegyei főispán *Kludik* Gyula szolnoki polgármestert, *Kerekes* Géza tiszti főügyészt és *Gombkötő* Győző városi aljegyzőt alléuktol felüggesztette. Ennek következtében — mint szolnoki tudósítónk táviratozza — *Bagossy* Károly alispán ma délelőtt kilenc óra tisztújított közgyűlést hívott össze, amely a helyettesítések kérdésében döntött. Helyettes-polgármester, miután *Taposi* Márton főkapitány a jelöltséget nem fogadta el, egyhangulag dr. *Kőrössy* Lajos ügyvéd lett, ügyésznek száz szavazattal dr. *Harsányi* Gyulát választották meg, dr. *Vigh* Gyula ellenében. A képviselőtestület határozatlag kimondta, hogy az aljegyző helyét egyelőre nem tölti be, hanem annak munkáját szetosztja a másik három jegyző között. A közgyűlés ezután az új helyettes-polgármester elnöklete alatt a fegyelmi vizsgálat adataival foglalkozott.

— **Házavatás.** A magyar tisztviselők országos egyesülete az évi március 1-én, szombán délután 6 órakor nyitja meg helyiségét az *Eszterházy*-utca 4. szám alatt ujonnan épült saját házában. Este nyolc órakor diszlokoma lesz. Március 11-én már az új palota termében lesz az első táncmulatság.

— **Március tizenötödike.** A fővárosi IX. kerületi polgári iskola tanári testülete és ifjusága március 15-én ünnepélyt rendez az intézet tornatermében. A megnyitót dr. *Tolnai* Lajos igazgató, az ismert író és az ünnepi beszédet *Böngérfi* János tanár mondja. Az ifjuság szavallatokkal és énekekkel vesz részt az ünnepélyen.

— **Vendégség az igáskocsisoknál.** A szegény emberek közül igen sokakat bolondított meg a kis lutri. Kijött a ternő, három hatos helyett ötszáz pengő forintot fizetett a lutri és a szegény ember feje belekönyösödött a szerencsésébe. Az Angyal földön, meg Szébenben néhány ilyen emléke van a kis lutrinak, olyan azonban egy sincs a bolondok között, akit az a váratlan szerencse tébolyított volna meg, hogy alapos lett a reménye egy háromszáz forintos hivatalzolgai állás irányában. Most már ilyen örültre is van a bolondok házában. Volt hajdanában Széll Kálmánnak egy *Vinkó* Ignác nevű igáskocsisa. Ennek az embernek az volt a legnagyobb vágya, hogy állami kenyérhez jusson, mint hivatalzolgá. De persze, az nem megy egykönnyen. Tízannyi pályázó van előjegyezve, mint a mennyi számára hely akad a Vinkó csak kocsis maradt. Most, hogy Széll Kálmán miniszterelnök lett, egyszerre benne látta magát a hivatalzolgásában s ez a hallatlan szerencse megbomlasztotta az agyát. Összeszedett minden hústélét a házában és sütötte, főzte s amikor kérdezték, hogy mit csinál, azt mondta, hogy úgy száz vendéget hívott a lakomára, amit a diuerség tiszteletére ad. S mikor csak sehogyse jöttek a vendégek, őrvöngeni kezdett. Meg kellett kötözni.

— **Drechsler és Schönberger.** A *Drechsler és Schönberger* bécsi bankház tulajdonosainak szűkése, amelyről röviden már lapunk mai számában emlékeztünk meg, állandóan izgatottságban tartja az üzleti köröket. A bankház összeomlása, bár a zavarok már jó ideje megvoltak, nagy meglepetést okozott. Különösen Csehország északi részeiben voltak nagy számban kliensek Drechslernek és Schönbergernek s a bukás szoros összefüggésben van az alpesi bányarészek folytonos emelkedésével, amely másfél esztendő óta állandóan tart. A cég 1892-ben alakult meg s nyilvánosan képviselte Drechsler Zsigmond, aki most harminc esztendő és Schönberger Vilmos, aki magyarországi születésű s most negyvenöt esztendő. Mind a ketten házások, de csak Schönbergernek van három gyermeke. Az üzlet eleinte jelentéktelen volt, de hogy 1895-ben a csehországi Teplitzben, továbbá Auszigiában főkö-üzleteket alapítottak, akkor föllendült az üzlet. A két főkö-üzletet prokuristák vezették, akiknek azonban az összes megbízásokat be kellett küldeniük Bécsbe. A bankház megbízóinak legnagyobb-része alpesi bányarészekben voltak érdekelve a la hausse. A cég elfogadta a fedezeteket, de az üzleteket nem kötötte meg, nyilván a gyors esésre számítva. A bíróságon azonban csak nem akart bekövetkezni s a cégnek szűn nem volt elég vagyona ahhoz, hogy a nyereségeket a magáéból kifizesse s így a katasztrófának be kellett következnie. Amilyen mértékben a papírok emelkedtek, úgy rohantak meg a kliensek a bankházat a nyereségért és betéteikért. A főkö-üzletek vezetői Csehországban nem hárihatták el az ostromot s egyre-másra küldözgették a jelentéseket Bécsbe, de onnan csak azt az utasítást kapták, hogy biztassák a klienseket a papírok további emelkedésével az üzlet további fenntartására. Február 25-én aztán megtörtént a baj azzal, hogy a cégnek egyik fűhitelezője, egy C. nevű aüssigi ur, akinek nyolcvan-százezer forintot tett a követelése, a teplitzi prokurista, Denker kíséretében Bécsben termett, hogy személyesen érdeklődjék az ügyei iránt. A banküzletben tudtukra adták, hogy a főnökök nincsenek Bécsben, hanem Schönberger gazdag rokonaihoz, Bécs-Ujhelybe, illetőleg Magyarországra utaztak, hogy pénzt szerezzenek. Denker erre, aki már Teplitzben értesült főnökeinek az eltűnéséről, visszautazott oda s az ottani államügyésznél megtette a följelentést, ugyanakkor megtörtént a följelentés Auszigiában is, míg a bécsi rendőrséget egy teplitzi kliens értesítette telefon útján. Táviratban küldtek följelentést a bécsi Landesgerichtnek is. A bécsi hatóság a bankházban sem késpénzt sem értékpapírost nem talált, a könyvekben vajmi kevés igazi kötésnek volt nyoma. A cégnek a negyedmillió kárral szemben, amit okozott, alig van valami fedezete egy bankházban. Hogy mit műveltek Drechsler és Schönberger az elsikkasztott pénzzel, az nem derült még ki. Életmódjuk nagyon egyszerű volt. A letéteket alighanem forgalmi tőkének használták fel a kisebb üzletekben, amelynek keresztülvitelét más cégekre bízták. Schönberger felesége, akit tegnap kihallgattak, elmondta, hogy a férje Bécs-Ujhelyt említette, hogy oda utazik s hogy Schönberger rokonai — pénzt ígérték az egyezkedésre. A bécsi tőzsdén kis szerepet játszott a cég s nem is a maga nevében dolgozott. A cég, amely képviselte, minden kötetét kiengemlített. Kisebb jelentőségű kötelezettségeik vannak csak Drechsleréknek, de azok sem okoznak zavart. Azt is jelentik más forrásból, hogy Schönberger tavaly nagy lakást bérelt s vasárnap mint rendesen családostul bécs-ujhelyi rokonaihoz utazott, akikről tegnap magányosan tért vissza társával. Mind a ketten még meg is jelentek a bankházban, Schönberger azonban még korán. Drechsler tizenegy óra

felé távozott s azóta nem tudják, hol tartózkodnak. Teplitzben óriás lett az izgalom, amikor Denker kijelentette a katasztrófát. Alig van valaki a városban, akinek ne vitte volna el a kisebb-nagyobb pénzét a két bankár. Egy fogadónak egész személyzete a főnöktől a szobaleányig Drechslerékre bízta megtakarított pénzét.

— **A tréfa bolondja.** Egy muszka gavallér ostoba módon győződött meg arról, hogy szerelmes bele a menyasszonya s nemcsak érdekből akar a felesége lenni. Telegrammot küldött neki, amiben azt írta, hogy meglátogatta. A leány boldogan várta. Akkor aztán egy másik telegramm érkezett, amiben az állott, hogy a vőlegénye hirtelen meghalt. A csapás iszonyuan lesújtotta a menyasszonyt. Beteg lett a nagy fájdalomnak. S amikor a legnagyobb bánatban kesergett, megkopogtatták az ablakát és előtte állott a halott — egészségesen, jól mulatva a tréfán, amit nagy furfangosan kieszelt. A leány nagy sikoltással összeesett s elvesztette az eszét. Nem ismer meg senkit. Ugy beborult az elméje, hogy ki nem deríti már semmiféle tréfa.

— **Éjfélű látogató.** Ma éjfélűtájban az Andrásy-ut 49-ik számú ház második emeletéről segélykiáltások hallatszottak. A földszinten az *Abazzia* kávéház vendégei is meghallották a sikoltozást és fölröhantak az emeletre. *Darvai Mór* főreáliskolai igazgató lakásába behatolt egy betörő. Csak *Darvainé* és a szobalány volt otthon, akik szörnyen megijedtek az éjfélű látogatótól. A segélykiáltásra többek között *Szajó* rendőrkapitány is fölszaladt az emeletre és rögtön nyakoncsipte a betörőt, aki nem volt más, mint *Darvainé* nővéreinek az inasa. A betörőt urnője éppen ma bocsátotta el szolgálatából. A facér urasági inast egy rendőr bekísérte a VI. kerületi kapitányságra.

— **Uj helyiség.** Az az általános kedveltség, amelynek a *Lukács-féle* gyors-nyereményjegyzék feltétlen megbízhatósága következtében nemcsak a játszóközönségnél örvend, hanem pontosságánál fogva a főlárúsítóknál is szinte nélkülözhetetlenné vált, arra indította annak kiadóit, hogy minden követelményeknek megfelelő, nagyobb helyiséget nyisson Fűrdő-utca 10. szám alatt. *Lukács* Vilmos a mai napon a méltányosságánál fogva kiváló és különös szerencse által annyira kitüntetett fögyűjtődéjét szintén oda helyezte át.

Szegény tigrisek.

— Jelenet az őserdőben. —

(Az angol képviselőházban *Brodrick* kijelentette, hogy intézkedéseket tettek az afrikai vadállatok kímélésre vonatkozólag.)

A tigris: Te, Leó!
Az oroszlan: Mi kell, öreg?
A tigris: Mit szólnak Brodrickhoz?
Az oroszlan: Brodrick jó fiú. Hogy sajnál benünket! Igazán szomorú a mi helyzetünk! (Fölfal egy Afrika-utazót.) Semmi kereset!
A tigris: Semmi, babám, semmi.
Az oroszlan: Ott látok egy kisdud csoportot. Elő! egy kövér...
A tigris: Valóban, pompás falat!
Az oroszlan: Talán bujnánk el a bokorba...
A tigris: Jó. (Elbujnak.)
Az oroszlan: Nagyon komolyan beszélnek. Valami bizottság...
A tigris: Itt az idő. Hopp... (Kiugranak, fölfalják a társaságot.)
Az oroszlan: Valami a torkomon akad...
A tigris: Mutasd... Egy névjegy...
Az oroszlan (olvassa): Brodrick...

—o—

FŐVÁROS.

(*) **Az új villamos vasutak tarifája.** A székesfőváros tanácsának a fölhívására a budapesti közuti vaspályatársaság javaslatot terjesztett elő, az ezután megépítendő új vonalak díjazása tekintetében, amely a fővárossal kötött területhasználati szerződésben nincs megállapítva. A javaslat kiterjed a Kőbányáról Rákosfalvára tervezett vonalra, a farkasvölgyi s az óbudai főtérőtől az óbudai temetőbe és a falvatori gátig tervezett vonalra. A javaslat a területhasználati szerződésben lefektetett alapelveken épül föl; s a szakbeszámot hozza javaslatba, 6 krajoáros szakasz és 4 krajoáros gyermekjegyekkel; a farkasvölgyi temetőből vezetendő vonalon 12, illetőleg 6 krajoáros díjazást proponál. Gondoskodás történt a szükséges átszálló jegyekről is.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET.

** **A Népszínház premliereje.** Jones Sidney operetteje, a *Görög valszolga* következő szereposztással kerül szombatn színré: *Aspasia* — *Kürü Klára*;

Iris — *Hegyí Aranka*; *Antónia* — *Z. Bárdi Gabi*; *Melanopis* — *Csatai Zsófi*; *Licinia* — *Eötvös Stefánia*; *Flavia* — *Solymosiné*; *Heliodorus* — *Németh*; *Archias* — *Szirmay*; *Marcus Pomponius* — *Solymosi*; *Dioméd* — *Raskó*; *Manlius* — *Ujvári*; *Lollius* — *Tollagi*; *Lilius* — *Lubinszky*; *Curius* — *Kiss Mihály*.

** **Klasszikus ifjusági előadások.** Ez év április havában a belügyminiszter február 25-én kelt engedélyével a Nemzeti Színház olyan előadások sorozatát indítja meg, melyek a tanuló ifjuság számára a színház műsorának klasszikus darabjaiból kerülnek ki. Ez előadásokat minden hét egyik hét-köznapjának délutánján fogják megtartani, szerdán vagy csütörtökön. A klasszikus előadások célja első sorban az, hogy a tanuló ifjuság hozzá juthasson a Nemzeti Színház amaz előadásaihoz, amelyek főképpen az ifjuságnak valók, azért ez előadásokat még a vasárnap délutáni előadásoknál is olcsóbb helyreállítás mellett rendezik, még pedig úgy, hogy a jegyeket az ifjak a saját intézeteikben előre lefoglalhatják. Természetes, hogy a klasszikus előadásokból a színházra semmiféle anyagi haszon nem háromolthatik s arra nem is törekszik. A színház teljesen megelégszik azzal az erkölcsi eredménnyel, hogy az ifjak egyrészt tanulmányaikat egészítik ki, másrészt hozzászoknak ahhoz, hogy szellemi élvezeteiket a Nemzeti Színházban keressék — s ne egyebet, olyan helyeken, amelyek rájuk megrontólag hatnának — de viszont ez előadások rendezésével a Nemzeti Színház fokozottabb mérvben megfelel ama magas erkölcsi és művészeti feladatnak, amelyet szem előtt kell tartania. Gróf *Keglevich István* intendáns, midőn ez előadások megtartását elhatározta, érintkezésbe lépett dr. *Erődi* Béla tankerületi főigazgatóval, aki az eszmét a legnagyobb lelkesedéssel fogadta és tette magáévá. Erődi ezután a fővárosi középiskolák igazgatóit értekezletre hívta egybe s ezek is teljes örömmel járultak ahhoz, hogy a klasszikus előadásoknak az ifjuságot megnyerjék s szinte vállalkozni kívántak, hogy az ifjuságnál ez előadások összes jegyeit elhelyezék. Hogy azonban más érdeklődők, esetleg a tanuló rokonai vagy szülei is megnézhessék a klasszikus előadásokat, a tanulók által igénybe nem vett páholyok a közönség rendelkezésére fognak bocsátani. Tervben van az is, hogy ez előadásokat egy-egy író-tanár fölolvasása előzze meg. Ha *Himfy* *dalait* adják, *Kisfaludy* koráról, ha a *Gárdistákat*, a testőröknek a magyar irodalomban való szerepléséről, vagy más alkalmakkor *Szigligetiről*, *Jókairól*, *Shakespeare-ről*, *Calderon-ról*, *Schiller-ről* stb. sok olyan érdekes, szép és tanulságos dolgot fognak az illető előadók fölolvasni, amelyek hatását a fölolvasást követő színházi előadás még nagyobbá és maradandóbbá teheti. Megjegyzendők tartjuk még azt is, hogy az intendáns gondoskodott arról, hogy a legszegényebb tanulók is hozzájuthassanak a klasszikus előadásokhoz, amennyiben vannak 20 krajoáros helyek is; sőt valószínű, hogy maga az ifjuságnak tehetősebb része is gondoskodni fog arról, hogy szegényebb sorsú kollegáik teljesen ingyen kaphassanak jegyeket. A klasszikus előadások rendszeresítésére az idén április és május hónapok mintegy kíséreltetül szolgálnak. Ha e kíséreltet beválik, a jövő év egész évadján át lesznek minden hét egyik köznapjának délutánján ilyen ifjusági előadások, amelyek egyébként a vasárnap délutáni előadásokat nem zavarják, sőt annyiban még emelik, hogy azokon teljesen népszerű darabok lesznek előadhatók.

** **Műsorváltás.** A magyar királyi Operaházban vasárnap március 5-én a *Proféta* előadása *Hilgermann Laura* betegsége miatt elmarad s helyette a február 26-ról *Kaczér* betegsége miatt elmaradt *Roland mester* kerül színré bérletszűnetben.

** **A bécsi operett Oroszországban.** A bécsi *Carl-Theater* operett-ensemble-ja, hogy ahogy a múlt évben tette, az idén elmegy Oroszországba. A társulat március közepén indul és Pétervárot kezdi megvendégtájkait. Az operett-primadonna most is *Stojan* kisasszony lesz, aki tavaly mesés nagyságu briliánsokkal tért vissza az orosz fővárosból.

** **A vidéki színeszet elvi határozatal.** Az *Országos Színész-Egyesület* központi tanácsának a határozatából fontos munkát készült el a napokban: gyűjteménye azoknak a miniszteri rendeleteknek is elvi jelentőségű tanácsai és közgyűlési határozatoknak, amelyek a színeszetre nézve husz éven keresztül hoztattak. Ez a husz éves időszak 1878-tól 1893-ig terjed s a terjedelmes kis színész-kodex tizenegy miniszteri rendeletet és száznyolcvan, részben tanácsai, részben pedig közgyűlési határozatot foglal magában. A munkát most egy hármas bizottság revíziója alatt van s ha ez a bizottság elvégezte dolgát, az egyesület a vidéki színeszetre oly fontos gyűjteményt ki fogja nyomtatni az egyes társulatok részére.

** **Gyermekelekedés.** Az Operaházban, holnap (szerdán) gyermekelekedés gyánant *Humperdinck* műsége, a *Jancsi és Juliska*, meg a *Babatündér* halott ka-

rül színe. Az előadást, mely kivételesen már 1/2 óra-
kor kezdődik, a Telefon Hírműködő közvetíteni fogja, s
így az előfizetők otthon is hallgathatják. Opera után
11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókön.

Dr. Pepi. — Hajnali vendég.

— A Vígyszínház bemutatója. —

Budapest, február 28.

Két darabot mutattak be ma este a lipótköri
színházban. Albert Carré-nak Dr. Pepi (Dr. Jojo)
című háromfelvonásos bohózatát, amelyo ráadás-
számba ment még egy egyfelvonásos vígjáték *Síra-
dán-tól Hajnali vendég* cím alatt.

Hogy előbb ezzel a ráaddással végezzünk, a
Hajnali vendég amolyan könnyed lever de rideau,
amilyen százszámra terem a francia színpadi iroda-
lomban: egy csipetnyi ötlet fűszerezve egy csomó
gall szellemességgel. A kis darabban egy öreg ur
ott felelti magát egy szép özvegyecskének a bál-
ján s hajnali négy óra tájban ébred fel, ami-
kor a vendégek már eltávoztak s a fiatal házi-
asszony már egyedül van és éppen lefeküdni
készül. A pikáns kis helyzet — talán azért mert
Bavian ur már túl van az ötvenen! — nagyon
szolidul bonyolódik ki olyanformán, hogy a hajnali
vendég éppen annak a fiatal embernek a nagybácsija,
akibe az özvegyecske szerelmes s a kis bali kaland
után beleegyezik a fiatalok házasságába, melyet eddig
ellenzett.

A kis darabot *Hegedűs* és *Delli Emma* sok szel-
lemmel játszották meg.

Nem ilyen szelid darab a Carré bohózata. Erős
fűszer dolgában a Dr. Pepi méltán sorakozik a *vég-
rehajtó* és a *teknősbéka* mellé, amely darabokon a
budapesti ártatlanságok annyit pirultak, amennyit
évtizedek óta nem. Ez a darab is tehát a Vígyszínhá-
znak nem annyira a fehér, mint inkább a rózsaszínű
estét fogja szaporítani.

Röviden összefoglalva a darab meséjét: ez a
Dr. Pepi voltaképpen Richard orvos, aki valamikor
nagyon pikáns praxist folytatott a könnyűvéru hől-
gyecskék közt a fentebbi álnév alatt. Miután azon-
ban elvette Courtelin ur leányát és elegendő vagyonra
van, nincs kedve praxist folytatni. Ambiciózus apósa
azonban újra belekényszeríti a praxisba s ez össze-
hozza egy korábbi szeretőjével, Hermance-al, aki
Cocherel rendőrbiztos felesége lett.

Cocherelné asszony lakásán aztán neki indul
a bohózatos hajszá, amelyben a fiatal orvos feleségét
az egyik sötét szobába zárják össze egy idegen fiatal
emberrel, őt magát pedig a saját anyósával egy má-
sik sötét szobában. A helyzet hajmeresztően pikáns,
de mind a két asszony sértetlenül kerül ki a bezárt
ajtók mögül s az öreg Courtelin alap nélkül kevere-
dik gyanuba a rendőrbiztos feleségével. Mindez a harm-
adik felvonásban tisztázódik s Courtelin ur is le-
mond arról az ambíciójáról, hogy veje tovább
praktizáljon.

A darabon sokat szórnyülködtek, de még többet
kacagtak s az effajta francia bohózatok nem is akarn-
ak egyéb célt éni, mint azt, hogy a t. c. közön-
ség szórnyülködve kacagjon, vagy kacagva szórnyül-
kődjék rajtok.

Az előadásban *Haraszthy Hermin*, *Kalmár Pi-
roska*, *Pócsi Paula*, *Nikó Lina*, *Boross Ferike*, *Balassa*,
Góth, *Szerényi*, *Tapolczai* és *Gyöngyi* vettek részt, akik
egymással vetekedtek a jó kedvben. A darab minden
valóságosság szerint, hosszú ideig fog a műsoron
maradni, mint vérbeli testvérei: *A végrehajtó* és *A
teknősbéka*.

A szereplőket minden felvonás után sokszor
hívták. (M.—s.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Német irodalmi tan- és olvasókönyv.**
Laszky Ármán jónévi nagyváradi könyvkereskedő
kiadásában megjelent: Német irodalmi tan- és olvasó-
könyv, szerkesztette dr. Demé Győző, a pedagógiai
irodalom e kitűnő munkása. Átnéztük e vaszkó kö-
tetet, mely stilisztikai, retorikai, poetikai és iroda-
lomtörténeti vázlataival és szemelvényeivel első sor-
ban ugyan a középiskolák, kereskedelmi szak- és
felsőbb leányiskolák összes felsőbb osztályainak
használatára készült, de a magánhasználatban is na-
gyon be fog válni s meggyőződünk, hogy a magyar
ügyet jobban szolgáló, egészen néve tanulságosabb
s mindamellett olcsóbb német nyelvkönyvünk nincs.
Emeli még a könyv hasznavehetőségét a sok magya-
rázó jegyzet, műfaji fokozatosság szerint egybeál-
lított tabella, valamint az is, hogy kiegészítő része
egy külön, a direkt módszer szolgáltatásban álló
Kendzser német nyelvtan Kedveltsége mellett szól
az a körülmény is, hogy rövid idő alatt immár a
harmadik kiadást érte.

○ **Népszerű felolvasás Bosnyákországról.** *Szo-
kolay Kornél* kollégának ma este a *Szabad Lyceumban*
népszerű felolvasást tartott Bosnyákországról és
Hercegovináról. A műgyetem egyik tágas termét

egészen megtöltö díszes közönség élénk figyelemmel
kísérte az előadást és végül lelkesen megtapsolta a
felolvasást. *Szokolay* kiterjeszkedett ennek a két érde-
kes országnak a történelmi, irodalmi, néprajzi vi-
szonyainak az ismertetésére; beszólt előadásába
*Kállay Béni*nek *Bethlen Vilma* grótnőnek cikkelyét a
bosnyákországi orvosokról. Aztán megemlékezett
*Kállay Béni*nek ez országot újabbkori történetéről
elválaszthatlan működéséről, a bosnyák műiparról.
Részletesebben foglalkozott a felolvasó ez országok
fővárosaival, Szerajevóval.

○ **A Régészeti Társulat közgyűlése.** Az Or-
szágos Régészeti és Embertani Társulat ma tartotta
közgyűlést Forster Gyula elnöke alatt. Dr. Szend-
rei János a bodrog-vécsi már ősmert régészeti lelő-
helyről mutatott be újabb nagybecsű honfoglalás-
korabeli leleteket. Azután ugyancsak dr. Szendrei ol-
vasa fel jelentését a társulat múlt évi működéséről.
A társulat vagyona 10.609 forint.

VIDÉK.

— **(Zempléncsü közgyűlése.)** *Sátorfalja-Uj-
helyről* táviratozza levelezőnk, hogy Zempléncsü
mai közgyűlést *Molnár István* főispán bejelentette,
hogy a szokásnak hódolva, állását az új kormány
rendelkezésére bocsátja, s tekintettel előrehaladott
korára, mindent el fog követni, hogy állásától föl-
mentsék. *Matolay Etele* alispán a közgyűlés lelkes
helyeslése és eljenzése között maradásra kéri a fő-
ispánt, aki az óvációt megköszönte. A közgyűlés
megbízta az alispánt, hogy az új miniszterelnököt és
kormányát, mihelyt ez bejelentve lesz, a vármegye
névében üdvözölje.

MULATSÁGOK.

)(**Ujságrók bálja.** A *Budapesti Ujságrók Egye-
sülete* március 5-iki hangversenyének teljes műsora
a következő: 1. *Erkel Ferenc Nyitány Báthori Mária*-
hoz; előadja a Nemzeti Zenede zenekara *Gobbi*
Alajos karnagy vezetése alatt. 2. *Kiss József Nápolyi*
emlék. Költemény; melodramatikus zenéjét szerzette
Máder Raoul, az opera-karnagy. Szavalja *Gál Gyula*,
a Vígyszínház tagja; kíséri a Nemzeti Zenede zene-
kara a szerző vezetése alatt. 3. *Tschakowsky Serénade.*
Előadja a Nemzeti Zenede zenekara *Gobbi* Alajos
karnagy vezetése alatt. 4. *Volkmann Róbert Sappho.* Nagy
drámai jelenet, magánének és zenekarra. Éneklő *Dionys-
Handel* Berta asszony, az Operaház tagja. 5. *Heltai*
Jenő és Makai Emil: Duett az év komédiájából.
Éneklők *Vizvári Gyula* a Nemzeti Színház és *Hegedűs*
Gyula a Vígyszínház tagja. 6. *Chansons à dire* par *Miss*
Mary Halton. 7. *Hadnagy uram civílen.* Bohózat egy
felvonásban *Kadelburg Gusztáv* után szabadon át-
dolgozta *Reiner Ferenc*. Személyek: Bajor ezre-
des — *Gál Gyula* (Vígyszínház). Vilma leánya
— *Ligeti Juliska* (Nemzeti Színház). Gózon Lajos
hadnagy — *Ráthonyi Ákos* (Magyar Színház). Störök
őrnagy — *Balassa Jenő* (Vígyszínház). Oldal Jancsi,
az ezredes legénye — *Zilahy Gyula* (Nemzeti
Színház). A hangverseny, amely után tánc kö-
vetkezik a Vigadó nagytermében tartatik meg és
9 órakor kezdődik. Az előjegyzett jegyeket a rendez-
zőség még péntek estig tartja fenn, azután az ujonnan
jelentkezőknek adja el. Meghívók és jegyek a hang-
verseny napjáig kaphatók a *Budapesti Ujságrók Egye-
sületén* (Károlyi-körút 4. szám.).

)(**Az Otthonból.** Az *Otthon* írók és hírlapírók
közének választmányá ma délután 3 órakor *Rákosi*
Jenő elnöklésével ülést tartott, mely megállapította a
március 19-én tartandó közgyűlés napirendjét. Még
egyéb folyó ügyeket is elintézték a választmány.
Elhatározta, hogy *Hegedűs Sándor* és *Pósz Sándor*
minisztereket, az *Otthon* tagjait küldöttséggel fogja
üdvözölni.

)(**A magyar kereskedelmi és iparosarnok**
pompás mulatságot rendezett ma Arany János-utcai
helyiségében, melyben ez alkalomra nagy közönség
gyűlt egybe. A közönség sorában ott láttuk *Matkó-
vics Sándor* v. b. t. tanácsost, *Sándor Pál*, *Simon Jak-
káb*, *Waal Béla* tőzsdetanácsosokat és a kereskedő-
világ sok más előkelőségét. Az est hangversenyyel
kezdődött, amelyen *Z. Bárdy Gabi*, *Zilahy Sándor*
Vilma, *Schuch Jakabné* és *Németh József* működtek
közre, akiknek a közönség zajos tapsokkal háialta
meg a nyújtott élvezetet. Hangverseny után tánc kö-
vetkezett, amelyben mintegy 80 pár vett részt. Ott
voltak:

Asszonyok: *Ádler Sándorné*, *Deutsch Vilmosné*,
Beck Oszkárné, *Mitszki B. Miksáné*, *Satori Mórné*,
Dr. Loschütz Lajosné, *Rédl Meláné*, *Blau Gyuláné*,
Stettner Józsefné, *Erőss Zsigáné*, *Glückstahl Albertné*,
Klein Bertholdné, *Reisz Henrikné*, *Schubert Lajosné*,
Schöffler Félixné, *Barna Izsóné*, *Hochenberg Fe-
renccné*, *Reich Arturné*, *Lövinger Gyuláné*, *Grosz*
Andorné, *Gescheidt Arminné*, *Stern Armandné*, *Tisch*
Gyuláné, *Fried Mórné*, *Hirschler Ernőné*, *Schma-
berger Béláné*, *Schnitzberger Oszkárné*, *Pollacek*
Lajosné, *Klein Gyuláné*, *Berger Zsigmondné*, *Wallah*
Antalné, *Gescheidt Samuné*, *Klein Lipótné*, *Mandi*
Adolfné, *Löwy Ferencné*, *Fleischman Gyuláné*, *Wain-*

berger Hermáné, *Goldberger Gyuláné*, *Diamant*
Mikszáné, *Frankl Ignácné*, *Dr. Berkoviczné*.

Lányok: *Ádler Irén* és *Paula*, *Stettner Gizella*,
Erős Olga, *Duschán Zsenka*, *Polgár Berta*, *Klein*
Irma, *Polika*, *Reich Olga* és *Gunda*, *Fuchs Szerénke*,
Stern Franciska, *Werner Zsófia*, *Klein Irma*, *Weisz*
Gizella, *Weinberger Olga*, *Rédl Zsófi*, *Fleischmann*
nővérek, *Berkovics Gizella*.

)(**A vendéglősök bálja.** Néhány napi szünet
után ma ismét felhangzott a vig muszikusok a Royal-
szálló disztermében, ahol a budapesti szállások,
vendéglősök és korcsmárok ipartársulata és pincér-
egylet tartotta bálját. A farsangból kiszorult ez a
mulatság is, mert akik rendezték, azoknak farsangban
a mások mulatsága ad dolgot, de az nem volt ártal-
mára a bálnak, mert mint minden évben, ez alkalom-
mal is annyi szép lány és asszony gyűlt össze a
teremben, hogy mozogni is alig lehetett. Bálanya
nem levén, a mulatságot *Gundl* ipartestületi elnök és
Kammer Ernő bálelnök nyitotta meg. A táncokban
120 pár vett részt.

Asszonyok: *Spiró Ferenccné*, *Mihó Györgyné*,
Baron Anna, *Kaltmann Anna*, *Purzl Tamásné*, *Benich*
Jánosné, *Wolf Lipótné*, *Freund Antalné*, *Káli Já-
nosné*, *Keszler Ferenccné*, *Kovacsécsics Arminné*,
Schusztar Antalné, *Czilbauer Ferenccné*, *Altmann*
Ignácné, *Siller Ágostonné*, *Langer Lipótné*, *Watterich*
Adolfné, *Witter Antalné*, *Schmid Károlyné*, *Berkes*
Antalné, *Hasenberger Ferenccné*, *Leimetter Istvánné*,
Söveggyártó Ferenccné, *May Ferenccné*, *Klein Ro-
gina*, *Brimüller Antalné*, *Simon Imréné*, *Özvegy*
Günzl Manóné, *Tersztánszky Sándorné*, *Alt-
mann Mórné*, *Sztanoy Miklósné*, *Kis Tiborné*,
Tóth Jenőné, *Jaiczay Jánosné*, *Stückli Kálmáné*,
Groszkó Ferenccné, *Büttner Jánosné*, *Huszka Istvánné*,
Springut Janett, *Kraff Jánosné*, *Tomola Rolandné*,
Fent Nándorné, *Böhm Emilné*, *Petánovics Józsefné*,
Weisz Károlyné, *Bittenbinder Jánosné*, *Paulk An-
tálné*, *Maloschek Józsefné*, *Holndonner Ignácné*,
Schwarzl Józsefné, *Mayer Jánosné*, *Nagy Fe-
renccné*, *Liedl Józsefné*, *Kleimetter Jánosné*, *Al-
nach Ferenccné*, *Freisz Károlyné*, *Valcz Józsefné*,
Kovács Józsefné, *Szentgyörgyi Ferenccné*, *Zorn*
Emilia, *Simonek Antonia*, *Bernhardt Gyuláné*, *Rosta*
Ferenccné, *Jálics Ignácné*, *Gelbmann Andrásné*,
Köber Lenárdné, *Löwy Mórné*, *Appl Jánosné*,
Bódo Etel, *Pillmayer Lórinccné*, *Holländer Dezsóné*,
Somy Mihályné, *Kommer Antalné*, *Pelmried Antalné*,
Reich Johanné, *Weisz Gusztávné*, *Hornják Mihályné*,
Dunka Józsefné, *Kaiser Miksáné*, *Blau Ignácné*, *Mit-
rovicz Adolfné*, *Mayer Józsefné*, *Simon Józsefné*,
ö. v. *Gaidorszky Mari*, *Kommer Ferenccné*, *Schwer-
titzky Ignácné*, *Széga Gusztávné*, *Frommer Alajosné*,
Malikowszky Odónné, *Rosenfeld Adolfné*, *Meiz Al-
ajosné*, ifj. *Schweiger Józsefné*, *Lazi Jánosné*, *Kelner*
Mikszáné, *Lindmayer Mihályné*, *Gundl Jánosné*, *Lötl*
Dénésné, *Kiss Henrikné*, *Szvacsina Frigyesné*,
Fleischmann Adolfné, *Hell Józsefné*, *Fürst Tivadarné*,
Sárkán Jánosné, *Reich Frigyesné*, *Luther Károlyné*,
Tufek Ferenccné, *Kerecz Ferenccné*, *Okrona Mártonné*.

Lányok: *Sacheniczky Lajza*, *Purzl Irma* és
Anna, *Keil Emma*, *Frend Berta*, *Adamovics Krisz-
tina*, *Feith Teresi*, *Feith Katia*, *Heller Katia*, *Zwer-
csek Vilma*, *Zwercsek Hermin*, *Witter Hermin*, *Ber-
kes Marcella*, *Berkes Margit*, *Hasenberger Vilma*,
Schusztar Karolin, *Schusztar Boriska*, *Ribbauer Irma*,
Wlaszák Boriska, *Söveggyártó Mici*, *Klein Etelka*,
Brunmüller Anna, *Bray Etel*, *Brunmüller Irma*, *Gün-
zel Mariska*, *Altmann Irma*, *Tersztánszky Emma*,
Till Lujza, *Kiss Vilma*, *Paulk Margit*, *Hegyesi Jó-
zsa*, *Maloschek Irén*, *Ulm Aranka*, *Schwarzl Teréz*,
Laczó Irén, *Bittenbinder Margit*, *Kleimetter Boris*, *Trup-
pert Ilona*, *Liedl Ernesztina*, *Udvardy Flóra*, *Valcz*
Gizella, *Rosta Ilona*, *Laczó Ilona*, *Reich Ilona*, *Reich*
Róza, *Annus Nina*, *Schmitt Anna*, *Hornják Anna*,
Hornják Irma, *Schwarz Gizella*, *Döl Irén*, *Kommer*
Katica, *Frimm Etelka*, *Finály Berta*, *Malikowszky*
Kamilla, *Loszkott Lenke*, *Rosenfeld Rozália*, *Rosen-
feld Sarolta*, *Meiz Hermin*, *Holczhafer Mariska*, *Bro-
kesch Mariska*, *Pazzi Katica*, *Lindmayer Elza*, *Horváth*
Matild, *Pöltz Gizella*, *Ober Berta*, *Szvacsina Anna*,
Bözy Erzsike, *Kell Borbála*, *Tomesanyi Margit*,
Fürst Micike, *Sarlay Micike*, *Reich Irénke*, *Reich*
Aranka, *Abel Annuska*, *Statt Anna*, *Gerőcs Gizella*,
Okrona Gizella, *Stöckel Katica*, *Gebauer Mariska*,
Gebauer Aurélia, *Huszka Erzi*, *Möler Cecília*, *Tom-
ola Etelka*, *Kapitány Emmi*, *Szabó Jolán*, *Bitten-
binder Etel*, *Schusztar Rózi*, *Horváth Anna*, *Horváth*
Erzsike, *Pelczmann Róza*.

)(**A Tisztviselők Országos Egyesülete** márci-
us 11-én a Vigadóban hangversenyyel egybeköt-
tött estélyt rendez. Közreműködnek *Bekics Gusztávné*,
Inkei Gizella, *Hermann Erzsike*, *Ráthonyi Otília*, *Pe-
terdi Sándor* és dr. *Vrabély Armand*. A kik meghívókra
igényt tartanak, forduljanak az egyesület irodájába
(Erzsébet-tér 16. I.)

EGYESÜLETEK.

(**A magyarság Versecon.**) A *Versec* és vidéke
magyar nyelvterjesztő egyesület múlt vasárnap tartotta
meg XIV-ik évi közgyűlést dr. *Seemayer Karoly*
előnöke alatt. Az egyesület a nemzetiségi városban
szép tevékenységet fejt ki s céljai elerére eddig több
mint 14.000 koronát áldozott. Minden tevékenységét
oda irányítja, hogy a magyar szó, a magyar nyelv
elfoglalja jogos terét. E célból rendez bazaarás ünne-
pélyeket, a szegény tanulókat ingyen iskolai köny-
vekkal látja el, pályadíjakat tűz ki, magyar nép-
könyvtárt alapított, melynek értéke 2000 korona, a
„Delvidéki magyar színészveteránok”-et 2400 korona
berlettel és 400-600 korona segéllyel gyámolítja,
közvetíti a magyar városokkal a gyermekeserét, a

délvidéki német lányokat mint „bonne-okat” magyar családoknak elhelyezni s e tekintetben igen szép eredményt ért el az idén is. Az egyesület egyik legfontosabb teendője, hogy a beszámázott magyarságnak elismertetését és elismerését megakadályozza, sajnos, hogy erre még most is nagy szükség van. Számítlan tömegyökeres magyar nevű család él Versecen, melynek tagjai egy árva szót sem értenek magyarul, elfeledték apák nyelvét. Hogy az elnevezetelődésnek gát vessünk, *Wlassics* miniszter állami elemi iskolát állít fel Versecen egyelőre két tanulóval.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Esterházy Miklós freskói.** Pállik Béla még 1894-ben indított pört gróf Esterházy Miklós ellen, akinek tatali színházában két freskót festett. A gróf nem akart fizetni, mert szerinte Pállik évi fizetést kapott s ezért tartozott a festményeket elkészíteni. A festőt két fórum el is utasította, de a Kuria elrendelte, hogy szakértőket hallgassanak meg. Ez meg is történt, az alsó fórumok azonban ismét elutasították Pállik keresetét. De a Kuria úgy döntött, hogy ha a gróf esküt tesz arra, hogy Pálliknak külön díjazást nem ígért a freskókért, akkor megnyerte a pört, de, ha le nem teszi, akkor köteles Pálliknak 9000 forintot a freskókért és 1654 forint perköltséget megfizetni. A gróf azonban meghalt, mielőtt az esküt letehette volna s örökösai azt kérték a bíróságtól, hogy tekintse az esküt letettnek. A törvényszék az örökösök kérését elutasította s így határozott ma a királyi tábla is. A művész tehát mégis megnyerte a pört.

§§ **A hűtlen bajtárs.** Két hónapja már, hogy *Kronfeld Jenő* tüzérfőhadnagy eltűnt a fővárosból. Elment új hazát keresni túl a tengeren, mert itthon nem lehetett maradása. Elsikkasztotta ezredének rábizott pénzét, vagy 2890 forintot s menekült sietve a büntetés elől Amerikába. A főváros jobb körében forgolódott főhadnagy szűkése mindenütt kínos föl-tűnést keltett. Ezrede most pört indított ellene s a törvényszék felhívta az ismeretlen tartózkodású Kronfeldet, hogy az április 10-iki tárgyaláson magát képviseltesse. Bizonyára ezrede számít legkevésbé arra, hogy a hűtlen bajtárs képviselőt küld a tárgyalásra.

§§ **A fegyelem.** A gyermeknevelésnek ezt a kellékét sokan és sokszor félreértették már. Nemrégiben *Pálmái Károlynétől* terjesztették el rosszakarú azt a hírt, hogy László nevű kis fiát sanjargatja. A rendőrség vizsgálatot indított és a büntető bíróság beszüntelt határozatot hozott ebben az ügyben, mert kiderült, hogy *Pálmái Károlyné*, született *Grauer Irma* a terhére rótt büncselekményben teljesen ártatlan. Kis fiát nemcsak hogy nem bántalmazta, de anyai gyöngédséggel ápolta beleségében.

§§ **Kapitány és bérlő.** Érdekes tárgyalás indult meg ma a nagyváradai törvényszéknél; vádlottak: *Zeiterer József* nyugalmazott közös hadsergebeli kapitány és *Weiszlovits Gyula*, a Csáky-uradalom egyik bérlője. 1896. nyarán a két régi ellenség a Weiszlovits tanyáján keresztülvivő országúton összehozott. *Zeiterer* kést rántott elő és arval támadt, *Weiszlovits* eleinte lovagostorával védekezett, majd revolvert rántott elő, de nem lőtt. *Zeiterer Weiszlovits* provokálását nem fogadta el, hanem kölcsönösen bevadolták egymást súlyos testi sértésért. A tárgyalás *Millye Gyula* elnöklése alatt óriási közönség jelenlétében naphosszat tartott és még 4-5 napig fog tartani.

§§ **Az aradi adóhivatali sikkasztó.** Az igazságügyi orvosi tanács megállapította, hogy *Bács Nándor* adóhivatali sikkasztó elméje normális, örültségét csak szimulálta és a sikkasztást beszámítható állapotban követte el. *Bácsot* a napokban hazahozták. A végtárgyalást márciusban folytatják.

TÁVIRATOK

Hága, február 28. Az itteni internuncius azon fáradozik, hogy keresztülvigye a pápának a nemzetközi békekonferenciára való meghívását. Valószínű azonban, hogy jöllehet a nagyhatalmak helyeslik a tervet, Anglia tartózkodása miatt egészen elmarad a békekonferencia.

Salzburg, február 28. *Dr. Haller* herceg-érseket ma saját kívánságára elláták a balotti szentségekkel, jöllehet az orvosok kijelentése szerint veszedelmétől nem kell tartani.

Németország külpolitikája.

Berlin, február 28. A birodalomgyűlés költségvetési bizottságában *Bülow* államtitkár a külügyi hivatal költségvetésének tárgyalása során azt mondta, hogy Németország és Anglia kormánya abban állapodott meg, hogy a német-angol egyezményt újabb megállapodás és bizonyos körülmények bekövetkezéséig titokban tartják, annál is inkább, mert nem annyira aktuális eseményekről, mint inkább jövőre bekövetkező eseményekről van banna szó.

Richternek a kérdésére válaszolva azt mondja *Bülow*, hogy a békekonferencia *Hágában* lesz és a meghívókat valószínűleg nemokára szétküldik. A konferencia összehűlésének idejét még nem állapították meg. *Oroszország* programot állított fel, amelynek egyes pontjaira néve a kormányok magán az értekezleten fognak állást foglalni.

A tárgyalás folyamán bejelentette továbbá az államtitkár, hogy a német kormány a *Kínában* uralkodó idegenellenes áramlatra és különösen a Dél-Sahtungban mutakozó forrongásra való tekintettel már hetekkel ezelőtt nagyobb éberségre intette a kínai kormányt. A németek ellen *Tiensinben* e hó 24-én intézett támadások következtében a kormány utasította a pekingi követet, hogy a kínai kormányt világosítsa fel a fölöl, hogy ha efféle események szigorúan meg nem toroltnak avagy ismétlődnek, ennek reá néve nagyon komoly következményei volnának. Németország nem szándékozik beleavatkozni Kína belügyeibe, de a kormánynak kötelessége öröködni a fölött, hogy az ottani belső zavarok ne érintsék német alattvalóknak, misszióknak és kereskedelmi vállalatoknak életét és vagyonát. A német birodalom fontos erkölcsi és anyagi érdekeit *Kínában* a leghatásosabban meg fogják védeni.

Bülow államtitkár elmondta továbbá a szamoai eseményeket. Héleket majd akkor fog mondani, ha levélbeli jelentéseket kap. Reméli azonban, hogy a zavarokat a három érdekelt hatalom barátságos viszonyánál fogva meg fogják szüntetni a német jogok és érdekek megóvásául. A szamoai viszonyok újabb rendezésének szükségét általában elismerik. A hármass uralom nem vált be. Németország beleegyeznek a területi különválasztásba, ha Anglia és Amerika hozzájárul. Addig azonban Németország az 1899-iki szerződés alapján marad, nem engedni meg ott biztosított jogainak csorbítását és érdekeinek megsértését, de tisztelni fogja a többi hatalmak jogait is.

Az afganisztáni emir halála.

London, február 28. Az alsóház mai ülésén *Lord Humilton*, India államtitkára közölte, hogy az indiai akirálytól kapott iratészerint az afganisztáni emir haláláról szóló hír nem nyer megerősítést.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 28. A mezőgazdasági társulat évi közgyűlése elfogadta azt az indítványt, hogy a földművelésügyi miniszter felszólítandó, hogy a magyar földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg hasson oda, hogy az osztrák-magyar követségnél mezőgazdasági szakértők alkalmaztassanak, továbbá hogy mezőgazdasági szakértőket alkalmazzon politikai hatóságoknál és kellő számu gyakorlatilag és elméletileg képzett szakértőt a földművelésügyi miniszternek.

Berlin, február 28. A Disconto-Gesellschaft felügyelő tanácsa elhatározta, hogy a közgyűlésnek az 1898. évre 10%-nyi osztalék fizetését hozza javaslatba.

Bécs, február 28. A községtanács ma elhatározta, hogy négy évre meghosszabbítja a szerződést a Depositen-Bankkal a huspénztárak kezelése tárgyában.

Berlin, február 28. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyezszázalékos magyar aranyjárdék 100.60. Magyar koronajárdék 98.10. Osztrák hitelrészvény 252.90. Osztrák-magyar államvasut 154.40. Déli vasut 30.60. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.30. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, február 28. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 232.90. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut —. Magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák aranyjárdék —. Osztrák ezüstjárdék —. Osztrák papírjárdék —. Bécsi bankgyűlés 140.25. Alpési bányarészvény —. Olasz járdék 95.80. Diskontó-bank 204.10. Laura-kohó —. Harpeni 158.30. Nyugodt.

New York, február 28. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* helyben február —. márciusra 76.%, májusra 78%. *Tengeri* február 41.%,

Chicago, február 28. *Buza* február 73.%, *Tengeri* február 37.%,

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Anubis. Szó sincs róla, hogy mi önt plagiummal vádoltuk volna. Nevetséges dolog olyasvalamit fogni valakire, hogy például ellopta a lipótvárosi bazilikát. Mi csak azt irtuk, hogy a *marék virág* Kiss Józsefnek az alkotása, (és nem mottó, hanem a *Tízék* című versében fordul elő.) Szabadság, szerelem . . . stb. Erről meg minden iskolagyerek tudja, hogy kitől való. Aki négy sorban ezt a két kifejezést használja, még pedig ugyanoly vonatkozásban, mint az igazi szerzők, az hibát követ el. Kiss József azt írja, hogy „Az én aratásom egy marék virág” — ez erőltetvebbül kifejezve úgy van, hogy

„egy marék virág az egész életom.” ezt pedig ő írta. Ugyanigy vagyunk a *Petőfi* tulajdonával is. Ahhoz pedig, hogy az ember erre rájőjjön, nem az kell — mint ő mondja — hogy sok verset irt és olvasott légyen, hanem egyszerűen csak az, hogy művelt magyar ember legylen. Nem kell az ilyesmiért haragudni. Igaz, hogy a nagy szellemek találkoznak, de hát néha az egyik nagy szellem a lakásán keresi föl a másikat. Ezuttal is így történt.

Bertuska. 1. Molnár Ferenc: *Magdolna.* (1898. Ára egy forint). — A oszók éjszakája. (1899. Ára egy forint.) Mind a kettő novelláskötet. Megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában. Szives sorait köszönjük.

E. S. Budapest. Előbb sokat, nagyon sokat kell olvasni s csak azután szabad arra gondolni, hogy az ember írjon is.

G. J. Nekünk nem elég jó. Igen sokszor megírt történet. Kívánsága szerint pár napig megőrizük a kéziratot.

Veritas 30. Sajnálattal nem nekünk való. Talán valamelyik felekezeti lapnak tessék elküldeni.

K. B. Ezek még mindig nem elég jók számunkra.

W. L. S. Várkony. Nehéz dolog így a távolból megítélni, vajjon sértő szándékkal mondotta-e a kávékisasszony azokat a szavakat. Mert ha az alacsonyabb szót csak úgy érte, hogy voltak önök olyan szobában is, melynek mennyezete még közelebb van a padlóhoz, akkor beláthatja, meg foglaltatik sértés a szavaiban. Ellenkező esetben bizony nem éppen hízélg megjegyzés! De bármennyire sértő is, nő tette; és így legföljebb annyiban reagálhatnak rá, hogy a jövőben nem keresik a kisasszony társaságát. De köszönni még akkor is illik. Ha nincs köztük személyes ismeretség, akkor egyszerűen napirendre tehetőnek az egész dolog felett.

Szidi. A *Gyurkovics leányok* mint regény már régebben megjelent, mint színdarabot a Magyar Színházban mutatták be először.

N. E. Szives kívánsága szerint történt.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EQUITABLE

az Egyesült Államok életbiztosító társulata New-Yorkban. Az ideérkezett kábeltávirat szerint az Equitable üzleti mérlegének főbb eredményei 1898. december végével a következők:

Vagyon 1898 végén	1,291,846.490 korona
Főössleg 1898 végén	236,652.445 „
Összevétel 1898. évben	251,246.430 „
A kötvénytulajdonosoknak kifizetett	
1898. évben	120,102.618 „
Uj fizlet 1898. évben	840,218.695 „
Biztosítási átlalék 1898 végén	4,985,786.670 „
A társulat fennállása óta kötvénytulajdonosoknak kifizetett	1,495,415.940 „

Mindenféle fajta élet- és járadékbiztosításokra szóló ajánlatokat elfogad a Magyarországi igazgatóság: Budapest, VI., Váci-körút 53.

Dr. Singer Armin

köz- és váltóügyvéd
irodáját VI., Eötvös-utca 9. sz. alá helyezte át.

Tisztelet annak, kit tisztelet illet!

Wilhelm Ferenc urnak, *gyógyyszerész Neunkirchenben*, Bécs mellett, írjak Altónából 1897. augusztus 11-én:

Immár 70 éves vagyok és 10 év óta izületi csuszban, ugyszintán arany-ésomóban szenvedtem és segélyt nem találtam. Csakis az ön *Wilhelm-féle antiarthritis, antireumatikus vértisztító-teája* szabadított meg bajomtól 3 hét alatt. Én is úgy, mint a gróf, kinek értecsítését a lapban olvastam, legszívesebben köszönetem fejezem ki önnek.

Teljes tisztelettel

Ackermann Christ, magánzó

Altona, Hamburg mellett, *Reichenstrasse 6.*

Főraktár: *Wilhelm Ferenc* gyógyszerész, Neunkirchenben A-Ausztria.

Egy osomag ára 1 frt, 8 adagra osztva.

Kapható *Budapestben:* *Török József* gyógyszer. *Király-u. 12.* *Pöri Ottó* gyógyszer. *Váci-körút 17.* *Thallmayer* és *Seitz*. *Kochmeister Fr.* utódai. *Neruda N. Bécsben:* és és kir. udv. gyógyszerész. *Berlinben:* *Schering's Grüna Apotheke*, *Chaussee str. 19.* *Münchenben:* *Dr. Bedall*, *Thal 13.* *Vidéken* minden jobb nevű gyógyszerészben és drogna-üzletben.

KÜLÖNFÉLEK.

Árbcófány.

Mint nagy időközben, néha-néha.
A rejtett áram hogyha megfeszül,
Ég, föld, a lég, a tenger összenéz a
Csodán, mely nő, oly ismeretlenül.

S egyszerre a hajónak árbcófa,
Mely száll a nagy, iromba habokon. —
Villám-lobovgány gyúl az éjszakába,
Mintegy önnönvilágító-torony.

Kit tölem az idő rég messze tépett,
S hozzám vezetnek elrejtett nyomok,
Fölkel szívemben olykor így a képed,
S emléked bús hajóm felett lobog.

Egy pillanatra elveszi a partot
Káprázata, s utam nem ismerem,
Aztán kihúny, ... s hajóm amerre tartott,
Írta vált újra át a tengeren.

S amíg megy a világitó-torony,
Amely szilárdul áll, s révet mutat,
Írmdokozom: végkép hogy ellobogj csak,
S többé ne jőjj, tévesztvem az utat.

Kisteleki Ede.

† Madame de Thèbes. Szintén egy nagy párisi jósnő, aki kitűnőket jósol. Még az esztendő első napjaiban fölkereste a *Gaulois*-nak egy munkatársa s meginterjúvolta a jelen esztendőre vonatkozólag. A titokzatos hölgy, aki azt mondja, hogy a csillagokból olvassa ki az igazságot — legalább azt mondja — rögtön megjósolta, hogy az első hónapoknak nagy eseménye lesz. Így szót követően:

— Az év első hónapjainak egy magasrangú személyiség súlyos következtetésekkel járó hirtelen halála fog jelentőséget adni.

Amikor ez a jóslás bevált, a *Gaulois* munkatársa újra fölkereste a titokzatos hölgyet, hogy most már a bekövetkezett haláleset következményeiről kérdezze meg. A jósnő vélekedése szerint Faure halálának nagy következményei lesznek, tragikus események fognak belőle kifejlődni, amelyek miatt azonban Franciaország nagysága és életképessége nem fog szenvedni. Rövid idő múlva politikai konkvenciák fognak kialakulni a halálesetből, de azok csak javára fognak válni Franciaországnak. Most már különben azt is erősítgeti madame de Thèbes, hogy Faure halálát egész bizonyossággal előre tudta. Az év elején Jeannine Dumas kisasszonnyal való beszélgetés közben ki is jelentette, hogy az idén még szép temetésben lesz részük és ez a temetés Faure lesz. Két órával később meghallotta Faure halálának a híreit. Egyébként így folytatja jóslásait madame de Thèbes:

REGÉNY.

Jour-fixe kisasszony.

(11)

— REGÉNY. —

Írta: MOLNÁR FERENC.

Óriási kacagással, pompásan mulatva néztek mind balra, a terített asztalra, aztán kitolakodtak az előszobába, becsukták maguk mögött az ajtót. Az üresen maradt szobákba még beszűrődött öltözködésük zsvajgó lármája, aztán az is elhalt, hogy valóban elmentek mind. A mama, a cselédség sehol se volt látható, valahol az udvari szobákban, meg a szomszédban kutatótt lázasan. A végig ragyogó őt szoba üres, elhagyatott lett, a tükörfől nézve tíz, a szalomban szédülőbálva a puha selyempárnáskák, egy kép ferdén lógott a falon, még ahogy Elzát keresték tréfából mögötte, s a kétoldalt kihúzott, fölterített asztal komoly, cillorgó-fehéren állott az ebédlőben, a késecskék, kanálkák katonás rendben, érintetlenül a süteménypiramis, a kis sonkászomlék, mint valami mesebeli ebető vár, amely alól ostrom nélkül vonult el az ellenség.

VII.

Künn pedig, a liget felé vezető kertes kis utcákon át a nagy elhatározásokhoz szükséges nyugodtsággal sietett kifelé Elza. Azon a biztonság, amelyvel a sarkokon befordult, egyik oldalról átment a másikra, látta, hogy kitűzött célja van. Kiért már a festőműterem kőz. Ah! ment, egy lélek se járt az utcán. Szerinte körülötte kis kertekbe élték óriási szemű kis művészházak nyugodtak, ilyenkor már a kávéházban ülnek a piktorok, zárva minden műterem. Az egyik kis házat ismerte is. Oda jártak az anvjá-

— Faure Felixet még egy nagy előkelő szemé-
lyiség is követni fogja a halálba. Nem mondhatom
meg a nevét, de annyi bizonyos, hogy valamelyes
koronás fő.

Az interview különben az elnökválasztás előtt
való napon történt és így a jósnő Faure utódjáról is
nyilatkozott. Beszélt egy nagyon intelligens fiatal
embernek, egy tiszta, okos elmenek a politikai sán-
szairól. Ez a fiatal ember Deschanel. Őt választának
meg mindenesetre az elnöki székbe, ha házas ember
volna. De mindenesetre nagy politikai jövőt jó-
sol Deschanelnek. Őt azonban az említett akadé-
málya miatt ki kellett hagynia a számításból, maradt
tehát: Méline és Loubet. Végül jósol a jósnő Loubet-
ről is. Megjósolja neki, hogy szintén hirtelen halál-
al fog meghalni és pedig még mint a köztársaság
elnöke. Az ő kabalája a hármas szám. Mivel a két
utolsó elnök hirtelen halállal halt meg, azért a har-
madikra is ez a sors vár. Ezzel azonban nem az
akarja mondani, hogy az új elnök nem éli meg a
törvényes hét esztendőt. Nagyon lehetséges, hogy
újra megfogják választani, de az bizonyos, hogy hir-
telen fogja érni a halál az Elyséesben. A jóslatait az
1899-iki esztendő jövőjébe vetett pillantással végzi.
Ez az esztendő ki fog tűnni erőszakos halálesetekkel
és szenzációs zavarokkal. A viharos események, a
heves vereségek, a tragikus meglepetések esztendeje
lesz ez, amely azonban — ismétli — nem árt Francia-
ország jövőjének, ellenkezőleg előmozdítja felvirá-
gozását.

† Buvárok öröme. A szegény buvárokra, akik
a tenger mélyeit kutatják, miközben óriási súlylál
nehézedik a mellükre a rengeteg víz- és levegőtömeg,
nagy megkönnyülés vár, ha igaz az a csudatömeg
fölfedezés, amelyet a párisi akadémia egyik legutóbbi
ülésén tárgyaltak. Jaubert és Laborde, két francia
tudós, már régebbi idő óta csak azzal foglalkozik,
hogy lehetne a levegőt mesterségesen uton előállítani.
Megfigyelték ugyanis azt, hogy a levegő al-
kötő részei, a nitrogén és oxigén közül csak
az oxigén használatos el a beleheléskor, míg
a nitrogén teljesen változatlanul kerül vissza a
levegőbe; aki tehát mesterségesen akar levegőt
előállítani, annak nitrogén beszerzéséről nem kell
gondoskodnia. Nehéz kérdés volt azonban az,
hogy miként lehet oxigént előállítani. Hosszas és fá-
radtságos kutatások után sikerült a két tudós-
nak olyan vegyi anyagot előállítani, amely a mogyoró-
levegőt teljesen megzsabadítja a szénsavtól, vizgőz-
től, meg a lélegzésre alkalmatlan egyéb anyagoktól,
egyszermind pontosan visszaadja a levegőnek azt
az oxigénmennyiséget, amelyet elvesztett. Három-
négy kilogramm ilyen anyaggal az egészséges felnőtt
ember huszonnégy óráig megélhet valamely légmen-
tesen elzárt helyen, például tenger alatt járó hajóban

val, egy divatos fiatal festő festette a mamát
minden délelőtt.

Az egyik fordulónál észrevette, hogy a tulsó
oldalon lassan sétálva halad előtte három alak.
Megismerte a középen a kis Mancit s jobbról
mellette Arturt. Baloldalt a francia guvernánt
haladt. Kikerülte őket jó nagy kanyarodóval és
sietett tovább. Egy pillanatra a kis Mancira gon-
dolt, sajnálta is kissé, hogy ő is már úgy kezdi.
Két-három év múlva — gondolta — már ez is
Zoláról és Maupassantról fog vitatkozni és az
lesz az egyetlen szerencséje, ha nem látja meg
valami Exnérné.

Ahová találkoztát ígért Miklósnak, ott meg-
állt a sarkon. A fiu nem volt ott, végig üres
volt az aszfaltos kis utca. Várni kellemetlen
volt, de hát mit csináljon egyebet. Föl-alá jár-
kált. Messziről hallatszott csak ide az Andrásy-ut
esti lármája, a faburkolat elegáns dübörgése. Egy
elkészt modell suhogott végig fölűn selyemru-
hában a kis utcán, majd zintre nesztelenül gör-
dült el mellette egy gummierekű fiakker. Miklós
még mindig nem jött. Akkor izgatott várakozá-
sában végigjárkált a rövid utcskán. Itt-ott egy
műterem, a tulsó oldalon egy gazdag börziánér
háza. A kapuban olyan lakaj állott, mint Bécs-
ban a főhercegek ajtaja előtt. Ezen mosolygott
is egy kissé, majd fölnezet az emeleti ablakokra.
Három volt kivilágítva sorjában. Valami zsur
— gondolta. Zsur, zsur és mindig zsur —
tette hozzá gondolatban — csupa ostoba-
ság, csupa szerelemserű apró viszony, csupa
zene, csupa „szecesszió,” csupa — zsur. Undoro-
dott a szurtól, a dekadens leánytársadalom e
Forumától, amely itélőszék is, parlament is, sőt
vendéglő, bálterem és kávéház, pletykaszoba,
kínveszterem és minden egyéb, ahol vagy
kinevetik az embert, vagy hozzáromlik a többi-
hez. Óriási szatirával gondolt a vendégeire,
akiket magukra hagyott. Annyira leszámolt e
pillanatban mindennel, hogy nem is törődött az
otthonhagyott zsurral. Majd valami körülményt
próbált valódni azzal, hogy e végső lépés-

vagy buvár ruhában. Részletesebb adatokat termé-
szetesen nem mondott el a két tudós arról a nevezé-
tes anyagról s ennyit is csak azért mondtak el,
hogy senki se vitathassa el tőlük a fontos fölfedezés
elsőbbségének jogát. Érdekes, hogy a további kísér-
leteket a tengerészeti minisztérium támogatásával
fogják végezni, ami bizonyára összefüggésben áll
azzal a nemrég világgá bocsátott hírrel, hogy a
francia hajórajt nemsokára egy tenger alatt járó ha-
jóval gyarapítják. Ez a fölfedezés azonban nemcsak
a hadviselés, hanem a gyógyítás szempontjából is
igen nevezetes, sőt fontos azért is, mert így a csa-
torna-munkások és bányászok munkája is könny-
nyebb lesz.

† A jövő esztendő postabélyegzők. A postai
bélyegzők kissé furcsa helyzetbe fognak jutni az
1900-ik esztendőben. A postabélyegzőkön ugyanis az
évszámoknak csak az utolsó két számjegye van fel-
tüntetve. Sokfelé most azon töprengtek, milyenek
lesznek a postai bélyegzők, mihelyt felvirrad az
1900-ik esztendő első napja. A töprengés tárgyaltan,
mert ebben a kérdésben rég döntöttek már és pedig
az 1897-ik esztendőben a washingtoni postakongressz-
szuson. Németország képviselőjének a javaslatára el-
határozták, hogy 1900-ban az évet a postabélyegző-
kön szintén a két utolsó számjeggyel fogják kimu-
tatni. A jövő esztendőben tehát minden levélben és
postai küldeményben két nullát fognak látni egy álló
esztendeig.

† Fereszkop. Ez egy új találmányának a neve,
amely — azt állítják — megérdemi a figyelmet. Ar-
ról van ugyanis szó, hogy egy fiatal drezdai mérnök
olyan gépet talált fel, amely egy nagy cirkszerű
épületben azt az érzést kelti a nézőben, mintha lég-
hajón utaznék gyors szelek mellett, a nélkül azonban,
hogy csak egy pillanatra is elmozdulnának a helyük-
ről. Hogy a fereszkop nem közönséges humbug, azt
legjobban az bizonyítja, hogy az idén Drezdában
megtartandó művészeti kiállításon fogják először nyil-
vánosan bemutatni. Ez alkalommal a nézők Drezd-
ából az északi sarkig fognak utazni. Ki páholyban,
ki zárt székben, ki karzaton fog pihenni és mégis fej-
jedelmi gyönyörűségben lesz része.

† Five o'clock a háremben. A Kairóban
megjelenő *Courrier d'Égypte* hirt ad egy five o'clock
teáról, amelyet nem más adott, mint Naze hánom
hercegnő — egy háremhölgy. Férfiak is voltak jelen
ezen az összejövetelen meglehetősen számban, mert
meghívó kaptak az összes miniszterek és diplomá-
ciai képviselők. A mulatság változatos volt, mert a
programban szerepelt a Hellmesberger-kvartett és
Parkoa, az angol „chanteur monologiste.” Egy jelen-
volt azt állítja, hogy a kis ünnepség nagyon kelle-

kényszerítette. Például jól hangzott az, hogy
„környezete.” Igen, a környezete kergette így el, a
társasága, a családja. Majd olvasmányaira gon-
dolt. És egyre türelmetlenebb lett, várta szerel-
mes öntudatlansággal azt a pillanatot, amely
ugy segít az ő gyöngye akarateréjén, hogy lehet-
lenné teszi számára a társaságba való vissza-
térést.

Hirtelen észébe ötlött, hogy a kis Ketty
ebben az utcában lakik. Az amerikai kisasszony
tulnan lakik, a földbirtokos ügyvédnél, akinek
unokahuga. Ez bántotta, s átigyekezett a szoms-
zéd utcába, hogy onnan figyelje tovább ezt a
sarkot, ahová Miklósnak írta, hogy jöjjön. De
már akkor az ő csodálatos mechanizmussal mű-
ködő szerencsétlensége szembelozta vele a kis
amerikai lányt. Futni talán még lehetett volna,
visszafelé. Meg is próbálta. A kis Ketty (aki
egyedül jött) utána eredt. Akkor egyszerre meg-
fordult, komolyan szembeállt a kis lánnyal, és
egykedvűen mondta neki:

— Ugyan mért szaladjak én maga elől?

Ketty megtorpant, mint valami megijesztett
kis esikő.

— Nini, miss Elza!

— Az. Miss Elza.

— Hát maga minket csak úgy otthagytott?

Elzát nagy keserűség fogta el arra a regé-
nyes gondolatra, hogy ime, a társadalom, amelyet
ő oly merészen elhagyott, utána nyul hosszú
csápjaival, és felelősségre vonja a zsuretített
szent nevében. Akkor már dacos volt, szinte vad
tűz lobogott diószin szemében:

— Igen, otthagytam.

A kis Ketty most igazán semmit se értett
a dologból, és ezt szégyelte. Halkan, szinte aka-
ratlanul kérdezte:

— Miért?

Ez a kis amerikai vadlány még a legszeb-
ben viselkedett mindig iránta. Rokonszenves volt
neki a nagy barna lány, akit úgy szerettek a

mesen folyt le. Ugyanaznap este azonban volt az elhalt kedhivó özegeinek a háremében is multság, amelyben az említett művészek szintén részt vettek. De erre a koncertre csak a benuszult felső körök hölgyei voltak hivatalosak. Ugy látszik, frontot csináltak az özegekhez. Názle hánum reform törekvéseinek. A hercegnő különben sínes benne nagyon az előkelő kairói világ hölgyeinek a szeretetében, nem nagyon remélhette tehát, hogy felvilágosodott nézeteinek nagy pártot szerezzenek.

A hus frissentartásának titka. A francia katonai kormányzat birtokában van egy értékes titoknak, mely a hus frissentartására vonatkozik. Már évek óta használja azt a jól titkolt módszert, hogyan kell lehetőleg sokáig a húst épségben tartani, s legutóbb csak nagyjából szivárgott ki, hogy miből is áll ez a módszer, de a részletek még nem kerültek napvilágra. Az eljárás abban áll, hogy nyomban a szarvasmarha levágatása és feldarabolása után a nagyobb hústömegekbe egy egyenesen erre a célra készített eszközzel különös módon valami légnemű testet fujnak bele. Hogy micsoda ez a légnemű test, ez éppen titka a francia katonai kormányzatnak. Találgatják erősen, hogy mi lehet s. úgy sejtik, hogy szénasav, annyi azonban bizonyos, hogy a húst csakugyan sokáig frissen tartja. Azzal a titkos gázzal elkészített húst nagy vászondarabokba csavarják s ilyen módon tizenkét napig megmarad, a nélkül, hogy a legcsekélyebb mértékben is elveszítene az ízét, vagy a tápláló erejét. Az eredményről már négy esztendő tapasztalat kezkesedik. Az eljárás különben már azért is előnyös, mert nem bonyodalmas és olcsó és nagy hely sem kell a számára.

Ötletek.

(Ausztriai újságnak vasárnap Párisban adott *Lys rouge* című színművéből.)

Csak az egoisták tudják igazán szeretni az asszonyokat.

A mult az egyetlen emberi valóság.

Istenem, mivé lennénk, ha az asszonyok nem könnyörülnek meg rajtunk egy-egy hazugsággal!

A harangok sohse szólnak igazi örömmel vagy igazi bánattal.

— Láttam tegnap a fiát, asszonyom. Szép gyerek. Tizennyolc évesnek látszik, oly fejlődött!

— Igen. Nagyon nagy az én koromban képest.

fiuk, s akinek valami titkos melankolia borongott a vonásain néha. Most látta, hogy valami könnyűféle esillog Elza szemében, hát közelebb ment hozzá és megerőgatta:

— Mi a baj, miss Elza?

Elzának, aki eddig úgy tetszelgett magának a gabszágból menekülő ember szerepében, most jölessen a részvét. Pedig szeretett volna hideg maradni minden iránt, ami eddig életére konvencionális módon emlékeztetett.

— Semmi, semmi...

Akkor a kis fruska a hóna alá nyult, erősen megfogta a karját és melléje simult:

— Miss Elza — mondta komolyan — én tudom, hogy magának mi a baja...

— Oh...

... csak ne is beszéljen. Jöjjön sétálni egy kicsit, majd én is mondok valami érdekességet, aztán hazakísérem. Jó?

Elza elnézett a kopasz kertek fölött.

— Haza... — mondta csöndesen, keserű gunnyal.

— No jöjjön...

— Nem — riadt meg Elza — nem mehozték. Itt kell maradnom...

Ketty ez nem lepte meg:

— Én tudom, hogy maga vár valakit, miss Elza, azt is tudom, hogy kit.

— Nem tudja...

— Azt is tudom, hogy el akar szököni.

Hirtelen megállottak. Elza rákiáltott:

— Nem igaz! Honnan tudja?!

Nagy harag dagadozott a lelkében arra a gondolatra, hogy ki se halhat nyugodtan az ő volt társaságából. Halálos ágyán már boncolni kezdik.

— Hagyjon békén az ostobaságaival — mondta nyers hangon a kis lánynak, és erőszakos mozdulattal ki akart szabadulni a karjából. De Ketty fogta erősen, mint valami elegáns, fényes kis acélfőgő.

— Ez nem ostobaság — mondta Ketty —

A hordár.

Egy bécsi hordárról van szó, a 218-as számról. A hordár tizenhét évig volt jogos birtokosa ennek a számnak, és tegnap nyitl utcán letépte vörös sapkájáról a pléhdarabot, amelynek a révén annyi sok ideig kereste kenyerét. A néhai 218-as nem ütötte meg valamelyik sorsjeggy főnyereményét, hanem egy szép kisasszony arcul ütötte a nyitl után. Nem támadt valami nagy csoportosulás, mint egyéb utcai pofozkodások alkalmával, csak néhány ember állt meg egy pillanatra, azután ők is mentek a dolgukra. Csak egy hordárt csaptak arcul... Az utca másik oldalán pedig a vasutminiszterium egy előkelő hivatalnokja állt. Amikor elszéledtek mind az emberek, és a levegő teljesen megtisztult a botránytól, odalépett a hordárhoz és két koronát nyujtott feléje. A hordár elfogadta a két koronát. Másnap azután bejelentette a hordárok egyesületében, hogy ő kilép az egyesületből. Utolsó keresetét, a két koronát pedig odaadta a segítő alap javára. Őt gyermeke van a néhai 218-as hordárnak. A felesége egyre sir és azt hajtogatja, hogy nem kellett volna olyan módon cselekedni az urának azért a pofonért. Hiszen végeredményben az a kisasszony nem is neki szánta, hanem annak az urnak, aki megkérdezte, hogy mikor találkozhatik vele. Ezért nem kellett volna hátat fordítani a hordárságnak, ami elég jó kereset. Most nincs semmi... És holnap elseje van, amikor jönnek a részletes ügynökök...

A vasutminiszterium előkelő hivatalnokja ezután is a hordárral fogja végezteni a szerelmi postáját. Személyesen ugyanis veszedelmes kissé a dolog. Hordárral ellenben kényelmes. A kockázat roppant kicsiny. Egyik oldalról a másikra harminc filléért atszalad egy hordár, ha nincs egyéb dolga. Az ismeretlen hölgy legrosszabb esetben leszója kissé a hordárt, más baj nem szokott történni. Hogy pofont kapjon a hordár, aki csak egy jöhiszemű harmadik személy, ez nem szokott megtörténni. És ha megesis a dolog, — hát a vasutminiszterium előkelő hivatalnokja a harminc fillért megtoldja még százhetvennel. Végre is passzív hőse lenni egy botrányban, megér százhetven fillért, talán valamivel többet is. Ilyenformán lehet még rá remény, hogy a 218-ast követni fogja még néhány kollégája a — veszedelemben. Amennyiben kész veszedelem után minden átmenet nélkül tulajdonosává lenni egy pofonnak. Hanem fogja-e valaki majd a fájdalomdíjat a segítő-alap javára ajándékozni? És ugyan lesz-e férfi a hordárok között, aki a pofon után rendelkezésére bocsátja a plétábláját az egyesületnek? Mondjuk, nem. Mondjuk, a 218-as hordár önértéses férfi, csupa férfiaság, csupa becsületesség. És mégse mintahordár. Ha valaki vasutas, leszámol azzal, hogy a vasutasoknak bizonyos százaléka hivatásának lesz ál-

hanem igaz. És ha rángatózik, adok magának egy boxot.

Elza elmosolyodott.

— No lássa. Hát menjünk tovább. Ott most nem jár senki.

És visszolta arrafelé. Elza ment.

— Maga itt várta azt a fiut, és el akart szököni. Most már ne is várja, mert nem jön.

— De eljön.

— Nem jön, ha mondom. Most láttam, hogy bement a városba, a kis Mancival meg a francia guvernántal.

Mosolyogva konstatalta Elza, hogy milyen naiv ez a gyerek, és alaplában véve örült, hogy nem tud a dologról. Lám, azt hiszi, hogy Arturt várja. Artur...

Az amerikai lány őszintén beszélt:

— Azért nem is érdemes. Az egy szemtelen, rossz fiu, mister Artur! En hallottam a multkor, milyeneket beszélt magáról a fiuknak. Semmi karakter nincs benne. Egyszer meg fogom verni.

Jól esett Elzának, hogy így erősítik benne az undort azok iránt, s növekvő hatalommal kerelkedett benne életre a vágy, áthalni az új életbe, ha már ebben csak boldogtalanság várja és undor...

— Nálunk Amerikában már régen bevették volna a fejét. Merne csak valaki egy leányról rosszat beszélni! Pfu, ez a Pest! Tudom, máma megint kikapok, hogy egyedül megyek haza. De nem bánom. Szeretném, ha valami magyar mister megszólítana az utcán! Adnék neki egyet a fejébe, kettőt a mellére, puff, puff!...

Azzal szinte családostan tette hozzá:

— Még eddig senki se mert szemtelenkedni velem...

Egyre sötétebb lett, már teljesen itt volt a hó nélkül jött téli este, fehérén, száraz-hidegen. A műternek mint megannyi kis hófödte várkastély meredek a feketeségbe, Elza pedig érezte, hogy Miklós nem jött és nem is jön. Hisz már egy óra is elmúlt azóta. Ketty beszélt mellette, gyorsan. néhol akadozva. angolos akcentus-

dozatává. A bányamunkás a tárnában az életét kockáztatja, a szedő az egészségét, és így tovább. Mi veszedelemmel jár a hordároskodás? Veszedélssel, leszóással és néhanapján bizony — egy pofonnal. Sőtéseket még csak zsebre rak egy hordár, akinek öt gyermeke van, de a pofont, azt bizony — már csak a hivatása folytán is — szabad a rendeltetési helyére juttatnia. Sőt, ha önértéről és a konyérkereset hasonló kellemetlen ballasztaírói beszél az ember, kell is. A 218-as nem adta át a vasutminiszteri hivatalnok urnak a pofont. Ebben hibázott. A segítőalap két koronás többiete nem menti ezt a hibát. Ezért is van a 218-as feleségének: Nem kellett volna olyan úri módon cselekednie. De igaz a volt a kisasszonynak is. Nagyon is igaz a volt.

Molnár Ferenc:

A csókok éjszakája

megjelent

és a „BUDAPESTI NAPLO“ kiadóhivatalában kapható. A színes címképpel, díszesen kiállított kötet ára

— egy forint. —

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Általános Takarékpénztár Értéktársaság tegnap tartotta évi rendes közgyűlést Jókai Mór elnöklete alatt. A napirend előtt az elnök bejelentette, hogy a király Hegedüs Sándort, a társaság elnökét kereskedelemügyi miniszternek nevezte ki, aki ennek következtében a társaságnál veselt igazgatói és elnöki tiszterét lemondott. Jókai ezután meleg szavakban méltatta azokat a kiváló érdemeket, amelyekre a lelépett elnök a társaság fejlődése és felvirágzása körül szerzett.

Azután dr. Darvai Fülöp, a társaság jogtanácsosa felolvasta az igazgatóság évi jelentését, amely első sorban azt hangsulyozza, hogy az intézet fejlődése

sal. Már nem is figyelt rá. Ment mellette érzéketlenül, abba az egyetlen, kínzó gondolatba merülve, hogy Miklós nem jött érte. Azzal akarta enyhíteni ennek a gondolatnak a kétségbeeső voltát, hogy hisz Miklós nem igérte, hogy jön, csak ő kérte erre az eső lelvélben. De egyszerre fölháborodott, elgondolva, hogy ilyen levélre el kellett volna jönnie a fiúnak. Amikor éppen arra gondolt, hogy Miklós bizonyára nem akarja így hozzákötöni a sorsát az övéhez, hogy neki tervei, céljai vannak, megütötte a fület Kettynek a szava, aki erős hangszívalyal kétszer is elmondta:

— Férjhez kell magának menni.

Meg is állottak.

— Férjhez kell menni — ismételte Ketty és szava egy hangzott, mintha igaza volna. Csöndesen folytatta:

— Férjhez menni, miss Elza és ithagyni ezt a társaságot. Nem kell zsurra járn, inkább teniszet kell játszani. Nyáron uszni, hegyet mászni. Jól enni, miss Elza és ha már éppen olvasni akar, jó könyveket kell olvasni, a *Bórkariismeret*, meg... olvasta?

— Nem...

— *Vadölő*... olvasta?

— Azt sem.

— Az baj. Olvasta: *Egy skalpvadász*?

— Nem.

— Majd olvasni fogja. Én egyszer kezdtem egy francia regényt olvasni, de az ötödik lapnál beleuntam. Egy asszony nem szeretne benne a férjét és egy másikat szeretett. Hát lehet ezt tévább olvasni?

Elza rámondta:

— Nem lehet.

— Aztán az is budoárban történt, meg zsuron. Egy indián se szerepelt benne. En azokat a regényeket szeretem, ahol a végén kártyába mártják a niggert és tollban meghengergetik...

(Folytatása következik.)

körül a lefolyt üzletében is tetemes hsladás mutatkozik és hogy valamennyi üzletágban fokozottabb fejlődés állapítható meg annak ellenére, hogy az ország általános gazdasági helyzetének kedvezőtlen voltára való tekintettel az üzletkör kiterjesztésének alapfeltételei hiányoztak. A rendes üzletágak gondos ápolása és fejlesztése lehetővé tette azt, hogy az igazgatóság még a régi alapítókéhez arányitva is a közgyűlésnek lényegesen nagyobb jövedelmet bocsátottat rendelkezésére. A hitelegylet, amely 1898. január 1-én kezdte meg működését, kedvező fejlődésnek indult és igen alkalmasnak bizonyult arra, hogy az üzleti és ipari édekeknek jelentékeny szolgáltatást tegyen. A tagok részéről utánfizetések szükségére nem merült fel. Váltó lezároltoltott 18,270.000 forint összegben (az előző esztendőben 13,691.000 forintot tevő összeggel szemben), a fáraaalomány mult évi december 31-ikén 2,675,998 forint összeget képviselt. A 154,262 forint 12 krajcár tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonások eszközölése után az igazgatóság indítványa szerint a tartalék lap kiegészítésére 15,095 forint 05 krajcár fordítandó, mely összeggel a tartalékalap 100,000 forintra kerekítették ki, továbbá a részvények szelvényei darabonként 18 forintjával (7-2%) március 1-től fogva kifizetendők és a 18,105 forintot tevő maradvék pedig új számlára elővezetendő. Az igazgatóság továbbá, hogy az intézet forgó tőkéje és az üzletek terjedelme között a kellő arány létesíttessék, azt javasolja, hogy az alapítóke 500,000 forinttal emeltessek fel 2000 darab 500 koronás (250 forintos) részvény kibocsátása által olyképpen, hogy az újonnan kibocsátandó részvényekre — amelyek már az 1899. év jövedelmeiben részesednek — az átvételi előjög a részvényeseknél azzal a rendelkezéssel ajánlhatassék fel, hogy az eredményezett agió a kibocsátási költség levonása után a tartalékalaphoz csatolhatassék.

A közgyűlés az összes előterjesztet indítványokat, valamint *Kugler Jakab* Ferenc részvényesnek azt az indítványát is, hogy az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak, különösen *Kronberger Lipót* vezérigazgatónak az intézet kintinó és eredményes vezetéséről köszönetet szavaztassék, egyhangulag és lelkesedéssel elfogadta és végül választmányi tagnak *Wörner Jakabot* egyhangulag megválasztotta.

A Korona-Takarék- és Hitelszövetkezet tegnap tartotta III. rendes közgyűlését, mely az igazgatóság által előterjesztett szármadást és mérleget helyeslőleg tudomásul vette. Az évi tiszta nyereség 15,280.64 koronát tesz ki, mely a befizetett tőke 5%-os kamatozásának felel meg. Dr. *Hegedűs Gyula* indítványára a közgyűlés elismerését nyilatkozt az igazgatóságnak ügybuzgó működéséért.

Magyar Leszámloló és Pénzváltó Bank. A Magyar Leszámloló- és Pénzváltó Bank igazgatósága, tegnap tartott ülésében *Beck Miksa* vezérigazgatót, — eddigi működési körének fenntartása mellett — elnöknek választotta.

Az Országos Ipar-Egyesület végrehajtó bizottsága ma *Mallekovics Sándor* elnökölte alatt tartott ülésén *Gelléri Mór* igazgató indítványára elhatározta, hogy báró *Dántel Ernő* volt kereskedelmi miniszterhez becsulevelet intéz, az új kereskedelmi minisztert, *Hegedűs Sándort* pedig küldöttség után üdvözöli.

A bizottság foglalkozott az iparnak adandó állami kedvezményekről szóló 1890. évi XIII. törvény-cikk megújításának előkészítésére vonatkozó tennődökkel, amelyekre nézve már egyik előbbi ülésén hozott határozatot a bizottság, *Mallekovics* elnök indítványára. A bizottság ezuttal elhatározta, hogy a kereskedelemügyi minisztert felkéri, hogy a törvény eddigi hatását feltüntető adatokat bocsássa az egyesület rendelkezésére. *Gelléri* igazgató előterjesztette az ipari alkalmazottak adója ügyében tartott anteik lefolyásáról szóló jelentését. A bizottság helyeslőleg vette tudomásul az egyesület kiküldöttjeinek eljárását. A kereskedelmi testületek központi választmányába a bizottság *Gelléri Mór* igazgatót és *Neuschloss Marcel* bizottsági tagot küldte ki. Ezekon kívül a bizottság több folyóügyet intézett el.

A jegybank főnöke Újvidéken. Az Osztrák Magyar Bank az újvidéki takarékpénztárnál előfordult szabálytalanságok következtében elhatározta, hogy a takarékpénztár által kezelt mellékhelyet a saját kezelsébe veszi. Ez a mellékhely azonban csak addig fog fonnállani, amíg az új bankszabályzatok életbe lépnek, amikor is Újvidéken, Nyitrán és Kecskeméten külön főintézeteket állítanak fel.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren Verein* a következő fizetésképtelenségekről ad hírt: *Grige Ignác* kézműárkereskedő *Nagyvárad*, *Ginszery Sándor* kézműárkereskedő *Páspók-Ladány*, *Zambó Samu* kézműárkereskedő *Árad*, *Friedmann Sámuel* kereskedő *Budapest* (Teréz-kürt 26.), *Graf József* kereskedő *Budapest* (Gyár-utca 22.), *Marosic Mattio Zata*, *Krochmal Wolf* Boryslav, *Eltás A.* kereskedő *Szombat-hely*, *Hayek Zsigmond* fűszerkereskedő *Bécs*.

A Magyar Folyam- és Tengerhajósági részvénytársaság az áruforgalmat a Zimony-Belgrád-galaci vonalon holnap, március 1-én fel veszi.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*ben pénzben 17.25 forint, áruban 17.50 forint. — *Bécsben* 18.10 forint pénzben, 18.30 forint áruban.

Hideghusvásár. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése.) A Garay-téri élelmi piacon: Felhozott *Budapest*ről 41 árus 25 darab sertést, árus 10 drb süldőt, 2000 kilogramm friss húst, 800 kg. füstölt húst, 600 kg. szalonnát, 300 kg. hajat. Vidékről összesen 25 árus 282 drbsertést, 154 kg. füstölt húst, Forgalom élénk. Arak a következők: Friss sertés hús 1 kilogramm 64-68. 1 q. 4600-4800. Süldőhús 1 kg. 60-70. 1 q. 5200-5600 Füstölt sertés hús 1 kg. 64-72. 1 q. 6000-6400. Szalonna zsirnak 1 kg. 50-54. 1 q. 4800-4900. Füstölt szalonna 1 kg. 64-72. 1 q. 6200-6500. Haj 1 kg. 56-58. 1 q. —. Disznózsír 1 kg. 64-64. 1 q. —. Kocsonyahús 1 kg. 32-40. 1 q. —. Füstölt sonka 1 kg. 76-80. 1 q. — krig.

Az Ozezy-utí élelmi piacon: Felhozott *Budapest*ről 51 árus 32 drb. sertést, — árus — drb. süldőt, 2000 kg. friss húst, 600 kg. füstölt húst, 600 kg. szalonnát, 400 kg. hajat. Összesen: 2 árus 18 drb. sertést, kilonként 47-48 — krajcárig. Forgalom élénk. Arak a következők: Friss sertés hús 1 kg. 50-68. 1 q. 4800-4900. Süldőhús 1 kg. —. 1 q. —. Füstölt sertés hús 1 kg. 46-72. 1 q. —. Szalonna zsirnak 1 kg. 52-56. 1 q. 5200 —. Füstölt szalonna 1 kg. 56-64. 1 q. —. Haj 1 kg. 56-60. 1 q. 5600 —. Disznózsír 1 kg. —60. 1 q. —. Kocsonyahús 1 kg. 36-46. 1 q. —. Füstölt sonka 1 kg. 72-80. 1 q. — krig.

Takarmányvásár. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése.) Felhozott a szokott községekből 126 szekér réti széna, 14 szekér muhar, 21 szekér zsupszalma, 17 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 3 szekér tengeriszár, 2 szekér egyéb takarmány. (lóhere, lucerna, zabos búkköny és sarju stb.) 1200 zsák szécska. A forgalom élénk. — Arak q.-ként a következők: réti széna 200-300, muhar 290-330, zsupszalma 150-160, alom-szalma 120-130, takarmányszalma —, 100 kőve tengeri szár 900-1100, egyéb takarmány —, zabos búkköny 280-280, lóhere —, lucerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 160-170. Összes kocsiszám 185. Összes súly 175,500 kilogramm.

Borjувásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvény-társaság tudósítása.) Felhajtás: Belföldi élő borju 492 darab, lelt borju 114 darab, növendékmarha — darab, bárány élő — darab, lelt bárány 296 darab. Arjegyzés azonos tetelekből: Arjegyzés: Belföldi élő borju 33-38. 1. rendű 39-42 — krig, lelt borju 42-45 krajcár kilonként. Élő bárány — forinttól — forintig, lelt bárány 5 forinttól 7.50 forintig, páronként. L nyha irányzat mellett az arak kilogrammonként 2-3 krajcárral nagyítottak.

Budapesti sertés-konzervvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzervvásár arjegyzése 1899. február 27-én. Készlet 371 darab. Érkezett 1225 darab. Összesen: 1596 darab. Eladott 915 darab. Maradt 681 darab. — *Napi árak:* 120-180 kgr. súlyban 48-50 — krajcárig, 220-280 kgr. súlyban 47-51 — krajcárig, 320-380 kgr. súlyban 48-51 — krig. Öreg nehez páronként 400-500 kilos — krajcárig. Malacok 42-46 krajcárig kilonként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásár-csarnokban ma megtartott sertésvásáron bejelentettek 9214 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3224 darab fiatal sertést, 5882 darab magyar hizott sertést, — nehez sertést, összesen 9106 darabot. Kisebb hozam élénk, — krajcárig kilogrammonként emelkedés. Nagyon lanya irányzat mellett jegyzetek.

Jegyzetek: kgként élő súlyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 43-44 — kr, kivételesen 44½ krajcáron, közepminőségű sertés 40-42 — krajcár, könnyű sertés 37-39 krajcár, fiatal sertés 37-45 krajcáron.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, február 28.

Megnyitáskor buzában nyugodt hangulat mellett gyenge volt a kínálat. A keresletben csak néhány malom vett részt. Összesen 8000 métermázsra került eladásra változatlan árákon. Egyéb gabonaneműekben lanya volt a forgalom változatlan árákkal.

Eladott:
Buza: Tiszavidéki: 100 mm. 77 k. 10 ft 60 kr. 100 mm. 78 k. 10 ft 60 kr. 100 mm. 77-5 k. 10 ft 59 kr. 100 mm. 78-5 k. 10 ft 50 kr. 100 mm. 79 k. 10 ft 65 kr. 100 mm. 77 k. 10 ft 42½ kr. 100 mm. 76 k. 10 ft 40 kr. 150 mm. 77-7 k. 10 ft 42½ kr.
 Pestmegyei: 350 mm. 78 k. 10 ft 65 kr. 100 mm. 79 k. 10 ft 50 kr. 400 mm. 77 k. 10 ft 45 kr.
 Tiszavidéki: 100 mm. 76-8 k. 10 forint 50 kr. 100 mm 77 k. 10 ft 25 kr.
 Bácsági: 100 mm. 75-5 k. 10 ft 10 kr. *Fehérmegyei:* 200 mm. 78 k. 10 ft 65 krajcár.
 Felsőtiszavidéki: 100 mm. 78 k. 10 ft 20 kr.
 Felvidéki: 200 mm. 76-7 k. 10 ft 37½ kr
 Dunavidéki: 100 mm. 74-5 k. 9 ft 85 kr. 100 mm. 74-5 k. 9 ft 60 kr. 200 mm. 73-5 k. 9 ft 60 kr.
 Bajai: 1800 mm. 72 k. 9 ft 45 kr.
 Mind 3 hónapra.

Zab: 100 mm. 6 frt 15 kr, 100 mm. 6 frt 10 kr, 150 mm. 5 frt 90 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

<i>Buza (u)</i>					
bácsági	75 k.	9.75-9.90	76 k.	9.95-10.05	77 k. 10.10-10.15
78 k.	10.20-10.25	79 k.	10.35-10.40	80 k.	10.45-10.50
81 k.	10.55-10.60	82 k.	10.65-10.70	83 k.	10.75-10.80
84 k.	10.85-10.90	85 k.	10.95-11.00	86 k.	11.05-11.10
87 k.	11.15-11.20	88 k.	11.25-11.30	89 k.	11.35-11.40
90 k.	11.45-11.50	91 k.	11.55-11.60	92 k.	11.65-11.70
93 k.	11.75-11.80	94 k.	11.85-11.90	95 k.	11.95-12.00
96 k.	12.05-12.10	97 k.	12.15-12.20	98 k.	12.25-12.30
99 k.	12.35-12.40	100 k.	12.45-12.50		
101 k.	12.55-12.60	102 k.	12.65-12.70	103 k.	12.75-12.80
104 k.	12.85-12.90	105 k.	12.95-13.00	106 k.	13.05-13.10
107 k.	13.15-13.20	108 k.	13.25-13.30	109 k.	13.35-13.40
110 k.	13.45-13.50	111 k.	13.55-13.60	112 k.	13.65-13.70
113 k.	13.75-13.80	114 k.	13.85-13.90	115 k.	13.95-14.00
116 k.	14.05-14.10	117 k.	14.15-14.20	118 k.	14.25-14.30
119 k.	14.35-14.40	120 k.	14.45-14.50		
121 k.	14.55-14.60	122 k.	14.65-14.70	123 k.	14.75-14.80
124 k.	14.85-14.90	125 k.	14.95-15.00	126 k.	15.05-15.10
127 k.	15.15-15.20	128 k.	15.25-15.30	129 k.	15.35-15.40
130 k.	15.45-15.50	131 k.	15.55-15.60	132 k.	15.65-15.70
133 k.	15.75-15.80	134 k.	15.85-15.90	135 k.	15.95-16.00
136 k.	16.05-16.10	137 k.	16.15-16.20	138 k.	16.25-16.30
139 k.	16.35-16.40	140 k.	16.45-16.50		
141 k.	16.55-16.60	142 k.	16.65-16.70	143 k.	16.75-16.80
144 k.	16.85-16.90	145 k.	16.95-17.00	146 k.	17.05-17.10
147 k.	17.15-17.20	148 k.	17.25-17.30	149 k.	17.35-17.40
150 k.	17.45-17.50	151 k.	17.55-17.60	152 k.	17.65-17.70
153 k.	17.75-17.80	154 k.	17.85-17.90	155 k.	17.95-18.00
156 k.	18.05-18.10	157 k.	18.15-18.20	158 k.	18.25-18.30
159 k.	18.35-18.40	160 k.	18.45-18.50		
161 k.	18.55-18.60	162 k.	18.65-18.70	163 k.	18.75-18.80
164 k.	18.85-18.90	165 k.	18.95-19.00	166 k.	19.05-19.10
167 k.	19.15-19.20	168 k.	19.25-19.30	169 k.	19.35-19.40
170 k.	19.45-19.50	171 k.	19.55-19.60	172 k.	19.65-19.70
173 k.	19.75-19.80	174 k.	19.85-19.90	175 k.	19.95-20.00
176 k.	20.05-20.10	177 k.	20.15-20.20	178 k.	20.25-20.30
179 k.	20.35-20.40	180 k.	20.45-20.50		
181 k.	20.55-20.60	182 k.	20.65-20.70	183 k.	20.75-20.80
184 k.	20.85-20.90	185 k.	20.95-21.00	186 k.	21.05-21.10
187 k.	21.15-21.20	188 k.	21.25-21.30	189 k.	21.35-21.40
190 k.	21.45-21.50	191 k.	21.55-21.60	192 k.	21.65-21.70
193 k.	21.75-21.80	194 k.	21.85-21.90	195 k.	21.95-22.00
196 k.	22.05-22.10	197 k.	22.15-22.20	198 k.	22.25-22.30
199 k.	22.35-22.40	200 k.	22.45-22.50		
201 k.	22.55-22.60	202 k.	22.65-22.70	203 k.	22.75-22.80
204 k.	22.85-22.90	205 k.	22.95-23.00	206 k.	23.05-23.10
207 k.	23.15-23.20	208 k.	23.25-23.30	209 k.	23.35-23.40
210 k.	23.45-23.50	211 k.	23.55-23.60	212 k.	23.65-23.70
213 k.	23.75-23.80	214 k.	23.85-23.90	215 k.	23.95-24.00
216 k.	24.05-24.10	217 k.	24.15-24.20	218 k.	24.25-24.30
219 k.	24.35-24.40	220 k.	24.45-24.50		
221 k.	24.55-24.60	222 k.	24.65-24.70	223 k.	24.75-24.80
224 k.	24.85-24.90	225 k.	24.95-25.00	226 k.	25.05-25.10
227 k.	25.15-25.20	228 k.	25.25-25.30	229 k.	25.35-25.40
230 k.	25.45-25.50	231 k.	25.55-25.60	232 k.	25.65-25.70
233 k.	25.75-25.80	234 k.	25.85-25.90	235 k.	25.95-26.00
236 k.	26.05-26.10	237 k.	26.15-26.20	238 k.	26.25-26.30
239 k.	26.35-26.40	240 k.	26.45-26.50		
241 k.	26.55-26.60	242 k.	26.65-26.70	243 k.	26.75-26.80
244 k.	26.85-26.90	245 k.	26.95-27.00	246 k.	27.05-27.10
247 k.	27.15-27.20	248 k.	27.25-27.30	249 k.	27.35-27.40
250 k.	27.45-27.50	251 k.	27.55-27.60	252 k.	27.65-27.70
253 k.	27.75-27.80	254 k.	27.85-27.90	255 k.	27.95-28.00
256 k.	28.05-28.10	257 k.	28.15-28.20	258 k.	28.25-28.30
259 k.	28.35-28.40	260 k.	28.45-28.50		
261 k.	28.55-28.60	262 k.	28.65-28.70	263 k.	28.75-28.80
264 k.	28.85-28.90	265 k.	28.95-29.00	266 k.	29.05-29.10
267 k.	29.15-29.20	268 k.	29.25-29.30	269 k.	29.35-29.40
270 k.	29.45-29.50	271 k.	29.55-29.60	272 k.	29.65-29.70
273 k.	29.75-29.80	274 k.	29.85-29.90	275 k.	29.95-30.00
276 k.	30.05-30.10	277 k.	30.15-30.20	278 k.	30.25-30.30
279 k.	30.35-30.40	280 k.	30.45-30.50		
281 k.	30.55-30.60	282 k.	30.65-30.70	283 k.	30.75-30.80
284 k.	30.85-30.90	285 k.	30.95-31.00	286 k.	31.05-31.10
287 k.	31.15-31.20	288 k.	31.25-31.30	289 k.	31.35-31.40
290 k.	31.45-31.50	291 k.	31.55-31.60	292 k.	31.65-31.70
293 k.	31.75-31.80	294 k.	31.85-31.90	295 k.	31.95-32.00
296 k.	32.05-32.10	297 k.	32.15-32.20	298 k.	32.25-32.30
299 k.	32.35-32.40	300 k.	32.45-32.50		
301 k.	32.5				

Table listing various companies and their stock prices, including Rimamurányi vasmű, Budapesti közúti vasp. részj., Déli vasút, etc.

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table of transportation companies' shares, including Adriai tengerhaj., Bpesti közúti vas., Ideig. részj., etc.

Sorsjegyek

Table of lottery tickets (sorsjegyek) from various locations like Basilla, Békéscsaba, Budaváros, etc.

Pénznekem.

Table of gold and silver prices (Pénznekem) for various currencies and metals.

Külföldi váltók (látra).

Table of foreign exchange rates (Külföldi váltók) for Amsterdam, London, and other cities.

Határidőre köthet értékpapírok.

Table of interest-bearing securities (Határidőre köthet értékpapírok) including various bank and government bonds.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) Magyar Államadósság.

Table of Hungarian state debt (Magyar Államadósság) including various bonds and interest payments.

b) Osztrák Államadósság.

Table of Austrian state debt (Osztrák Államadósság) including various bonds and interest payments.

c) Idegen Államadósság.

Table of foreign state debt (Idegen Államadósság) including various international bonds.

Más kölcsönök.

Table of other loans (Más kölcsönök) from various sources.

Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table of securities issued by Budapest institutions, including various bonds and certificates.

Elsőbbségi kötvények.

Table of priority bonds (Elsőbbségi kötvények) from various companies.

Bankok részvényei.

Table of bank shares (Bankok részvényei) from various financial institutions.

Takarékpénztárak részvényei.

Table of savings bank shares (Takarékpénztárak részvényei) from various institutions.

Biztosító társaságok részvényei.

Table of insurance company shares (Biztosító társaságok részvényei) from various firms.

Könyvnyomdák részvényei.

Table of printing house shares (Könyvnyomdák részvényei) from various publishers.

Gőzmalmok.

Table of steam mill shares (Gőzmalmok) from various industrial plants.

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table of iron works and machine factory shares (Vasművek és gépgyárak részvényei).

A budapesti terménytőzsde.

Text describing the Budapest commodity exchange, mentioning various goods like wheat, oil, and their prices.

A bécsi gabonátőzsde.

Text describing the Vienna grain exchange, mentioning wheat, rye, and their prices.

A bécsi értéktőzsde.

Text describing the Vienna stock exchange, mentioning various securities and their prices.

A napjaink külföldi tőzsdékről érkezett jelentések elkedvetlenítő hatással voltak az előtőzsdére.

Text discussing the impact of foreign market news on the local market, mentioning exchange rates and commodity prices.

A déli tőzsdé eleinte megszilárdult, de azért üzetellen maradt, később változatlan, tartósnak csendes.

Text discussing the performance of the southern market, mentioning stock prices and market sentiment.

A zárlat üzletellen volt.

Text discussing the closure of the market, mentioning the reasons and the resulting market conditions.

Bécs, február 28. (Az Osztrák Érték Zárlat.)

Text reporting on the Vienna stock market closing on February 28, mentioning various indices and prices.

Bécs, február 27. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Text reporting on the Vienna stock market closing on February 27, mentioning various indices and prices.

Bécs, február 26. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Text reporting on the Vienna stock market closing on February 26, mentioning various indices and prices.

Frankfurt, február 28. (Zárlat.) 4 2/3% papírrárakék... 4% osztrák aranyárakék 101.80. Magyar koronaárakék 98.10. Osztrák-magyar bank 154.-.

Hamburg, február 28. (Zárlat.) 4 2/3% ezüstárakék 100.50. 1890. sorsjegy 148.25. Déli vasút 30.50. 4% osztrák aranyárakék 102.-. Osztrák hitelrészvény 232.60. Osztrák-magyar államvasút 154.25. Olasz árakék 95.70. 4% magyar aranyárakék 100.60. Az irányzat nyugot.

Páris, február 28. (Zárlat.) 3% francia árakék 103.17. Olasz árakék 95.90. Osztrák-magyar államvasút 78.-. Francia törleszt. árakék 100.-. 4% magyar aranyárakék 103.05. Török dohányárakék 299.-. Osztrák Länderbank 100.-. 3 1/2% francia árakék 103.95. Osztrák földhitelintézet részvény 100.-. Déli vasút 30.50. 4% osztrák aranyárakék 103.05. Ottománbank 575.-. Párisi bankrészvény 985.-. Alpesi bányarészvény 524.-. Az irányzat szabálytalan.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 28. A hízott sertés füzletirányzata kissé kellemesebb. A) Hízott sertésárak: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felüli súlyban) 47-47 1/2 krajcár. Öreg közep (párónként 300-400 kilogramm terjedő súlyban) 47-47 1/2 krajcár.

Continuation of the pig market report, detailing prices for various types of pigs and their weights, including 'Középközep', 'Középközep', 'Középközep', etc.

Sertésárak február 28. napján volt készlet 29.171 darab, 1899. évi február 27. napján felhajtotta 167 darab, 1899. évi február 27. napján elszállított 437 darab, 1899. február 27. napjára maradt készletben 28.901 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Február 28.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Érczy Jolán ganicsai állami elemi iskolai tanítónőt a bakscsi állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte és Feketenémeti Ilona okleveles tanítónőt a ganicsai állami elemi iskolához rendes tanítónővé, Tóth Etelka okleveles tanítónőt rendes állami tanítónővé az ó-bébi közp. elemi népisiskolához, Bodnár Mária okleveles kisdudonővet a szaniszlói állami óvodához kisdudonővé kinevezte.

Áthelyezések. A királyi Kotba Nándor mezőgazdasági járásbírósi albirónak a nagyszőlősi járásbíróshoz saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bournáz Ernő kaposvári állami főgimnáziumi rendes tanárt, jelenlegi rendes tanári minőségében, saját kérelmére, a nagyzebeni állami főgimnáziumhoz, Bacsó Gyula kelemenfalvi állami elemi iskolai tanítót a kistafudi állami elemi iskolához eddigi minőségében áthelyezte.

Névátvitel. Kiskoru Pék Vilmos budapesti illetőségű ugyanottani lakos Pásztylira változtatta nevét befolygimnáziumi engedéllyel. Pályázat. Iskolaszolgálati állásra a szamosújvári állami főgimnáziumnál április 1-ig.

Napirend.

Naptár. Szerda, március 1. - Római katolikus: Albin p. - Protestáns: Albin. - Görög-ortodox: (február 17.) Abarienne. - Zsidó: Adar 10. - A nap két reggel 6 óra 25 perccel. - Nyugszik délután 5 óra 28 perccel. - A hold két este 10 óra 9 perccel. - Nyugszik reggel 7 óra 24 perccel.

A horvát miniszter fogad délután 4-5-ig. Az új kormány bemutatása a képviselőházban délelőtt 10 órakor, a főrendiházban délután 1 órakor.

A fővárosi közgyűlésé délután 4 órakor az új városháza díszterében. A Magyar Jelzáloghitelbank 40/0-os zálogleveleinek évi sorsolása délelőtt 10 órakor a bank helyiségeiben.

Szekereskedők bálja a Royalban. Gyermekbál a függetlenségi kör helyiségében. Az Aurora hór estélye a Nemzeti színházban.

Nemzeti Múzeum. Keptára nyitva van délelőtt 9 órától délután 1-ig. A múzeum többi terei 1 koroná belépődíj mellett megtekinthetők.

A nemzeti múzeum, néprajzi osztály nyitva 9-1-ig (Csillag-utca 15.). Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintáiról az Iparcsarnokban délelőtt 9-12 óráig és délután 2-5 óráig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Keresepati 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakos iroda és nyilvános számkönyvtár, Keresepati-ut. 20. szám, délelőtt 9-12-ig és délután 3-6-ig.

Az Iparművészeti Múzeum és az iparművészeti társulat állandó kiállítása az Üllői-úton nyitva délelőtt 9-1-ig. Országos Keptár az Akadémiában. Nyitva délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, február 28. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde csendes és tartózkodó volt. A bányáértékek realizáló kedv miatt hanyatlottak. A bankértékek jól tartották magukat. A Deutsche Bank kedvezően fogadott mérlegelő nem volt hatása az árfolyamokra. A második tőzsdéoránban a consolidáció és a harpeni részvények javultak. Hitelrészvények Bécsre emelkedtek. Magánészámításai kamatból 37/80.

Berlin, február 28. (Zárlat.) 4 2/3% papírrárakék 101.45. 4% osztrák aranyárakék 101.90. Elbavölgyi vasút 257.-. Magyar koronajárakék 97.90. Német birodalmi márká február 28. 58.98. március 1. 58.98. török sorsjegyek 62.90. rimamurányi vasút 325.25 déli vasút 30.50. dohányrészvény 136.50. Napoleon d'or 9.55/2.

Modern metszetek kiállítása az Országos Képtárban (Akadémia) nyitva délelőtt 9—1-ig.
 Technológiai Múzeum nyitva délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig és este 7—9-ig.
 Szabadalmi Levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.
 A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1-ig.
 Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig.
 Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.
 Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1.
 A Hűdoló díszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látványos Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 6 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.
 Állatkert nyitva egész nap.

TÁJÉKOZTATÓ.

A ki tartós és erős öltönyöket
 Jutányos áron akar vásárolni, az szabómestere által csak a **Stikarovszky János, Budapest** (V., Erzsébet-tér 16. szám) cségnék mintakönyvét hagyja előtérni.
 Ezen cségnék szigorúan szolid felvezetése keznekodik a ki-elégítő kiszolgálásért.
 Sem magas rabatok, sem másféle megvesztetéseket által nem szerzettnek vevők. — Szabó nap szabóknak ingyen.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, február 28.

Az időjárás helyzet lényegesen megváltozott. Az észak-keleten felmerült minimum ugyanis Közép-Oroszország fölé került, minek folytán a maximum a kontinens nyugoti részére húzódtott.
 E helyzetből kifolyólag az idő Közép-Európa keleti, nagyobb felében nyugtalan, szeles lett, a borultság növekedett s a legkeletibb vidékeken havazás állott be. A hőmérséklet keletre emelkedett.
 Hazánkban szintén havazás állt be az északi és keleti hegyvidéken. A hőmérséklet valamelyest emelkedett.
 Küldés: Elénk nyugoti-északnyugoti szelekkel helyenkint (főleg keleten) havazás várható fagypony körüli hőmérséklettel.

LUKÁCS VILMOS

bank- és váltóüzlete

a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítója

mai naptól kezdve

Budapest, V., Fürdő-utca 10. sz. a. létezik.

VI. osztályu vételsorsjegyeket ajánlok

és pedig: **1 egész** à 80 frt., **1 fél** à 40 frt., **1 negyed** à 20 frt., **1 nyolcad** à 10 frt.

Elgyengült férfierő

(impotentia)

bármily öreg korban is csakis az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro Massage

vagy

Psychrophor

által gyógyítható legrövidebb idő alatt biztos és állandó sikerrel

Dr. KAJDACS

v. os. és kir. ezredorvos

Elektrotherapiail rendelő intézetében. Budapest, V., Váci-körút 4. sz. I. em.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig, este 7—8 óráig.
GARANCIA: 25 évi részben katonai, részben magánorvosi praxis.
 Külön váró- és gyógytermek.
 Levelekre azonnal diskréten válaszoltatik.

Mindazonkell, kik gyors, alapos és biztos gyógyulást óhajtanak, ezen kitűnő szakorvost a legmeglepetésben ajánlhatjuk.

Univ. Med. Dr. Czinczár J.

Bőrgyógyász, bőrápolás, nemi- és húgy- szervi bántalmak képesített szakorvos.

gyógyít gyors és biztos sikerrel, kényelmes módon úgy nőknél, mint férfiaknál mindennemű a nemi betegségek és gyengességi állapotok elnevezése alatt összefoglalalt bármily régi keleti bántalmakat, továbbá bármily bőrbetegséget és szépségihát a külföld által elismert legujabb kitűnő módszereivel.

Lakik: Budapest, VII., Kerpesi-ut 14., I. em.
 Rendel: délelőtt 10—1-ig, délután 3—7-ig.
 Külön várótermek hölgyek és urak részére.
 Levelekre azonnali válasz.

BUTOR részletfizetésre

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházi- férfiak, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányu szitalos- és kártpozított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.
 Árjegyzéket 25 kr. levéljegy beküldése ellen bérmentve küld felni cég B. osztálya. 5107

Minden házi-asszony

vegye meg Zilahy Agnesnek valódi magyar szakácskönyvét, mely teljes háztelkrésztart is tartalmaz. Az ára igen szépen beköttve 1 frt 80 kr.

Megrendelhető: a „Budapesti Napló” kiadó-hivatalában
 2 frtj terjedő megrendelések csakis az összeg előleges beküldése ellenében teljesíthetnek.

Azok a szenvedő férfiak,

kik sok más szerrel való próbálgatás után használták a **Dr. EGGER-féle injectió Hamamelis Virginica-t**, meggyőződtek arról, hogy ezen szer felülmúlja hatásában a többi hasonló készítményeket, mint-hogy ~~ez~~ belső bántalmakat, legrövidebb idő alatt gyógyít.

Dr. Egger-féle Injectió ára 70 kr. Vidékre a pénz előleges beküldése mellett bérmentve 1 frt 5 kr., két üveg 1 frt 75 kr. F5- és széküldési raktár: Gyógyszertár a „NÁDORHOZ”, Budapest, VI., Váci-körút 17.

Dr. MÜLLER főtörzsorvos-féle injekció és labdacok

a legjobb és leghatásosabb szerek új és régi húgy- és bántalmaknál — húgyveséggyulladások és folyásnál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt, kellemetlen utóhatók nélkül. — Pontos használati utasítás minden megrendeléshez mellékelte-tik. Egy adag ára, friss bajoknál 1 frt 60 kr., idült régi bajoknál 2 frt 50 kr., postán küldve csomagolásért 25 krall több, portán nélkül.

A valódi készítmények egyeztült megrendelési helye: Szt.-György gyógyszerár, Wien, V., Wimmergasse 88.
 Raktár:
Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12.
 Sziveskedjék ezen hirdotést kivágni és megőrizni.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a **Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték VI. osztály** húzásai (III. sorsjáték) f. évi március hó 15-től április hó 12-ig tartanak meg, és pedig a következő napokon:

Március 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30. Április 4, 5, 6, 7, 10, 12.

A húzások mindig d. e. 9 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a fővárosi vígadó termében. A sorsjegyeknek a VI. osztályra való megújítása a játékterv szerint minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt 1899. március hó 8-ig eszközöndő.

Budapest, 1899. március hó 1-én.

Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay.

Hazay.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi március hó 1-én.

Romeo és Julia.

egődia 5 felvonásban. Irtá Shakspeare. Fordította Szász Károly.

Kezdeté 7 óraker.

Csütörtökön Medea.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1899. évi március hó 1-én.

Jancsi és Juliska.

Mese 3 képben. Szövegét írta: Wette Adelaide. Fordította Ábrányi Emil. Zenéjét írta Humperdinck.

Kezdeté 5/3 óraker.

Csütörtökön She.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi március hó 1-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi március hó 1-én.

Másodszor:

Dr. Pepi.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Albert Carré. Fordította: Zilahi Kiss Béla.

Személyek:

Richard	Góth	Courtellinné	Nikó L.
Eugénie	Kalmár P.	Blanche	Pécsi P.
Cocherel	Gyöngyi	Oscar	Tapolczai
Hernance	Harszthy H.	Ida	Heitzye A.
Adrien	Szerény	Virginie	Makróczy
Courtelin	Balassa	Liza	Boros F.

Utána:

Hajnali vendég.

Vigjáték egy felvonásban. Irtá: Siraudin. Fordította Sz. F.

Kezdeté 7/3 óraker.

Csütörtökön Dr. Pepi és Hajnali vendég (harmadszor).

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi március hó 1-én.

Blaha Lujza asszony, mint vendég.

A tót leány.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irtá Almásy Tihamér. Zenéjét szerette Serly Lajos

Személyek:

Gyarmathy J.	Szabó Sári	Boránd
Órzes	Irsóné Ötös Mária	Siposné
Bandi	Kiss M. Brbolya	Ujvári
Máté Juli	Gazsi M. Hanka	Blaha L.
Kospál	Lubinszky Misó	Solymsai
Lipták	Lubinszky Csémbizos	Bombai

Kezdeté 7 óraker.

Csütörtökön Szókimondó asszonyság.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1899. évi március hó 1-én.

L. Komáromi Mariska asszony felléptévi.

Egyiptom gyöngye.

Operett 3 felvonásban. Irtá Heltai Jenő. Zenéjét szerette Forrai Miklós.

Személyek:

XIII. Szevasztrisz	Sziklai Zeneisz	Komáromi M.
Szinapisz	Rózsahegyí Zobejda	Szilassy
Kalász	Giróth Marietta	Varga
Mennosz	Boross M. Athletine	Lenkeffynő
Hepontesz	Ráthonyi Irmisz	Hében
Arabarsesz	Bessenyei Kakukfi	Szalai

Kezdeté 7/3 óraker.

Csütörtökön A góskák.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utca 4.

Evi bevétel	27,500,000
Kiutalt nyereségyrészek	150,000,000
Vagyon	220,000,000
Kalálesetek folytán kifizetve	450,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilámkötvények. Kötvények érvényben tartása díjzárások elmulasztásánál. Tökösítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Felétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Éppen most

Jelent meg:

Jósolás a kézből.

Több külföldi író nyomán írta:

ifj. Lónyay Sándorné.

Ara 1 forint.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában, József-körút 18.

ÉRDEKES KÖNYVEK olcsó áron!

Pierre Louys: Az asszony bolondja. Fordította: Dr. Rózsá Géza 1 ft.
— „Aphrodite” Ford. Dr. Rózsá Géza 1.80
Prevost Marcel: Fél-szüzek. Fordit. Dr. Rózsá Géza —.60
— Juliette házassága F. Dr. Rózsá G. —.50
— A nazarethi szűz F. Dr. Rózsá G. —.50
— Arjegyék ingyen és bérmentve.
Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18, 2 frt-ig terjedő megrendelések csak az ország előleges beutalása ellenében teljesíthetnek.

KELETI UTAZÁS Szentföldre és Egyiptomba

1899. április hóban Propper N. János keresk. akadémiail igazgató vezetésében. Kizárólag első osztály. minden könyvelmet és biztosítást nyújtó, szerlelt olcsó társasutazás a magyar előkelő világ tagjai részére. Előjegyzéseket elfogad, részletes fölvilágosítást nyújt

Propper N. János igazgató Budapest, József-körút 15. sz.

Gyógyszertárim készítményei a párisi, bordeauxi és brüsseli kiállításokon nagy arany érmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve.

Fontos tüdőbetegeknek

Az egyedüli bevált szor a tüdő és lélegzést szervező megbetegedése ellen a Kauton pater fenyő-kivonata. Biztos siker. Számos elismerőlévi első rangú orvosoktól és előkelő egyektől. Ara 1 liter 25 frt. — 1/2 liter 12 frt 50 kr. 1/4 liter 6 frt 25 kr.

Aszup foltlaktató szappan, eltávolít minden foltot (szir, szurok, kecsikenőcs, ténia) bármely ruhából. Ara darabonként világs ruhá részére 2 korona, söli ruhá részére 3 korona. Étoria poszda foltvíz, eltávolít minden rozsdafoltot a fehérneműről a szövet rongálás nélkül. 1 üvege 2 korona. Tisztító szerem ártalmatlanságért és hatásáért jótállók.

Utánlét ingyen. Valódi egyedüli a készítmény.

BECKER JÁNOS gyógyszerész.

BILLE D. (Torontáimegye.) Posta, vasut és távirátállomás. Főraktár: Török Józsefnél, Budapest, Király-utca 12. sz.

SÜRITETT JÁNOS MALÁTA-KIVONATA

legjobban ajánlható tüdőbetegeknek, torokkatarrusnál, úgymint régi köhögésnél. Főképp kitűnő hatású gyakorlat a gyermekek légzőszerveinek bajainál. Kellemes ízével fogva szívesen szedik a gyermekek.

Egy üveg ára 1 forint; 5 üveg ára bérmentve 5 frt.

Kapható az összes gyógyszerárakban, drogus, csemegé- és fűszerkereskedésekben Magyarországi kizárólagos főraktár: Török József gyógyszerári Budapest, Király-utca 12.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlo.

Kezdeté 8 óraker, vége 12 óraker.

Ma egészen új szenzációs márciusi műsor. Először, még eddig nem látott szenzációs metamorfózis jelenet:

Mr. Staley és Miss Birbek A zene-kovácsműhely BARNUM

az 6 világhírű dog-kutyával; továbbá az itt nagyon kedvelt francia duettisták,

Hilaris és Tordant.

Valamint

A „Szép Rigó”.

Augusztin Földi k. a. mint Mariska és az összes szerződött tagok.

Vasárnap, március 5-én délután Szűcs Leó magyar komikus jutalomjátéka.

A Pesti hengermalom-társaság LXVI. KÖZGYÜLÉSE.

A mai igazgatósági ülés határozata folytán a Pesti hengermalom-társaság t. c. részvényesei utalással az alapszabályok 16.* és 17.** §-aira, ezennel meghívtnak a folyó évi március hó 11-én délelőtti 10 óraker, telepünk (Hengermalom-épület, V. kerület, Klotild-utca 6. szám) üléstermében tartandó

közgyűlésre.

A tanácskozás tárgyai:

1. Jelentés a lefolyt üzletéről, a mérleg előterjesztése.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése.
 3. A mérleg megállapítása és a folmentvény megadása.
 4. Az igazgatóság javaslata a szelvényeknek a nyereség-tartalékból leendő beváltása iránt.
- Jegyzet: A mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése folyó évi március hó 4-től fogva a társaság üzlethelyiségében a betekintésnek nyitva áll.
- Budapesten, 1899. február 23-án.
- *) 16. §. A közgyűlésen, úgy a rendezen, mint a rendkívülin, csak azon részvényes bir szavazati joggal, kinek legalább három egész részvénye legalább három hónappal a közgyűlés előtti a társaság részvénykönyvébe nevére bevezetett és a részvényei, a szelvényekkel együtt, legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt a társaság pénztáránál letételték. — Minden három egész részvény egy szavazatra jogosít. Ugyanazon részvényesnek második és további szavazataira azonban 61 már a letéteményezett részvények birtoklása is jogosítja, mely birtoklás egyszerű üres forgatmány által igazolva van.
- **) 17. §. Minden szavazatképes részvényes más szavazatképes részvényes által képviselhető magát a közgyűlésen. Gyámság vagy gondnokság alatt levők azonban, szintugy községek, társulatok vagy testületek törvényes képviselők által képviselhetetik magukat még akkor is, ha az utóbbiak nem részvényesek.

Az igazgatóság.

Minden ezó egyszeri belkutatása petít botikból 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegre kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Gépmesternek
levele van a kiadóban. 3815

„Gyerekkasszony”
Ertésítéshez híven, nem mentem sehová, mivel levele elmaradt, aminek okát elmagyarázom tudom megérteni. Nagyon szépen kérem, ne hagyjon sokáig nyugtalanságban és írjon nekem tudott jelleggel, szokott helyre. Csokolom kezeit. 2205

„Niobe!”
Furának találhatja, hogy írok, pedig igazán nagyon jól esik. Be akarom bizonyítani, hogy nagyon sokszor gondolok naponta Kegyredre és várom a szerdát, mikor ismét csokolimat gyönyörű kezeiként. 2202

„Szép álom!”
Türelemtelni várom kedves levelét. 2204

„Csintalan Katica”
levele van kért helyen. Sziveskedjék átvenni. 2203

„Farsang 1800.”
levele van a kiadóban. 3818

„Kacagó barna!”
Haragszom a vendégeire. Azok foglalják el annyira, hogy nekem nem válaszolnak? Kérem, kérem! 2201

„Lelekem z...”
Levél ment főpostára. Csokol rabszolgád.

Es.
Ugy megőrültem aranyos sorúdnak, hogy véges végtelenség csokolimatulak z debogy kérdéznélék, hogy jól esik-e. Kedves kérdéseire ezáltal nem felelhetek, pozitív vonatkozásokról tartózkodni tanácsos. Azt azonban elárulhatom s ennyi talán elég is, hogy - nem háziasszony voltam. Ajánlatnak módját, ha chifferkulosat közlök. Dehogy nyersz ez tőlem, én kérek majd tőled bocsánatot, hisz annyit, annyit kell jóvátennem - ha megsejti az Isten. Addig is maradj hűségese jószágom; tudod, én is az maradok. 3819

Iréne Miskolc.
Leveleiben irt címére ajánlott levelet küldöttem, de hiányos címzés folytán visszajött, ha óhajtat lemelevezni, kéri pontos címét „Balatonvidék”. 3822

Intelligens
fess fiatalember vagyons, önálló urbírgy ismeretséget óhajtat, ki öt anyagilag támogatást. Szives válasza „Revancé” jelleg alatt a kiadóba kértetnek. 3821

Koresma
munkás vidéken, napi átlag 35-40 ft forgalommal, erős flakkimérettel, a házban 100 munkás éven át dolgozik, a tulajdonos saját házába való költözésé miatt sürgősen eladó. Bővebbet Wellisch és Marer ingatlan és üzletek adataiért írta. Bpest. Erzsébet-körút 34. 3820

Segédorvos keresetek
gyár-betegsegélyző egyiethoz magyar, német nyelvet értő 800 ft fizetés és lakás azonnali belpérsé. Tudakozódi lehet a kiadóhivatallal. 2170

Rózsaszínű papír
kára irt titkos sorait nem értem. Kérem tudasson lakásomra irt leveleiben, hogy hol és mikor találkozhattunk. Irja meg egyuttal, hogy válaszaomról hogyan értesítem. Dg. 3824

Őn gyáva,
ha attól fél, hogy ha egy csekély hozományával bíró leányt veszen feleségül, több lesz a gondja, és

ŐN TÉVED,
mert egy szerető feleség nemcsak hogy megosztja Önrel gondjait, hanem még hivata is van arra, hogy sorsán lendítsen és még a meglévő gondjait is elhárítsa és pedig annál az egyszerű oknál fogva, mert

ŐN,
ha egy szép, fiatal, szelretremelő, vidám kedélyű feleséggel bírna,

ŐNNEK
sokkal több kedve, merészebb, vállalkozóbb és céltudatosabb lenne minden működésé.

ŐN
történetesen özvegy, kinek anyátlan gyermekei is vannak, hisz akkor

ŐNRE
az én nővérem egy valószínűs áldás lenne.

ŐN
vagy

ŐNÖK,
akik az ügyképpen gondokodó, jó nevelő, szép magas alaku (de nem sovány), szép kelengével bíró és jelenleg állásban lévő nővéremmel komoly, csak komoly szándékkal megismerkedni óhajtanak. Küldjék felbén. Szerény” jelleg alatt címüket és jelenlegi viszonyaikról kimerítő értesítést e lap kiadóhivatallal. Diskréció biztosítva!

Szegényember
az, akinek nincs meg a „Kereskedelmi Vegyészeti” című könyv.

Csúnyának.
Nevetnem levelén, nehézz rám fogni. Semkihez nem járok, mégis írtet hall. Ne gúnyolódjék. Magának jó, nekem minden rossz. 3823

Mary.
Ezer köszönet a levélért, édes szép asszony nagyon szeretlek, bővebben írok e napokban. Nem vagyok olyan hibás mint gondolt, egy a bűnöm, hogy nagyon, nagyon szeretlek. 3825

Egy intelligens
megjelenésű úriember (kereskedő) raktárnoki, pénzbeszedő, vagy más megfelelő állást keres. Címe a kiadóhivatallal meg tudható. 2171

Elköltözés
miatt ebédifredenc, diván és többféle butor olcsón eladó. Cím a kiadóhivatallal. 3817

Kereskedelmi
szaktanfolyamot kitűnő sikerrel végzett szép irású fiatal leány alkalmazást keres. Címe a kiadóhivatallal. 2154

Két igen csinos
s szépen burtozott szoba, mindkettő külön-külön bejárattal, egy vagy több urnak vagy hölgynek kiadó. Cím a kiadóhivatallal. 2149

Egy csinos
szolid leány üzletbe vagy mérszázékebe felirónó vagy pénztárosnőnek ajánlkozik. Címe a kiadóhivatallal. 2082

Fiatal, szolid
leány felirónak vagy pénztárosnak ajánlkozik szerény feltételek mellett. Ajánlatokat „Szorgalmas” cím alatt kér e lap kiadóhivatallal. 2109

Csömöri-uton
saroktelek 400 négyszögöl 40 öl utcai fronttal eladó. Bővebbet Hálts György úrnál Deák Ferenc-n. 15. 3801

Egy fiatal
jó családból való vagyons özvegy csakis előkelő családnál keres szórakoztató alkalmazást mint háztartó. Bővebb értesítést e lap kiadóhivatallal. 3775

Villa
VI. kerület, Andrássy-ut közelében szép kerttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatallal. 3802

Nemesi birtok
800 holdas prima földkel nagyon szép urilak park gazdag fundus instruktusszal eladó. Bővebbet Máltis György úrnál Deák Ferenc-n. 15. 3800

1 frt 20 krajcár
akkor kamatozik évenként 3000 forintot, ha egy „Kereskedelmi Vegyészeti”-t rendel érte.

Nősülni
óhajtat előkelő állásban lévő évi 2200 ft fizetessel bíró hivatalkot, kinek fizetésén kívül néhány ezer ft magánvagyonja is van, óhajtanó olyan feddhetlen erkölcsű izr leányok ajánlatát, kik 15-20.000 ft hozományuk mellett szerény igényűek, szelretremelőt és háziasnak a ezen jövedelmüknél által előbiztosítva lenne egy szolid és rendez férj mellett boldog házasságot. Ajánlatokat fényképpel vagy a nélküli e lap kiadóhivatallal kér „Boldog pár” jelleggel. 2127

Szép praxissal
bíró tanárjelölt nevelési vagy korrepetitóri állást keres. Cím a kiadóhivatallal. 2109

Jó és szépírású
fiatal ember bármilyen megfelelő állást keres, vagy írásbeli munkát. Címe a kiadóhivatallal. 2048

Egy bolthelyiség
a Német-utcaiban azonnali kiadó. Cím a kiadóhivatallal. 2168

Angol
vagy francia családnál keresek lakást ellátással, hol alkalmam lenne e két nyelvben gyakorolni magamat. Ajánlatot „Praxis” jelleggel kérek e lapoz. 2165

Férjhez menni
óhajtat egy szép, művelt, háziasszannel nem nagyon fiatal leány oly fiatal özvegyemberhez, kinek gyermeke részére anya, a maga részére pedig oda adó, hű és szerető feleség kell. Csakis komoly ajánlatokat kér „Hűség” címen e lap kiadóhivatallal. 2164

Szép arconású
egy éves kis fiannat örökbe adnám. Levelet „Szomorú rózsák” jelleggel a kiadóba kérek. 2163

Akinek megvan a
„Kereskedelmi Vegyészeti” éven 2-3000 frt melletkjövedelmre tehető szert.

Gyorsírást
szeretnék megtanulni lehető leggyorsabban. Ajánlatokat „Gyorsíró” jelleggel a kiadóhivatallal kérek. 2155

Hegedűoktatás.
Egy oklevéllyel hegedűtanító rendelkezéssel szabad órával rendelkezik. Oktatás kezdőknek, valamint előrehaladottnak. Cím a kiadóhivatallal. 3813

Keresetek
nőlen gazdatiszt, néhány évi gyakorlattal. Cím a kiadóhivatallal. 2162

Régi, férfi
pipereceikk (törv. védjegyvel) gyártásához és forgalomba hozatalkhoz, néhány száz fttal, működő társ keresetek. Cím a kiadóhivatallal. 2157

Kossuth Lajos
(1848.) életnagyságú mellképe (olajfestmény), aranyozott keretben olcsó áron 100 fttért eladó. Cím a kiadóhivatallal. 2159

Fuvola-
lekkékat ad zenétl végzet, volt katonai fuvolaszakaszvezető fiatalember. Cím a kiadóhivatallal. 2158

Fiatal leány,
ki a tözsedben teljesen jártas, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatallal. 2153

Francia, olasz,
magyar, német és román nyelveket beszélő, zenelg képzet (fuvola), zenei, zeneakadémia, katonai zenekar) szép írású, kereskedelmi képzet fiatal ember, ki rajzol, fest, fényképez stb., magántitkár, felolvasó, utazótárs vagy ezekhez hasonló állást keres, szerény igényűekkel. Szives ajánlatokat kér „Arpád” címen e lap kiadóhivatallal intézni. 2160

Makulatura papír
eladó. Cím a kiadóhivatallal.

„Kereskedelmi Vegyészeti”
a hanyatló század Aranykönyve (Tessék meggyőződni).

Gyermek mellé
keresetek egy izr. gyermekkeresésű, vagy esetleg egy szerény és egyszerű ir. leány, aki a gyermekekkel való foglalkozásban kellő gyakorlattal bír. Cím a kiadóhivatallal. 2166

Gyártulajdonosnő,
fiatal özvegy, jól jövedelmű, szép gyárához társat keres, aki 15-20.000 forinttal rendelkezék. Házaság nincs kizárva. Ajánlatokat e lap kiadóhivatallalhoz kér „R. A.” jégyl alatt. 2165

Balaton-Bogláros
élenk kereskedelmi és fűrdőhelyen, a főtérren, egy kintő fogalmú fűszor- és rővízfűszert nyílt pálinkamérés jogviszonyával sör- és bor-elárúttal, dohányüzettel engedélyvel és más válatat miatt azonnali átadandó. Cím a kiadóhivatallal. 2148

Angolt
alapsón lehet megtanulni, egy több évi gyakorlattal bíró nyelvmosternél, ki az itteni job körtökben már négyes érdemnyert ért el halgatóval. Ajánlatokat „English” jelleggel a kiadóba kértetnek, ahol a cím is meg tudható.

Fiatal leány
bármilyen irodai foglalkozást keres, ki a Yost-féle gépiráshoz is ért. Cím a kiadóhivatallal. 3470

Egy tisztességes
nőlen ember 2-3000 frt övadákkal pénzbeszedő vagy hasonló megbízható állást keres. Cím a kiadóhivatallal. 2135

Fiatal fu
ki döntőnőnként zenei, kolóba jár, keresne délelőttre írásbeli foglalkozást, esetleg hegedűórákat is adna szerény díjazásért. Címe a kiadóhivatallal meg tudható. 2152

Született angol
hölgy egy a francia, mint az angol nyelvben alapos oktatást ad mrsékelit díjazás mellett. Szives keresésekkel „Perfect” jelleggel kértetnek e lapoz.

Főnyeremény-
nél többet ér a „Kereskedelmi Vegyészeti” című könyv, pedig az ára csak 1 frt 20 kr. (De már csak pár napig.)

Szabást
próba nélkül és ruhavarrást tanítok naponként 2 órárt rövid idő alatt. Mindenki magának dolgozik. Cím Pál-utca 6. III. em. 45. 3809

Vérpiros NARANCS
valódi csontalatt vérpiros farszemes. Héjban száza 2,50, 3,50 és 4 ft. Vidékre vasúton egy eredeti láda cal 150-160 darab vérpiros muszat narancsra. Cím a kiadóhivatallal. 2161

Életbiztosítás
felesleges, ahol megvan a „Kereskedelmi Vegyészeti” című könyv. (Mert ott vagyon marad.)

Jósnő.
A világhírű szegedi kőrszakács jósnő VIII. ker. Kerepesi-út 63. ajtó 4. főlőszint balra lakik. 6386

Jó könyvek
mélyen leszállított áron:

Babos közhasznú magyarázó szótár kőnyve (2 frt) 1.50
Benedek Elek. A sziv könyve (1.80) 1.20
Bettyáregendék, az alföldi rabvilág történetei 1.00
Karczag Vilmos. Lemondás, reg. (1.20) 60 kr., köve (2 frt) 1.00
Kossutány Géza, nevezetesebb bünesetek I, II, III, IV. egybeköve (4.80) 2.00
Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Elmény és kalandok az Aequatoron (2 frt) 1.00, ugyanez köve (3 frt) 1.50
Mokány Herci viselt dolgai (2 frt) 1.00, ugyanez köve (2.50) 1.40
Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., köve (1.50) 80
Sztanó Miklós, Karabojjáték (2 frt) 1.00, köve (3 frt) 1.50
Tóvgyi Titusz. Van-e másvilág? (A szeltemes országából) (1.50) 1.00, u. a. köve (2 frt) 1.40
Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., köve (2 frt) 1.20
(A bekerített árak a volt bőlí árakat jelzik.)
Megrendelhetők: a „Budapesti Napló” kiadóhivatallal, VIII., József-körút 18. szám.

PINTÉR GYULA
magy. kir. udvari szállító BUDAPEST, Keckeméti-utca 15. sz. Ismételődek, gyógyszereszek és vendéglőknek árendamény. - Részletes fűszerárú árlapingyen.

Olcsó arany és ezüsteladás,
valamint a legzebb ékszeranyagok u. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfórók 16 ft, arany női órák 10 forint, grémántgyűrűk, fülbevalók, brosstűk, 6 ft 50 kr. 12 kezdve.

12 darab való, ezüst érszék 6 ft 25 kr., ókezőszervek 12 személyre 140 ft, 6 személyre 75 fttől kezdve.
Girandolok, gyertyatartók, tálcák és e szakmába v. gó cikkek grammja 6 kr., minden darab hivatalos felmérésrel van ellátva. Veszünk elgőházi céduákat.

Grünberr A. Béla örökös
Budapest, Városház-tér 6. (Harp-bazár) l. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A világ legjobb és aránylag olcsó cigarettáiban
ajánlom a következők általán több ízben megrendelt és kitűnőnek találta Cairo - Alexandria és angol fajta oly különlegességeket, melyek nálunk nem kaphatók. A cigaretták mindenkinék címere közvnyten külföldről érkeznek, az árak nem vámentesek.

Arak 1000 dráknt Márta
Kyriacof freres, Cairo
Aps 3 sz. 45
Aps 3 A 60
Non plus ultra 1 B 80
Kalohipolop Cairo 3 sz. 40 2 sz. 50

D. Marópoló Alexandria
„Prince Boris” 48
„Dufferia” 50
„Bout Doré” No 2 45
„Bosphorus” 45
„Royal” 55
„Peard D’Orient” A 25
„Grand Format” 40
„La Favorite” 35
„Drama” 30

Hadges Nessim Alexandria Beys 60
Prince of Wales 70
Dames 50
Nestor Giannaces Cairo Fin 5 sz. 70
Nestor Giannaces Cairo Queen 90
Dimitrino Cairo Lords 110

Angol cigaretták:
Capitan Navy Cut 35
Three Castle 40
Flor de Romania 55
Lords & Commons 90
Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatallal. 2161

„Kereskedelmi Vegyészeti”
című könyv. (Mert ott vagyon marad.)

Jósnő.
A világhírű szegedi kőrszakács jósnő VIII. ker. Kerepesi-út 63. ajtó 4. főlőszint balra lakik. 6386

Jó könyvek
mélyen leszállított áron:

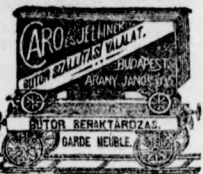
Babos közhasznú magyarázó szótár kőnyve (2 frt) 1.50
Benedek Elek. A sziv könyve (1.80) 1.20
Bettyáregendék, az alföldi rabvilág történetei 1.00
Karczag Vilmos. Lemondás, reg. (1.20) 60 kr., köve (2 frt) 1.00
Kossutány Géza, nevezetesebb bünesetek I, II, III, IV. egybeköve (4.80) 2.00
Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Elmény és kalandok az Aequatoron (2 frt) 1.00, ugyanez köve (3 frt) 1.50
Mokány Herci viselt dolgai (2 frt) 1.00, ugyanez köve (2.50) 1.40
Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., köve (1.50) 80
Sztanó Miklós, Karabojjáték (2 frt) 1.00, köve (3 frt) 1.50
Tóvgyi Titusz. Van-e másvilág? (A szeltemes országából) (1.50) 1.00, u. a. köve (2 frt) 1.40
Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., köve (2 frt) 1.20
(A bekerített árak a volt bőlí árakat jelzik.)
Megrendelhetők: a „Budapesti Napló” kiadóhivatallal, VIII., József-körút 18. szám.

Nagy vagyont
szerezhet a „Kereskedelmi Vegyészeti” című mű birtokában. E könyv, melynek anyagát korunk legkiválóbb szakferiai állították össze, 3 frt bőlí ár helyett még néhány napig (ajánlott postai küldésel) 1 frt 20 krajcár leszállított áron kapható. Utmutatásai alapján az ország bármely helyén lakó, bármily foglalkozású férfi vagy nő évenként 2-3000 forint biztos jövedelmre tehető szert, tökéletesen nélkül, csekély fáradsággal, otthon végezhető munkával.

Mindenemű
kereskedők és iparosok üzletük jövedelmét megszerkezethetik, tisztviselő és tanító urak szabad drákban könyvű és becsületes munkán árán családok részére.

VAGYONT
szerezhetők e könyv tanításával nyomán.
Már csak néhány száz példány van raktáron, azért mindenki saját érdekelésben cselekszik, ha háladékotlanul megrendeli, leedőszerebben postatalványoz.

Megrendelhetők a „Kereskedelmi Vegyészeti” könyvkiadó vállalatnál UJPEST, István-utca 2. szám

Cigarettek „The Dido.”

VALÓ.
di francia különlegességek (gummi és habolyg, ugyszintén összes női özvekek) F. Bergerand filis leghíresebb párisi gyártótelegőknőrséiben beszerzethetők:

POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50
Részletes képes árjegyzék ingyen, zárt börtökben. Ezen hirdetés beküldése esetén 1000 drákny. Kivágatott: a „Budapesti Napló”-ból.

Szepsességi kárpáti
fenyőorvosok, valódi, legfinomabb minőségű, kis üstökben égetett, régi, 5 kiló palackban 3 frt 75 kr. bérmentve, utánvétl. Ganovszky Gusztáv, feyőborovicska-gőzfőzetőársg Szeges-Szombat (Szepsesgye.) 5728

The Berlitz School of Languages
Erzsébet-körút 15., II. em. jobbra. Francia, angol, olasz, orosz, német, spanyol, magyar, cseh és horvát nyelvek tanítása felülteknek az illető nemzetiségű tanfok által Berlitz módszer szerint. Az első lekeadról fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csupán csak azt hallja. Prospektusok ingyen és bérmentve, beírás minden időben.

Nagy vagyont
szerezhet a „Kereskedelmi Vegyészeti” című mű birtokában. E könyv, melynek anyagát korunk legkiválóbb szakferiai állították össze, 3 frt bőlí ár helyett még néhány napig (ajánlott postai küldésel) 1 frt 20 krajcár leszállított áron kapható. Utmutatásai alapján az ország bármely helyén lakó, bármily foglalkozású férfi vagy nő évenként 2-3000 forint biztos jövedelmre tehető szert, tökéletesen nélkül, csekély fáradsággal, otthon végezhető munkával.

Mindenemű
kereskedők és iparosok üzletük jövedelmét megszerkezethetik, tisztviselő és tanító urak szabad drákban könyvű és becsületes munkán árán családok részére.

VAGYONT
szerezhetők e könyv tanításával nyomán.
Már csak néhány száz példány van raktáron, azért mindenki saját érdekelésben cselekszik, ha háladékotlanul megrendeli, leedőszerebben postatalványoz.

Megrendelhetők a „Kereskedelmi Vegyészeti” könyvkiadó vállalatnál UJPEST, István-utca 2. szám